मुद्रामन्त्रस्वरूपेण, स एव च पुनर्द्विधा ।
क्रियाज्ञानस्वरूपेण, इच्छारूपस्वरूपतः ॥५०६॥
शब्दावबोधरूपेण, वस्तुरूपस्वरूपतः ।
स्थूलसूक्ष्मः परश्चैव, परातीतो निरञ्जनः ॥५१०॥
व्योमरूपस्वरूपेण, समनोन्मन एव च ।
उन्मनातीतो देवेशि, शिवो ज्ञेयः शिवागमे ॥५११॥
उन्मना-समना-स्थानं, शिवेन समधिष्ठितम् ।
पञ्चकारणरूपेण, तदधः पुनरेव सः ॥५१२॥
कारणं पञ्चकं देवि, अधिष्ठाय त्वधस्ततः ।
व्यापकः शक्तिमूर्धस्थो, बिलद्वारमनाश्रितः ॥५१३॥
अनन्तश्च सुषुम्नेशस्त्वनाथश्चोर्ध्वगस्तथा ।
व्योमरूपी महादेवि, बिन्द्वीशः परिकीर्तितः ॥५१४॥
सकालः साम्यसंज्ञश्च, जन्ममृत्युभयापहः ।
ततोऽप्यूर्ध्वं भ्रमेद् यस्तु कालः स्यात्परमावधिः ॥५१५॥
नित्यो नित्योदितो देवि, अकल्प्यश्च न कल्प्यते ।
स चाधः कलयेत्सर्वं, व्यापिन्यादि-धरावधिम् ॥५१६॥
त्रुट्यादिभिः कलाभिश्च, देव्यध्वानं चराचरम् ।
ऊर्ध्वमुन्मनसो यच्च, तत्र कालो न विद्यते ॥५१७॥
न कल्पः कल्पते कश्चिन् निष्कलः कालवर्जितः ।
यः शाङ्कर्युन्मनातीतः, स नित्यो व्यापकोऽव्ययः ॥५१८॥
नववर्गास्तु ये प्राहुस्तेषां प्राणशतीरवीन् (विः) ।
सत्रिभागैव सङ्क्रान्तिर्वर्गः प्रत्येकमुच्यते ॥५१६॥
पिण्डमन्त्रस्य सर्वस्य, स्थूलवर्णक्रमेण तु ।
अर्धेन्दुबिन्दुनादान्तः, शून्योच्चराङ्कनेच्छिवः ॥५२०॥
न शिखा ऋ ॠ ऌ ॡ च, शिरोमालाथ मस्तकम् ।
नेत्राणि च ध वैनाशा, ई समुद्रेणुगुश्रुती ॥५२१॥

बक वर्गं ई आ वक्रदन्तजिह्वा सुवाची च ।
वभयाः कण्ठदक्षादिस्कन्धयोर्भुजयोर्डढौ ॥५२२॥
ठोहस्तयोर्भ्रूऔशाखा, जटौ शूलकपालके ।
पहृच्छलौ स्तनौ क्षो रमा सजोवो विसर्गयुक् ॥५२३॥
तत्परः कथितः प्राणः, पक्षावुदरनाभिगौ ।
मशताः कोटिगुह्ययोरुयुग्मगा जानुनी तथा ॥५२४॥
एऐकारौ तथा जङ्घे, तत्परौ चरणावुरू ।
अतो विद्याश्च मन्त्राश्च, समुद्धार्या यथा शृणु ॥५२५॥
अथ गन्धादिपूर्वाणां, तन्मात्राणामनुक्रमात् ।
धारणं सम्प्रवक्ष्यामि, तत्कलानां प्रसिद्धये ॥५२६॥
पीतकं गन्धतन्मात्रं, तुर्याश्रं पर्वसम्मितम् ।
नासारन्ध्राग्रगं ध्यायेद्, वज्रलाञ्छनलाञ्छितम् ॥५२७॥
दशमाद्दिवसादूर्ध्वं, योगिनोऽनन्यचेतसः ।
कोऽपि गन्धः समायाति, द्विधाभूतोऽप्यनेकधा ॥५२८॥
ततोऽस्य ऋतुमात्रेण, शुद्धो गन्धः स्थिरीभवेत् ।
षड्भिर्मासैः स्वयं गन्धमयमेव भविष्यति ॥५२९॥
यो यत्र रोचते गन्धस्तं तत्र कुरुते भृशम् ।
त्र्यब्दात्सिद्धिमवाप्नोति, प्रेरितां पाञ्चभौतिकीम् ॥५३०॥
तदूर्ध्वमात्मनो रूपं, तत्र सञ्चिन्तयेद् हृदि ।
गन्धावरणविज्ञानं, त्रिभिरब्दैरवाप्नुयात् ॥५३१॥
ईषद्दीप्तियुतं तत्र, तन्मण्डलविवर्जितम् ।
ध्यानैः सम्पश्यते सर्वान् गन्धावरणवासिनः ॥५३२॥
धरातत्त्वोक्तबिम्बाभं, तत्रैवमनुचिन्तयन् ।
तत्समानत्वमभ्येति पूर्वं च द्वितयस्थिरे ॥५३३॥
स्वरूपं तत्र सञ्चिन्त्य, भासयन्तमधः स्थितम् ।
तदीशत्वमवाप्नोति, पूर्वोक्तेनैव वर्त्मना ॥५३४॥

ankurnagpal108@gmail.com

Scanned by CamScanner

धरातत्त्वोक्तवत्सर्वमत ऊर्ध्वमनुस्मरन् ।
तद्रूपं फलमाप्नोति, गन्धावरणसंस्थितम् ॥५३५॥
रसरूपामतो वक्ष्ये, धारणां योगिसेविताम् ।
यया सर्वरसावाप्तिर्योगिनः सम्प्रजायते ॥५३६॥
जलबुद्बुदसङ्काशं, जिह्वायां चाग्रतः स्थितम् ।
चिन्तयेद्रसतन्मात्रं, जिह्वाग्राधारमात्मनः ॥५३७॥
सुशीतं षड्रसं चिन्त्यं, तद्गतेनान्तरात्मना ।
ततोऽस्य मासमात्रेण, रसास्वादः प्रवर्तते ॥५३८॥
वर्णानुक्रमयोगेन, देवताष्टकसंयुता ।
अवर्गः प्रथमो देवि, वशिनी तत्र देवता ॥५३९॥
तत्परस्तु कवर्गो, यस्तत्र कामेश्वरी स्थिता ।
मोदिनी तु चवर्गस्था, टवर्गे विमला तथा ॥५४०॥
अरुणा तु तवर्गस्था, पवर्गे जयिनी स्थिता ।
सर्वेश्वरी यवर्गे तु शवर्गे कौलिनीति च ॥५४१॥
एता वर्गाष्टके देवि, अष्टौ वै वाग्देवताः ।
अर्चिताः पुरुषस्याशु, प्रकुर्वन्ति वशं जगत् ॥५४२॥
चतुर्दशस्वरोपेता, बिन्दुत्रयविभूषिता ।
कलामण्डलमास्थाय, शक्तिरूपं महेश्वरि ॥५४३॥
ककारादिक्षकारान्ता, वर्णास्तु शक्तिरूपिणः ।
व्यञ्जनत्वात्सदानन्दोच्चारणैः सह ते यतः ॥५४४॥
उच्चारे स्वरसम्भिन्नास्ततो देवि न संशयः ।
पञ्चाशद्वर्णभेदेन, शब्दाख्यं वस्तु सुव्रते ॥५४५॥
अकारः प्रथमं देवि, क्षकारोऽन्त्यस्ततः परम् ।
अक्षमात्वेति विख्याता, मातृकावर्णरूपिणी ॥५४६॥
शब्दब्रह्मस्वरूपेयं, शब्दातीतं तु जप्यते ।
शब्दातीतं परं धाम, गणनारहितं सदा ॥५४७॥

आत्मस्वरूपं जानीहि, ईशस्तु परमेश्वरः ।
कथयामि वरारोहे यन्मया जायते सदा ।।५४८।।
....।
अकारादिक्षकारान्ता, मातृकावर्णरूपिणी ।।५४६।।
प्रणवस्य व्याहृतीनामतः सम्बन्ध उच्यते ।
अकारो भूरुकारस्तु, भुवो मार्णः स्वरीरितः ।।५५०।।
बिन्दुर्महस्तथा नादो, जनः शक्तिस्तपः स्मृतम् ।
शान्तं सत्यमिति प्रोक्तं, यत् स्यात् परतरं परम् ।।५५१।।
स्वामिन् प्रसीद विश्वेश के वयं केन भाविताः ।
किं मूलाः किं क्रियाः सर्वमस्मभ्यं वक्तुमर्हसि ।।५५२।।
इति पृष्टं परं ज्योतिरुवाच प्रमिताक्षरम् ।
यूयमक्षरसम्भूताः सृष्टिस्थित्यन्तहेतवः ।।५५३।।
तैरेव विकृतिं यातास्तेषु वो जायते लयः ।
इति तस्य वचः श्रुत्वा, तमपृच्छत्सरोजभूः ।।५५४।।
अक्षरं नाम किं नाथ, कुतो जातं किमात्मकम् ।
इति पृष्टो हरिस्तेन, सरोजोदरयोनिना ।।५५५।।
मूलार्णमर्णविकृतीर्विकृतेर्विकृतीरपि ।
तत्प्रभिन्नानि मन्त्राणि, प्रयोगश्च पृथग्विधान् ।।५५६।।
वैदिकांस्तान्त्रिकांश्चापि, सर्वान्नित्यमुवाच ह ।
प्रकृतिः पुरुषश्चैव, नित्यौ कालश्च सत्तम ।।५५७।।
अणोरणीयसी स्थूलात्, स्थूला व्याप्तचराचरा ।
आदित्येन्द्राग्नितेजोमद्यद्यत्तत्तन्मयो विदुः ।।५५८।।
न श्वेतरक्तपीतादि-वर्णैर्निर्धार्य चोच्यते ।
न गुणेषु न भूतेषु, विशेषेण व्यवस्थिता ।।५५६।।
अन्तरन्तर्बहिश्चैव, देहिनां देहपूरणी ।
स्वसंवेद्यस्वरूपा सा, दृश्या देशिकदर्शितौ ।।५६०।।

यथाकाशस्त्रयो वापि, लब्धया नोपलभ्यते ।
पुंनपुंसकयोस्तुल्याऽप्यङ्गनासु विशिष्यते ॥५६१॥
प्रधानमिति यामाहुर्या शक्तिरिति कथ्यते ।
यायुष्मानपि मां नित्यमवष्टभ्यातिवर्तते ॥५६२॥
साऽहं यूयं तथैवाऽन्यद्द्वेद्यं तत्तु सा स्मृता ।
प्रलये कम्प्यते तस्यां, चराचरमिदं जगत् ॥५६३॥
सैव स्वं वेत्ति परमा, तस्या नान्योऽस्ति वेदिता ।
सा तु कामात्मना सम्यङ्, मयैव ज्ञायते सदा ॥५६४॥
अ क च ट त प याद्यैः सप्तभिर्वर्णवर्गै–
विरचितमुखबाहापादमध्याख्यहृत्का ।
सकलजगदधीशा शाश्वता विश्वयोनि–
वितरतु परिशुद्धिं चेतसः शारदा वः ॥५६५॥
ब्रह्माणी माहेशी, कौमारी वैष्णवी च वाराही ।
इन्द्राणी चामुण्डा, समहालक्ष्मीश्च मातरः प्रोक्ताः ॥५६६॥
यां ज्ञात्वा सकलमपास्य कर्मबन्धं–
तद्विष्णोः परमपदं प्रयाति लोकः ।
तामेतां त्रिजगति जन्तुजीवभूतां,
हृल्लेखां जपत च नित्यमर्चतालम् ॥५६७॥
नित्योदिते सहस्राणि, एकविंशच्छतानि षट् ।
द्विके दशसहस्राणि, तथाष्टौ च शतानि तु ॥५६८॥
त्रिके सप्तसहस्राणि, द्विशतीत्युदयः स्मृतः ।
चतुष्के तु सहस्राणि, पञ्चतुर्याशतानि तु ॥५६९॥
पञ्चाक्षरे सहस्राणि, चत्वारि त्रिशतोदयः ।
विंशाधिकः समाख्यातो, ज्ञेयश्चोदयवाहिभिः ॥५७०॥
षट्के तु त्रिसहस्राख्यः, षट् शतान्तोदयस्ततः ।
सप्तके त्रिसहस्रं तु, षडशीत्यधिकं स्मृतम् ॥५७१॥

Scanned by CamScanner

अष्टोत्तरशते चक्रे, मन्त्रपिण्डाक्षरात्मके ।
द्विशतात्मने पुनः प्रोक्त, उदयः सर्वसिद्धिदः ।।५७२।।
नाभ्यधो मेढ्रकन्दे च, स्थिता वै नाभिमध्यतः ।
तस्माद् विनिर्गता नाड्यस्तिर्यगूर्ध्वमधः प्रियः ।।५७३।।
चक्रवत्संस्थितास्तत्र, प्रधाना दश नाडयः ।
द्वासप्ततिसहस्राणि, नाड्यस्ताभ्यो विनिर्गताः ।।५७४।।
पुनर्विनिर्गताश्चान्या, आभ्योऽप्यन्याः पुनः पुनः ।
यावत्यो रोमकोटयस्तु, तावत्यो नाडयः स्मृताः ।।५७५।।
यथा पर्णपलाशस्य, व्याप्तं सर्वत्र तन्तुभिः ।
षट्शतानि वरारोहे, सहस्राण्येकविंशतिः ।।५७६।।
अहोरात्रेण बाह्येन, अध्यात्मं तु सुराधिपे ।
शतानि त्रीण्यहोरात्राः, षष्टिरेव तथाधिकाः ।।५७७।।
वर्षमेतत् समाख्यातं, बाह्ये वैघटिका च सा ।
चतुर्विंशतिसंक्रात्याः, समाख्याताः स्वभावतः ।।५७८।।
शतानि नव वै हंस, एकमेकां वहेत्सदा ।
बाह्ये चैव त्वहोरात्रे, अध्यात्मं तु वरानने ।।५७९।।
चतुर्विंशति संक्रान्तीः, प्राणहंसस्तु सङ्क्रमेत् ।
अहनि द्वादश प्रोक्ता, रात्रौ वै द्वादश स्मृताः ।।५८०।।
षट्शतानि दिवा रात्रौ, सहस्राण्येकविंशतिः ।
जापो देव्याः समुद्दिष्टः, सर्वदा सुलभो जडैः ।।५८१।।
पञ्चप्रणवसंयोगाज्जपतः सिद्ध्यति ध्रुवम् ।
पञ्चपञ्चकसंयुक्तो, देहे सकलनिष्कलः ।।५८२।।
ह्रस्वदीर्घप्लुतं सूक्ष्ममतिसूक्ष्मपरं शिवम् ।
प्रणवं पञ्चधा ज्ञात्वा, भित्त्वा मोक्षो न संशयः ।।५८३।।
ऊर्ध्ववक्त्रः स्थितो भानुश्चन्द्रश्चाधोमुखः स्थितः ।
शक्तेर्मध्योर्ध्वभागे तु ············ यत्प्रकीर्तितम् ।।५८४।।

Scanned by CamScanner

यदा तु प्रणापानयातायातं परिहारेण ।
हृदि द्वादशान्ते च विश्रान्तिः क्रियते च तदा ॥५८५॥
तदा तदा हृचुन्मन्यन्त इति प्राणापानप्रथमपदे ।
द्वादशान्ते हृदि च परतत्त्वानुभवे विश्राम्यति ॥५८६॥
उन्मन्यन्ते इत्यभिदधद्द्वादशान्तविभिन्ना ।
हृदि व्याप्तिरस्तीति दर्शयति ॥५८७॥
ध्यानयुक्तस्य षण्मासात्सर्वज्ञत्वं प्रवर्तते ।
कालत्रयं विजानाति. कालयुक्तस्तु योगवित् ॥५८८॥
विज्ञानं श्रवणं दूरान्मननं चावलोकनम् ।
हतमृत्युर्जरां त्यक्त्वा, रोगैः सर्वभयोज्झितः ॥५८९॥
सर्वैश्वर्यगुणावाप्तिर्भवेत्कालजयात्सदा.
दक्षनासापुटे ध्यात्वा, वाहनैश्वर्यमवाप्नुयात् ।
सकलो ग्रहसंयुक्तो निष्कलो भावमाश्रितः ॥५९०॥
तद्योगादपि तद्बीजं, सर्वबीजप्ररोहकम् ।
तत्र मन्त्राश्च वर्णाश्च, प्रतिष्ठां यान्ति नान्यथा ॥५९१॥
जपः प्राणसमः कार्यो, दिनस्थो मुक्तिकाङ्क्षिभिः ।
संहारः स तु विज्ञेयः, शिवधामफलप्रदाः ॥५९२॥
व्योम्नि प्राप्तो यदा नादः, पुनरेव निवर्तते ।
शर्वरी साः तु विज्ञेया, हृदब्जं यावदागतः ॥५९३॥
सृष्टिरेषा समाख्याता सर्वसिद्धिफलोदया ।
.... ॥५९४॥

१२, नादभेदः —

नादस्थं पञ्चधा चैव, शक्तिस्थं पञ्चधा पुनः ।
ईषदुद्घाटिते वक्त्रे, तदा नादं विजानता ॥५९५॥
व्यापिन्याः पञ्चधा चैव, समनानिष्कलात्मनोः ।
उन्मना च परं तत्त्वं, सर्वं व्याप्य व्यवस्थितम् ॥५९६॥

Scanned by CamScanner

एवं ज्ञात्वा विमुच्यन्ते, शिवतत्त्वविदो जनाः ।
अन्यथा नैवमुच्यन्ते, बिन्द्वन्ते ये व्यवस्थिताः ॥५९७॥

ज्योतीरूपं तु बिन्दुस्थं, नादस्थं शब्दरूपकम् ।
शक्तिस्थं स्पर्शगं चैव, तदूर्ध्वगं शून्यरुपकम् ॥५९८॥

ब्रह्मादिपञ्चकं यच्च, तेषाँ शून्यं च तत्पदम् ।
परापरविभागेन, ते सर्वत्र व्यवस्थिताः ॥५९९॥

शून्यातीतं तु समना, शुद्धात्मा तून्मना तथा ।
सर्वतीतं परं तत्त्वं, सर्वं व्याप्य व्यवस्थितम् ॥६००॥

मन्त्ररूपाश्च विज्ञेया, बिन्दु-धर्मास्तु देवताः ।
तत्रस्थाः सर्वकर्माणि, साधयन्ति न संशयः ॥६०१॥

तत्त्वं चोन्मनात्मा तु, समना शून्यमेव च ।
स्पर्शश्चैव तथा शब्दो, रूपं च तदनन्तरम् ॥६०२॥

मन्त्रात्मनि स्थिताः सर्वे, ज्ञातव्या दैशिकेन तु ।
तत्रस्था ज्ञानयोगं च, प्रयच्छन्ति वरानने ॥६०३॥

कर्मकाले तु सकलाः, शिरःपाण्यादिभिर्युताम् ।
जपे तु सकलान् देवि, निष्कलेन समन्वितान् ॥६०४॥

१३. नादज्ञानम्—

स चन्द्रो विद्यमानोऽपि, अपानो हृदि मध्यमः ।
यदा वोत्सन्नतां याति, जीवादित्यो न चोद्गमेत् ॥६०५॥

प्रभाति कीर्तिर्विज्ञेया, आत्मतत्त्वप्रबोधिनी ।
क्षपा शशी तथाऽपानो, नाद एकत्र तिष्ठति ॥६०६॥

तुल्यार्थज्ञानमहसा, सन्ध्या वै समुदाहृता ।
[illegible]स्थितो भानुश्चन्द्राधिमुखास्थितः ॥६०७॥

तदन्तराले उदितस्तालवाकाशान्ते गोचरे ।
प्रमाणरहितो भाव्यः, सुशान्तः शान्तबोधनात् ॥६०८॥

व्योमपद्मो स वह्निस्तु, तुर्य्यार्धकालकल्पनात् ।
मध्याह्निकी तु विज्ञेया, सन्ध्या मोक्षप्रदायिनी ।।६०६।।
व्योममध्यस्थितः सूर्यः, परादित्ये हि कथ्यते ।
अनस्तमितसारो हि, जन्तुचक्रप्रबोधकाः ।।६१०।।
बिन्दुःप्राणोऽप्यहश्चैव, रविरेकत्र तिष्ठति ।
सुप्रशान्तं तु संतिष्ठेन्मनोऽप्यावृत्तिर्वर्जितः ।।६११।।
कृत्वा प्रशान्तभूमौ च, स्वरूपं सन्धिदेशलः ।
महासन्ध्या तु विज्ञेया, तृतीया परिकीर्तिता ।।६१२।।
तया निबद्धया देहे, संनिधाय गुणेश्वरः ।
विदध्युः साधकेन्द्राणां, देवि नास्त्यत्र संशयः ।।६१३।।
पदानि मन्त्रारब्धानि, मन्त्रा वर्णैकविग्रहाः ।
वर्णाःस्वनिष्ठा इत्येषां, स्थूलसूक्ष्मपरात्मता ।।६१४।।
भुवनव्यापिता सत्त्वेष्वनन्तादिशिवान्तके ।
कालान्तर्भाविनस्ते वै, निवृत्त्याद्यास्तु ताः कलाः ।।६१५।।

१४. साधनायाः कालज्ञानम्—

मानुषाक्षिनिमेषस्य, अष्टांशो हि क्षणः स्मृतः ।
क्षणद्वयं त्रुटिर्ज्ञेयं, तद्द्वयं तु लवः स्मृतः ।।६१६।।
लवद्वयं निमेषस्तु, ज्ञातव्यो गणितक्रमात् ।
दश पञ्च निमेषास्तु, काष्ठा चैव प्रकीर्तिता ।।६१७।।
आध्यात्मिका होरागणे, बाह्ये काष्ठा विधीयते ।
अमृतं चन्द्ररूपेण, द्विधा षोडशधा पुनः ।।६१८।।
पिबन्ति च सुराः सर्वे, दश पञ्च पराः कलाः ।
तस्यार्धपौर्णमासी तु, प्रतिपद्दर्शन संस्थिता ।।६१९।।
हृत्पद्मसन्धिमध्ये तु, सोमस्य ग्रहणं भवेत् ।
पक्षद्वयेऽपि ग्रहणं, भवेद्वै सर्वदेहिनाम् ।।६२०।।

Scanned by CamScanner

एवमेव समाख्यातं, यावदायुर्वरानने ।
अर्थवाध्यात्माहोरात्रे, त्वया ह्युदय उच्यते ॥६२१॥
हृत्पद्माद्दूर्ध्वपर्यन्तं, राशयः षड् व्यवस्थिताः ।
अङ्गुलैः षड्भिरेकैको, हृत्पद्मोदितलक्षितः ॥६२२॥
अङ्गुले अङ्गुले ह्यक्ष-तिथयः पञ्च संस्थिताः ।
तस्याप्यर्धदिनं पूर्वमपरार्धनिशा भवेत् ॥६२३॥
षट्पञ्चकास्तिथीनां ये, तेऽहोरात्रास्तु मासिकाः ।
त्रिशता तैरहोरात्रैर्द्विपक्षो मास उच्यते ॥६२४॥
मासि राश्युदये ह्येष, अधोर्ध्वप्राणसंचारे ।
हृदयादुदयस्थानात्, संक्रान्तिर्मकरे स्थिताः ॥६२५॥
षडङ्गुलान्यधस्त्यक्त्वा, कुम्भे सङ्क्रमते पुनः ।
कण्ठोर्ध्वे द्व्यङ्गुलं त्यक्त्वा, मीने सङ्क्रमते पुनः ॥६२६॥
गलोर्ध्वाद्यावत्ताल्वन्तं, त्यक्त्वा मेषेऽथ सङ्क्रमेत् ।
नासान्ते यावत्संक्रान्तिरङ्गुलानि षडेव हि ॥२२७॥
एषा वै विषुसंक्रान्तिरुत्तरे चास्त्यवस्थिता ।
जपहोमार्चनध्यानान्महाभ्युदयकारिका ॥६२८॥
नासाग्रे तु परित्यज्य, प्राणहंसो वृषे चरेत् ।
षडङ्गुलानि संत्यज्य, सङ्क्रमेन्मिथुने पुनः ॥६२९॥
शक्त्यान्तं यावदध्वानं संक्रान्तिर्मिथुने स्मृता ।
मकराच्च समारभ्य, मिथुनान्तं च सुव्रते ॥६३०॥
उत्तरायणमत्रैते, दैहिकीसिद्धिवर्जितम् ।
[illegible]नामा तु यो रुद्रः, कथितोऽत्र महेश्वरि ॥६३१॥
कार्तिकमासमखिलं, स तु भुङ्क्ते महेश्वरि ।
[illegible] मार्गशिरोमासि, हरः पौषे तु कीर्तितः ॥६३२॥
[illegible] तु माघमासे च, प्रमथः फाल्गुने तथा ।
[illegible] समाख्यातो, वैशाखो मन्मथः स्मृतः ॥६३३॥

शकुनिर्ज्येष्ठमासे तु, आषाढ़े सुमतिस्तथा ।
नन्दोऽथ श्रावणे मासि, भाद्रे गोपालकस्तथा ॥६३४॥
पितामहश्च वीरेशो, मास्याश्वयुजस्य च ।
सङ्क्रान्तयो द्वादशाऽत्र, क्रमशश्च प्रकीर्तिताः ॥६३५॥
.... ।
द्वादशाब्दोदगे प्राणे, वत्सरास्ते प्रकीर्तिताः ॥६३६॥
मणिपूरस्य बाह्ये तु, नाभिपद्मं मनोहरम् ।
अष्टपद्ममथावृत्ता, मध्ये कुण्डं तु दुर्लभम् ॥६३७॥
चतुरस्रादिकं देवि, तत्कुण्डं कामकस्यकम् ।
एवं कुण्डं महेशानि, नालत्रयविभूषितम् ॥६३८॥
ऊर्ध्वनालं सहस्रारे, परामृतविभूषितम् ।
मध्यनालं नाभिमध्ये, मूलाधारे च सुन्दरि ॥६३९॥
विराजते ह्यधोनालं, सदानन्दमयं शिवे ! ।
होमकुण्डमिदं देवि, सर्वतन्त्रे प्रकीर्तितम् ॥६४०॥
तत्पद्मे न भवेत् पुण्यं, वृत्तपुण्यं लूनयुतं ।
त्रिपत्रं .... बाह्ये रुधिरदर्शने ॥६४१॥
एतन्मध्ये महेशानि, यदि स्याल्लिङ्गताडनम् ।
षट्पद्ममध्ये गते शुक्रे, सन्ततिस्तेन जायते ॥६४२॥
कोणं तत्त्रैपुराख्यं तडिदिव विलसत्कोमलं कामरूपं,
कन्दर्पो नाम वायुर्विलसति सततं तस्य मध्ये समन्तात् ।
ज्ञानध्यानप्रकाशः प्रथमकिसलयाकाररूपः स्वयम्भू--
स्तन्मध्ये चित्रिणी सा प्रणवविलसिता योगिनां योगगम्या ॥
धर्मालम्बनधर्मैश्च, सर्वसत्त्वैरशेषतः ।
सर्वक्लेशाशयैः शून्यं, न शून्यं परमार्थतः ॥६४४॥
शक्तिसंस्तुतसुधारसक्रमात् पूर्णमिन्दुमणुराहुराहरन् ।
छादयेदिह शुभे महाग्रहे, द्रावितं पिबति तं महाभुवि॥६४५॥

Scanned by CamScanner

हंसो रश्मिभिराकृष्य, गर्भस्थानं तु कारयेत् ।
गर्भस्थानेकधा यद् गृहीतं तु पुरातनम् ॥६४६॥
कर्कटादेः समारभ्य, नित्यं वर्षाति तत्पुनः ।
तस्मादारभ्य मकराद्, ध्यानहोमजपादिकम् ॥६४७॥
परलोकनिमित्ताय, तदनन्तफलं भवेत् ।
पुरश्चर्यानिमित्ताय, मन्त्रग्रहव्रतं च यत् ॥६४८॥
मीनादावारभेत्सर्वं मन्त्रसिद्ध्यर्थमात्मनः ।
बाह्योऽपि ततो लोके, ऋतुषट्कं समीरितम् ॥६४९॥

तदेव प्राणे मिथुनान्तमुत्तरायणं निर्णीय अपाने कर्कटादिधन्वन्तं, दक्षिणायनं निर्णेतुमाह–

१५. शरीरस्थचक्राणां शिवशक्तिनामानि सहस्रारचक्रस्य पद्मदले तत्त्वानि च –

सहस्रदलपद्मस्य, वर्णो रक्तः स्मृतो बुधैः ।
स्थितिश्चाधोमुखी प्रोक्ता, रूपश्चावर्तसंज्ञकः ॥६५०॥
सूर्याग्निवच्चैककन्दस्त्रिकोणो गुरुमन्त्रभृत् ।
सूर्याचन्द्रमसौ तस्य, क्रमशो मण्डलौ स्मृतौ ॥६५१॥
महावायुर्ब्रह्मरन्ध्रः, प्रथमो हंससंज्ञकः ।
सूक्ष्मो हि महती चन्द्रकलायुक्तश्च मध्यमः ॥६५२॥
अधोमुखी कला तस्य, नूनं निर्वाणसंज्ञिका ।
कोटिचन्द्रार्कसङ्काशा, कला चाधोमुखी स्मृता ॥६५३॥
सूक्ष्मसूक्ष्मात्मिका चान्ते, सच्चिदानन्दरूपिणी ।
एवं [illegible] प्रोक्ता, ब्रह्मरन्ध्रकलाश्च ताः ॥६५४॥

१६. [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible], आज्ञाचक्रस्य शक्तयः ।
[illegible] महामाया, [illegible] सृष्टिः क्रियात्मिका ॥६५५॥

गोचरात्मा लोकमुख्याः, सदसच्चेन्द्रियाश्रयाः ।
वेदतत्त्वं प्राणसूत्रं, मातृका च स्वरोद्भवा ॥६५६॥
सौषुम्णकुण्डलीसंवित्, संयोगो मन्त्रविग्रहा ।
वर्गजा वर्णजाःस्पन्दशब्दजाः शक्तयः क्रमात् ॥६५७॥
पञ्चविंशतितत्त्वानि, शिवशक्तेः प्रकीर्तिताः ।
ग्रन्थान्तरेषु संग्राह्याः, सप्ततत्त्वानि भूतले ॥६५८॥
शक्तिरूपाश्च वर्ण्यन्ते, चाज्ञाचक्रस्य शक्तयः ।
पराभवा चित्परा च, महामायात्मिका तथा ॥६५९॥
इच्छापरा सृष्टिपरा, गोचरात्मा परे मताः ।
सदसत्क्रिया परे च, लोकमुख्येन्द्रियाश्रये ॥६६०॥
वेदतत्त्वपरा संवित्परा वै कुण्डली परा ।
प्राणसूत्रपरा स्पन्दपरा वै मातृकापरा ॥६६१॥
सौषुम्णसंयोगपरे, स्वरोद्भवपरा तथा ।
प्रोक्ता च वर्णजपरा, शब्दमन्त्रजविग्रहे ॥६६२॥
तथा हि वर्गजपरा, भेदा वै सम्प्रकीर्तिताः ।
शिवशक्तिस्वरूपायाश्चाज्ञाचक्रस्य वै क्रमात् ॥६६३॥

१७. आज्ञाचक्रस्य पद्मदलतत्त्वानि—

परा च मूलचक्रस्था, पश्यन्ती नाभिगा स्मृता ।
मध्यमा हृदयस्था च, वैखरी कण्ठगा मता ॥६६४॥
उपकर्तुं प्रतिकर्तुञ्च, कर्तुं कारयितुं तथा ।
उदासितुं पञ्च भेदाश्चेच्छाशक्तेः प्रकीर्तिताः ॥६६५॥
निरालम्बनरूपा च, सालम्बनस्वरूपगा ।
ज्ञानशक्तेश्च शास्त्रेषु, द्वौ भेदौ हि निरूपितौ ॥६६६॥
इष्टापूर्तञ्च स्वाध्यायो, जपपूजातपांसि वै ।
दानं भेदाश्च षड् प्रोक्ताः, क्रियाशक्तेर्विशेषतः ॥६६७॥

Scanned by CamScanner

वेदान्ते पञ्च तन्मात्राः, परं योगे त्रयः स्मृताः ।
ज्ञातृज्ञेयज्ञातिभेदात्तन्मात्रा वर्णिता बुधैः ।।६६८।।

अवर्गे षोडश वर्णाश्चत्वारश्च यवर्गगाः ।
उदितेषु क्रमात्पञ्च¹, शवर्गे षट् प्रकीर्तिताः ।।६६९।।

१८. अनाहतचक्रस्य शिवशक्तयः —

खगेश्वरः सदानन्दः, कूर्मो, मेघश्च सामयः ।
ज्ञानं मीनश्च चक्रीशप्रियकासौ निकामरः ।।६७०।।

तीव्राः काञ्चितनागाद्या, धारेशो डामरस्तथा ।
विष्णुश्च कुरवः श्रीशो, हृदीशः शिरश्च वै ।।६७१।।

शिवस्वरूपं चक्रस्यानाहतस्य प्रकीर्तितः ।
शक्तिस्वरूपं चक्रस्य, तदग्रे हि प्रवक्ष्यते ।।६७२।।

मुद्राधारे मल्लिका च शोकालीला हि काकिनी ।
विमला शर्वरी राका, मैनाली कुमुदा तथा ।।६७३।।

लाकिनी डामरीबिन्दू, राकिनी शाकिनी खलु ।
हाकिनी श्रीकला चैव, समया कुब्जिका तथा ।।६७४।।

बहुरूपाष्टचरा च, मङ्गला कुलदीपिका ।
महत्तरी कौशला च, वामानामभिरीरिताः ।।६७५।।

शिवेशश्चार्यो चारुवेशाः, पराधिगुरुसंज्ञकः ।
ततः पूज्यगुरुः प्रोक्तो, गुरुः परमनामकः ।।६७६।।

१९. अनाहतचक्रस्य पञ्चतत्त्वानि —

पृथ्वी जलं तथा तेजो, वायुराकाश एव हि ।
एते पञ्च महाभूताः, शास्त्रेषु च प्रकीर्तिताः ।।६७७।।

गन्धश्च स्पर्शः शब्द-रस-तन्मात्रसंज्ञकाः ।
प्रोक्ताः पञ्च हि तन्मात्राः, शास्त्रकारैर्विचक्षणैः ।।६७८।।

---

१. क वर्ग- च वर्ग- ट वर्ग- त वर्ग- प वर्गाः ।

Scanned by CamScanner

वाक्पाणिपादपायुश्च, तथोपस्थो विशेषतः ।
पञ्च कर्मेन्द्रियाण्याहुः, शास्त्रकाराः कवीश्वराः ॥६७९॥
त्वक्श्रोत्रघ्राणरसना – चक्षुरिन्द्रियसंज्ञकम् ।
पञ्च ज्ञानेन्द्रियाण्याहुर्मुनयस्तत्त्वदर्शिनः ॥६८०॥
पुरुषः प्रकृतिः कालस्त्रयश्चैते प्रकीर्तिताः ।
त्रयोविंशतितत्त्वानामुल्लेखो मूलग्रन्थके ॥६८१॥
.... ।
कुतश्चत्वारि तत्त्वानि, चान्वेष्टव्यानि वान्यतः ॥६८२॥

२०. विशुद्धचक्रस्य शिवशक्तयः —

शिवस्वरूपं चक्रस्य, विशुद्धस्य च कथ्यते ।
ज्ञानगुह्यं खेचरञ्च, धरभोगोभयं तथा ॥६८३॥
महः सर्वोद्रवो जुष्टं, हृदयं मोहतेजसी ।
मनोभवो महाकूलं, ज्वलनं गालवस्तथा ॥६८४॥
भीमोज्वलः कुलं मूर्छा, व्योमसंहारवायवः ।
विश्वेश्वरः कोटिलश्च, बाहुलः श्वसनं तथा ॥६८५॥
अजतातो कुलातीतश्चेशश्च परमं शिवः ।
शिवस्वरूपं कथितं, शास्त्रेषु मननं परः ॥६८६॥
शक्तिस्वरूपं चक्रस्य, वक्ष्यामि तदनन्तरम् ।
योगिनी कालिकी कान्ता, शबरी च शिवेश्वरी ॥६८७॥
पद्मरागा कालिका च, चाण्डाली लाकिनी तथा ।
अघोरा कुब्जिका हेला, डाकिनी च कुलाम्बिका ॥६८८॥
पापघ्नी शाकिनी सिंहा, हाकिनी काकिनी तथा ।
राकिनी लाकिनी कामा, कङ्काली कामसमातृका ॥६८९॥
व्योमानन्दा महादेवी, गन्धिका च महत्तरी ।
पराकुलेशी कुण्डलिनी, पीडिका रेचिका दितिः ।
शक्तिस्वरूपा कथिता, मोचिकानामभिः क्रमात् ॥६९०॥

Scanned by CamScanner

२१. विशुद्धचक्रस्य पद्मदलतत्त्वानि —

पुरुषः प्रकृतिर्बुद्धिरहङ्कारो मनस्तथा ।
ज्ञानेन्द्रियाणि त्वग्-घ्राणंरसनाचक्षुरेव च ॥६६१॥
रसनानामभिस्तेषां, तन्मात्रा कथ्यते पृथक् ।
प्रथमा रूपतन्मात्रा, रसना गन्धशब्दगा ॥६६२॥
पञ्चमी स्पर्शतन्मात्रा, शास्त्रेषु च प्रकीर्तिताः ।
अथ चाष्टौ महाभूताः, पृथिव्याकाशतेजसः ॥६६३॥
जलं वायुश्च कथितास्तथा कर्मेन्द्रियाण्यपि ।
शास्त्रेषु वाक्पाणिपादपायूपस्थादिनामभिः ॥६६४॥
शुद्धविद्या कलाविद्या, नियतिः काल एव च ।
रागमायात्मिका प्रोक्ता, शास्त्रेषु च विशेषतः ॥६६५॥
एकत्रिंशद्धि तत्त्वानामुल्लेखो दृश्यते परम् ।
ग्रन्थान्तरेभ्यः कर्त्तव्यः, पञ्चतत्त्वविनिर्णयः ॥६६६॥

२२. मणिपूरचक्रस्य शिवशक्तयः —

परावरेशः परमस्तत्परः पर एव च ।
स्वच्छाघोरौ चिदानन्दो, योगानन्दः कुलेश्वरः ॥६६७॥
योगेश्वर उमानन्द, आनन्दः पिङ्गलः स्मृतः ।
अतीतश्च रसस्वादश्चालस्यः शंकरस्तथा ॥६६८॥
भूतेश्वरः सामरसः, श्रीकण्ठश्च करालकः ।
अनन्तः स सत्यगुरुः, शान्तः सिद्धगुरुस्तथा ॥६६९॥
पाठेश्वरः शिवगुरुस्तथा हि कुलकेश्वरः ।
समयगुरुः सेनगुरुश्चक्रस्य शिवशक्तयः ॥७००॥
चक्षुष्मती गुहाकाली, सम्वर्ता रत्नडाकिनी ।
चण्डेश्वरी मूलकुब्जा, कामा ज्वाला हि रेवती ॥७०१॥
ललिता डाकिनी गङ्गा, शब्दा स्पर्शा च पावनी ।
प्रचण्डडाकिनी रात्री, करणा कुलिका तथा ॥७०२॥

शान्तातीता प्रतिष्ठा च, शान्तिर्वै कुब्जडाकिनी ।
चक्रडाकिनीनाम्नी च, समया चण्डकौशला ॥७०३॥
शक्तिस्वरूपं कथितं, निवृत्तिः पद्मडाकिनी ।
चक्रस्य मणिपूरस्य शास्त्रेषु च विशेषतः ॥७०४॥

२३. मणिपूरचक्रस्य पद्मदलतत्त्वानि —

पूर्वपञ्चमहाभूताः, क्रमात्तन्मात्रसंज्ञकाः ।
ज्ञानकर्मेन्द्रिये चैव, तन्मात्रश्च तयोः स्मृताः ॥७०५॥

२४. स्वाधिष्ठानचक्रस्य शिवशक्तयः —

सद्योजातो वामदेवस्तीव्रोऽघोरो ह्यनन्तकः ।
गङ्गेश्वरस्तत्पुरुष अनाथश्च जनाश्रितः ॥७०६॥
वाणिवाहश्चाम्बुवाहस्तेजोधीशश्चतुर्विधः ।
श्रीकण्ठः शंकरः सिद्धः, स चिन्त्यः शशिशेखरः ॥७०७॥
वाणीश्वरश्चेश्वरश्च, कृष्णेश्वर इतीरितः ।
सर्वेश्वरश्च दिव्यौघः, पाठौघः सम्प्रकीर्तितः ॥७०८॥
श्रीर्माया चाम्बिका दक्षा, विवृत्तिश्च सरस्वती ।
विद्या प्रतिष्ठा शान्ता हि, उन्मथा रक्तमेखला ॥७०९॥
छिन्ना यशोवती विद्या, उमा गङ्गा च पार्वती ।
ज्येष्ठा रौद्री च कमला, श्रीदा हंसा परा सती ॥७१०॥
शक्तयश्चास्य चक्रस्य, स्वाधिष्ठानस्य कीर्तिताः ।

२५. स्वाधिष्ठानचक्रस्य पद्मदलतत्त्वानि —

पूर्वं पञ्चमहाभूतास्ततस्तन्मात्रसंज्ञकाः ।
ज्ञानकर्मेन्द्रिये चैव, तन्मात्राश्च तयोः स्मृताः ॥७११॥

२६. मूलाधारचक्रस्य शिवशक्तयः —

कामेश्वरश्च श्रीकण्ठ, उड्डीश्वर जलेश्वरः ।
पूर्वेश्वरो महानन्दोऽनन्तः शङ्करपारदौ ॥७१२॥
आधारेशः कुरङ्गीशश्चक्रेशातीतपिङ्गलाः ।
महाधीशो योगनादौ, समयो विमय एव च ॥७१३॥

सर्वज्ञोऽनादिपुत्रेहा, मित्रेशोड्डीशलुब्धकाः ।
आवेशो विद्धविमलो, योगे विमदकीर्तितः ॥७१४॥
शिवस्वरूपं चक्रस्य, मूलाधारस्य वर्णितम् ।

२७. मूलाधारचक्रस्य दश प्रधाना नाड्यः —

पिङ्गलेडे सुषुम्ना च, गान्धारी च यशस्विनी ।
अलम्बुषा हरिर्जिह्वा, कथिता शंखिनी कुहुः ॥७१५॥

२८. शरीरस्था दश वायवः — (पाठान्तरम्)

प्राणापानौ समानश्च, व्यानोदानौ प्रकीर्तिताः ।
नागः कूर्मो च कृकलो, देवदत्तो धनञ्जयः ॥७१६॥

हृदि प्राणो गुदेऽपानः, समानो नाभिमण्डले ।
उदानः कण्ठदेशे स्याद्, व्यानः सर्वशरीरगः ॥७१७॥

उद्गीरणोन्मीलनञ्च, क्षुधा जृम्भा हि पोषणम् ।
एतानि दश वायूनां, स्थानानि कथितानि वै ॥७१८॥

२९. मूलाधारचक्रस्य पद्मदलतत्त्वानि —

पूर्वं पञ्च महाभूताः, क्रमात्तन्मात्रसंज्ञकाः ।
ज्ञानान्तःकरणे कालः, प्रकृतिः पुरुषो महत् ॥७१९॥

३०. शरीरस्थानि दशाग्निस्थानानि —

भाभ्राजको रञ्जकश्च, क्लेदको धावकस्तथा ।
निःस्नेहको बन्धकश्च, प्रावको व्यापकस्तथा ॥७२०॥

पावकः श्लैष्मकश्चैते, कथिता हि दशाग्नयः ।
त्वगसृग्मांसमेदास्थिमज्जाशुक्रकफादयः ॥७२१॥

गिरायायुक्रमात्तेषां, स्थानानि कथितानि च ।
तेजःपुञ्जनिभं सर्वमिष्टसिद्धिप्रदायकम् ॥७२२॥

इति श्रीमदाद्यशङ्कराचार्यविरचिते यतिदण्डैश्वर्यविधाने सिद्धिपादः ।

Scanned by CamScanner

पूर्वं मूलग्रन्थे साधनापादे ३२ प्रघट्टकानन्तरं पठनीयाः श्लोकाः —

बिन्दुस्थिरीकरणार्थमौषधम् —

प्रकल्प्य स्वतनुं तत्र, ततो देवस्य कल्पयेत् ।
येषां मनसि यद्ध्यानं, तद्ध्यानं कायकल्पनम् ॥ १ ॥
एतत्कायकल्पनेन, मौनी वाक्सिद्धिमाप्नुयात् ।
इदानीं कामदेवस्य, मथनं शृणु भैरव ! ॥ २ ॥
कामदेवस्य मथनं, सुखदं मोक्षदं परम् ।
यावद् बिन्दुः स्थिरो देहे, तावन्मृत्युभयं कुतः ॥ ३ ॥
बिन्दुपाताद् भवेन्नाशस्ततो हि बिन्दुरक्षणम् ।
तत्तदौषधमावक्ष्ये, येन बिन्दुः स्थिरो भवेत् ॥ ४ ॥
नित्यं सेवनमाकुर्यादितेषां मूलमाहरन् ।
श्वेतापराजितामूलं, सिद्धिमूलं ततः परम् ॥ ५ ॥
शतपर्णीमूलमेकं, कदम्बमूलमेव च ।
श्वेतकुन्दपुष्पमूलं, करवीरं तथा सितम् ॥ ६ ॥
कृष्णधत्तूरमूलन्तु, शेफालीमूलमेव च ।
चितामूलं तथा शम्भोर्निर्गुण्डीमूलमाहरन् ॥ ७ ॥
एकीकृत्य विधानेन, रविवारेऽर्कमूलकैः ।
समभागेन योगेन्द्र ! चूर्णीकृत्य पृथक् पृथक् ॥ ८ ॥
शुक्रवारे च पूर्वाह्णे, मिश्रीकुर्याद् दिनत्रयम् ।
षड्भिराशोधयेत् काममुद्राभिर्वामदेवता ॥ ९ ॥
मध्यमाङ्गुलिमुत्तोल्य, दक्षिणेनापि मुष्टिना ।
धृत्वा च शोधयेदादौ, रुद्रमूलानि साधकः ॥ १० ॥
विजयाचूर्णयोगेन, पिबेच्चूर्णं द्वितोलकम् ।
अर्धतोलकमुष्टचैकं, विजयाः सार्धतोलकाः ॥ ११ ॥
मिश्रीकृत्य विधानेन, तत्तत्कुजदिने शुभे ।
एतत्प्रभक्षणेनैव मदनं वशमानयेत् ॥ १२ ॥

यदा मनसि आयाति, पुष्पधन्वा महाबली ।
तदा तं भक्षयित्वा च, कामदेवं निवारयेत् ।। १३ ।।
इति कामस्य मथनं, स्थितिर्देहे यथा शृणु ।
अङ्गुष्ठगुल्फजानूरुसिमनीलिङ्गनाभिषु ।। १४ ।।
हृद्ग्रीवाकण्ठदेशेषु, लम्बिकायां तथा नसि ।
भ्रूमध्ये मस्तके मूर्ध्नि, वाय्वाकाशप्रियालये ।। १५ ।।
वायुरूपं स्वदेहन्तु, स्थापयित्वा मनुं जपेत् ।
कुम्भकप्राणयोगेन, निजदेहे व्यवस्थितिः ।। १६ ।।
कण्ठाम्भोजे स्थिरो यो हि, तं जनं शृणु भैरव ।
योगारम्भावधिर्यो हि, स्त्रीसंसर्गं विवर्जयेत् ।। १७ ।।
मातृणां गमनं नास्ति, यस्य स कण्ठसंस्थितः ।
नित्यं करोति योगं यो, धर्मात्मा स्थिरचेतसा ।। १८ ।।
स एव कण्ठपद्मे च, स्थिरो भवति निश्चितम् ।
भावज्ञानी च यो विद्वान्, तं विदामि दयार्णव ।। १९ ।।
कुण्डलीस्पर्शमात्रेण, तन्मयो जायते क्षणात् ।
सर्वं देवे परं भावं, कृत्वा ज्ञानेन पूजयेत् ।। २० ।।
सर्वपीठे स्थिरो भूत्वा, ज्ञानात्मा परिपूजयेत् ।
कवित्व कण्ठसिद्धिः स्यात्, योगी भवति सत्वरम् ।। २१ ।।
धनं धान्यं धरां धर्मं कीर्तिमायुं यशः श्रियम् ।
तुरगान् दन्तिनः पुत्रान्, लोकान् सर्वसुखोदयान् ।। २२ ।।
एतज्ज्ञानप्रसादेन, लभते परमेश्वरम् ।। २३ ।।
ध्यात्वा योगेन्द्रचक्रं त्रिभुवनविवरध्वान्तजालप्रकाशं
मूलाम्भोजे रसाब्जे दशदलविमले हृत्स्वपद्मे विलासम् ।
कण्ठाम्भोजे मनोज्ञे द्विदलस्वकमले भावयन्तं सुरेन्द्रैः
श्वेताम्भोजे परेशं निरवधि गगनं पूजया भावयामि ।। २४ ।।

समाप्तश्चायं ग्रन्थः

Scanned by CamScanner

[illegible]

[illegible]

ankurnagpal108@gmail.com

श्रीमदाद्यशङ्कराचार्यविरचित-

यतिदण्डैश्वर्यविधानान्तर्गत-

पूजापद्धतिः

महाषोढान्यासश्च

Scanned by CamScanner

❀ ॐ श्री गुरुचरणकमलेभ्यो नमः ❀

अथ पूजापद्धतिः

श्रीनाथादिगुरुत्रयं गणपतिं पीठत्रयं भैरवम्
सिद्धौघं बटुकत्रयं पदयुगं दूतीक्रमं मण्डलम् । (शाम्भवम्)
वीरान्द्वचष्ट-चतुष्कषष्टिनवकं वीरावलीपञ्चकम्
श्रीमन्मालिनिमन्त्रराजसहितं वन्दे गुरोर्मण्डलम् ॥ १ ॥

स्वस्वरूपपरिज्ञानहेतवे गुरवे नमः ।
स्वच्छप्रकाशरूपाय विमर्शरूपिणे नमः ॥ २ ॥

सदाशिवस्वरूपाय पराय गुरवे नमः ।
स्वात्मारामस्वरूपाय पञ्जरे पाञ्चभौतिके ॥ ३ ॥

विलीनतेजसे नौमि गुरवे परमेष्ठिने ।
योगक्षेमस्य सिद्ध्यर्थं गुरुं नौमि परात्परम् ॥ ४ ॥

नत्वा गुरुं गणेशानं पुरतः स्वेष्टदेवताम् ।
ततोऽर्चयेत्[1] गुरुं मूर्ध्नि न्यास-संघट्ट-मुद्रया ॥ ५ ॥[2]

तत्पादुकौ पादुकाख्यविद्यया चन्दनादिभिः ।
प्रणम्याज्ञां समादाय वक्ष्यमाणविधानतः ॥ ६ ॥

ॐ शुद्धस्फटिकसंकाशं द्विनेत्रं करुणानिधिम् ।
वराभयकरं वन्दे श्रीगुरुं शिवरूपिणम् ॥ ७ ॥

भक्ताज्ञानतमोभानुं मूर्ध्नि पंकजसंस्थितम् ।
सदाशिवमयं नित्यं श्रीगुरुं प्रणमाम्यहम् ॥ ८ ॥

श्रीविद्यां जगतां धात्रीं सर्गस्थितिलयेश्वरीम् ।
नमामि ललितां नित्यं महात्रिपुरसुन्दरीम् ॥ ९ ॥

आचमनम् —

ॐ ऐं आत्मतत्त्वं परिशोधयामि ।
क्लीं विद्यातत्त्वं च तु कामपूर्वम् ॥ १० ॥

सौः शक्तिकूटेन शिवात्मतत्त्वं
कूटत्रयैः कारणतत्त्वमेवम् ॥ ११ ॥

---

१. स्मरेत्-इति पाठभेदः

२. तत्पादुके चन्दनाद्यैः पूजयेत् रत्नविद्यया ।
प्रणम्याज्ञां समादाय वक्ष्यमाणविधानतः ॥

Scanned by CamScanner

स्वासनपूजा —

स्वीयमासनमास्तीर्य देवस्याग्रे तु प्राङ्मुखः ।
उपविश्यासने तत्र तत्त्वैराचम्य यत्नतः ॥ १२ ॥

प्राणानायम्य विधिवत् पूजाद्रव्याणि शोधयेत् ।
जलस्य शोधनं कृत्वा गन्धपुष्पादि शोधयेत् ॥ १३ ॥

स्वाग्रत्रिकोणं कुर्वेऽहमासनाधो महेश्वरि ।
तत्र योगासनं पूज्यं वीरासनमथोऽर्चये ॥ १४ ॥

शरासनं पूजयित्वा अनन्तासनमर्चये ।
अर्चयित्वा महेशानि विमलासनमुत्तमम् ॥ १५ ॥

आधारशक्तिकमलासनं देवि ततोऽर्चये ।
तत्रोपविश्याचमनं देहशुद्ध्यै करोम्यहम् ॥ १६ ॥

प्राणायामः —

इत्थमाचम्य शुद्धाङ्गः प्राणायामत्रयं चरेत् ।
पूरकं कुम्भकं चैव रेचकं त्रिविधं क्रमात् ॥ १७ ॥

चक्रचिन्तनम् —

मूलाधारात्समारभ्य आज्ञाचक्रावधि प्रिये ।
चक्रषट्कं समाख्यातं योगशास्त्रविशारदैः ॥ १८ ॥

मध्यचक्रचतुष्के तु एकैकाङ्गुलमन्तरा ।
अधोमुखानि चक्राणि तत् तन्नाम्ना स्थितानि वै ॥ १९ ॥

मूलाधारमधः स्वाधिष्ठानचक्रं ततः परम् ।
स्वाधिष्ठानं तत ऊर्ध्वं स्थितमेकाङ्गुलान्तरे ॥ २० ॥

मणिपूराभिधान्नाभिचक्राच्च यदधः स्थितः ।
एकाङ्गुलप्रमाणेन तदधो मणिपूरकम् ॥ २१ ॥

एकाङ्गुलेन मानेनाऽनाहताद् यदधः स्थितम् ।
तदधोऽनाहताख्यं हि चक्रमुक्तं मनीषिभिः ॥ २२ ॥

विशुद्धचक्रात् कण्ठस्थादधः एकाङ्गुलान्तरे ।
अधो विशुद्धचक्रं हि स्थितमित्यागमाः जगुः ॥ २३ ॥

आधारनादसूत्रेण ध्यायेद् वर्णमणीन् क्रमात् ।
अकुलं च सहाबिन्दुश्चोन्मना समना तथा ॥ २४ ॥
व्यापिकाशक्तिनादान्तनादरोधार्धचन्द्रिकाः ।
बिन्दुराज्ञा ततश्चैवं लम्बिकाऽथ विशुद्धिका ॥ २५ ॥

Scanned by CamScanner

अधोमुखविशुद्धिश्च शुद्धिश्चानाहतं ततः ।
अधोमुखं तथैवास्तु मणिपूरमधोमुखम् ॥ २६ ॥
स्वाधिष्ठानं ततोऽधश्च मूलाधारं तथैव च ।
विषुवं कुलसंज्ञं च कुलस्थेति प्रकीर्तितम् ॥ २७ ॥

सृष्टिक्रमेण यन्त्रोद्धारः पूजा च —

बिन्दु - त्रिकोण - संयुक्तं वसुकोणसमन्वितम् ।
दशकोणद्वयोपेतं भुवनारसमन्वितम् ॥ २८ ॥ (अ)
दलाष्टकसमोपेतं दलषोडशकान्वितम् ।
वृत्तत्रयान्वितं भूमिसदनत्रयभूषितम् ॥ २९ ॥ ❀
नमामि त्रिपुराचक्रं भक्तानामिष्टदिष्टदम् । △

(अ) कृत्वा तु मण्डपाद् बाह्ये षट्कोण-चतुरस्रकम् ।
विद्यया पूजयेन् मध्ये खण्डैस्त्र्यस्रं प्रपूज्य च ॥ क ॥
बीजावृत्त्या तु षट्कोणं सम्पूज्यार्घं निवेशयेत् ।
मंदिरद्वारपूजां च कुर्यात् साधकसत्तमः ॥ ख ॥

❀ संहारक्रमे —

सदनत्रयसंयुक्तं वृत्तत्रयभूषितम् ।
दलषोडशयुक्तं च दलाष्टकविभूषितम् ॥
भुवनैः सुसंयुक्तं दशकोणद्वयान्वितम् ।
वसुकोणं त्रिकोणं च बिन्दुत्रययुतं तथा ॥

△ स्थितिक्रमे —

भूगृहं गुणरेखाढ्यं वेदद्वारोपशोभितम् ।
त्रिवृत्तं षोडशदलं तथाष्टदलकर्णिकम् ॥
मध्ये बिन्दुमहाचक्रं नित्यं श्रीत्रिपुरामयम् ।
मनुकोणं द्विदिक्कोणं वसुकोणं त्रिकोणकम् ॥
श्रीगुरो ! दक्षिणामूर्त्ते ! भक्तानुग्रहकारक ।
अनुज्ञां भगवन् देहि स्थितिक्रमार्चनाय मे ॥

संहारे च —

भूगृहं गुणरेखाढ्यं वेदद्वारोपशोभितम् ।
त्रिवृत्तं षोडशदलं तथाष्टदलकर्णिकम् ॥
मनुकोणं द्विदिक्कोणं वसुकोणं त्रिकोणकम् ।
मध्ये बिन्दुमहाचक्रं नित्यं श्रीत्रिपुरामयम् ॥
श्रीगुरो दक्षिणामूर्ते भक्तानुग्रहकारक ।
अनुज्ञां भगवन् देहि लयक्रमार्चनाय मे ॥

Scanned by CamScanner

जलशोधनम् —

पवित्रीकरणं कुर्यात् प्रथमं स्थानशुद्धये ।
जलस्य शोधनं कुर्याज्जलशोधनविद्यया ॥ ३० ॥

गंधशोधनमंत्रेण गन्धादीन् परिशोधयेत् ।
पुष्पशोधनमंत्रेण पुष्पाणि च विशोधयेत् ॥ ३१ ॥

श्रीचक्रराजे आयतन-पूजनम्

सिद्धि-बुद्धिसमायुक्तं महागणपतिं शिवे ।
अर्चयामि मुदा भक्त्या नैर्ऋत्यां विघ्नशान्तये ॥ १ ॥

गायत्र्या सह मार्तण्डरविं वायौ प्रपूजये ।
लक्ष्म्या युतं महाविष्णुमीशान्यां पूजयाम्यहम् ॥ २ ॥

शिवेन सहितां देवीं श्रीमद्भुवनसुन्दरीम् ।
तव प्रीत्यै जगद्धात्रि नैर्ऋत्यां पूजयाम्यहम् ॥ ३ ॥

मध्ये दुर्गासमायुक्तं पाण्डुनाथाख्य - भैरवम् ।
पूजयामि सुरेशानि तव प्रीत्यै सुरेश्वरि ॥ ४ ॥

अग्निकोणेऽर्चयाम्यत्र गौर्या सह सदाशिवम् ।
गायत्र्या सहितं पाशुपतं भट्टारकं शिवे ॥ ५ ॥

वायव्यां भक्तिभावेन पूजयामि सुरेश्वरि ।
गुह्येश्वर्या समं गुह्येश्वरं भैरवमादरात् ॥ ६ ॥

भक्त्या समर्चये देवि आग्नेय्यां तव तुष्टये ।
नौमि भैरवमुन्मत्तं वाराहीसहितं शिवे ॥ ७ ॥

ईशानकोणमाश्रित्य पूजयेऽहं महेश्वरि ।
श्रीगुरुं दक्षिणामूर्तिं ज्ञानशक्त्या समन्वितम् ॥ ८ ॥

मध्येऽर्चयामि देवेशि तव प्रीत्यै महेश्वरि ।
इत्थं पूजा प्रकर्तव्या सम्यगायतनात्मिका ॥ ९ ॥

ततस्त्रिखण्डया कार्यमावाहनमनुत्तमम् ।
महात्रिपुरसुन्दर्या यन्त्रराजे यथाविधि ॥ १० ॥

साम्बायतनपूजनम् —

ज्ञानाम्बासहितं मध्ये दक्षिणामूर्त्तिमर्चये ।
नैर्ऋत्यामर्चये भक्त्या गुह्येश्वर्या गुहेश्वरम् ॥ ११ ॥

Scanned by CamScanner

महेश्वरं च मातङ्ग्या सहितं वायव्ये यजे ।
ऐशान्ये भुवनायुक्तं पूजयामि सदाशिवम् ॥ १२ ॥

भट्टारकं पाशुपतं गायत्र्या सह वह्निगम् ।
मध्ये दुर्गां समभ्यर्च्य सिद्धि-बुद्धि-समन्वितम् ॥ १३ ॥

गणेशानं पूजयामि नैर्ऋत्यां विघ्नशान्तये ।
गायत्र्या सह मार्तण्डं रविं वायौ प्रपूज्य च ॥

लक्ष्म्या युतं महाविष्णुमीशाने पूजयाम्यहम् ।
अग्निकोणे महेशानि गौर्या सह सदाशिवम् ॥

द्वारदेवतापूजनम् ---

श्रीमत्त्रिपुरसुन्दर्य्याः, पूजयेत् द्वारदेवताः ॥ १४ ॥

कोटियोजन-विस्तीर्णायाममादौ पृथक् पृथक् ॥
सुधार्णवचतुष्कन्तु, ध्यात्वा तन्मध्यगं पुनः ॥ १५ ॥

कोटियोजनविस्तीर्णायामं द्वीपं महाद्भुतम् ॥
नवरत्नमयं कोटिसूर्यमण्डलसन्निभम् ॥ १६ ॥

तत्तृतीयांशमानेन मदनोन्मादनं महत् ॥
नानापुष्पलतोपेतं, कदम्बोद्यानगर्भिणम् ॥ १७ ॥

हेमपर्वतपृष्ठस्थं, चन्दनोद्यानमास्पृशेत् ॥
तन्मध्ये च तृतीयांशमानेनाऽऽदित्यकोटिभम् ॥ १८ ॥

स्वर्णप्राकारसंवीतं तोरणद्वारशोभितम् ॥
मण्डितं विविधै रत्नैरिन्द्राद्यैः परिवारितम् ॥ १९ ॥

[illegible] ततस्तद्द्वारदेवताः ॥
सामान्यार्घजलैर्गन्धपुष्पाऽक्षतसमन्वितैः ॥ २० ॥

वक्ष्यमाणप्रकारेण ध्यात्वा सम्यक् समर्चयेत् ॥
प्राची सुधार्णवानिष्कृष्या समुदायेन मंत्रवित् ॥ २१ ॥

अकारादिक्षकारान्ताम् बिन्दुयुक्तां मातृकां स्मरेत् ॥
नवरत्नमयं द्वीपं नवखण्डमयं यजेत् ॥ २२ ॥

स्वर्णभूधरमभ्यर्च्य, चन्दनोद्यानमर्चयेत् ॥
स्वर्णप्राकारमभ्यर्च्य तद्द्वारस्य च शाखयोः ॥ २३ ॥

ऊर्ध्वोदुम्बरदेहल्यां, गणेशं क्षेत्रपालकम् ॥
द्वारश्रियं देहलीञ्च यजेद्गन्धादिभिः क्रमात् ॥ २४ ॥

Scanned by CamScanner

प्राकारान्तः प्रविश्याऽथ, प्रादक्षिण्येन साधकः ।।
इन्द्रादीनथ दिक्पालानर्चयेत् स्वस्वदिक् स्थितान् ।।२५ ।।

पश्चिमे मण्डपस्याथ मण्डपाऽभिमुखस्थिताम् ।।
वाराहीमर्चयेन्मंत्री, तन्मंत्रेण विचक्षणः ।। २६ ।।

ततः कामवसन्तौ च, नन्दनोद्यानपालकौ ।।
सपत्नीकौ यजेद् ध्यात्वा, पश्चिमद्वारसंस्थितौ ।। २७ ।।

पश्चिमद्वारमासाद्य, मण्डपस्यार्घ्यवारिणा ।।
अस्त्रेण तोरणद्वारमभ्युक्ष्याऽथ समर्चयेत् ।। २८ ।।

तद्द्वारोर्ध्वस्थशाखायां, वामदक्षिणयोः क्रमात् ।।
ध्यात्वा समर्चयेन्मंत्री महालक्ष्मीं सरस्वतीम् ।। २९ ।।

मध्ये दुर्गां समभ्यर्च्य, द्वारश्रियमथाऽर्चयेत् ।।
स्वस्वनामाद्यवर्णन्तु बिन्दुदीर्घसमन्वितम् ।। ३० ।।

महालक्ष्मीसरस्वत्योर्बीजं द्वारश्रियस्तथा ।।
दूमित्येकाक्षरं बीजं दुर्गायाः परिकीर्तितम् ।। ३१ ।।

द्वारस्य शाखयोः पूज्यौ शङ्खपद्मनिधी क्रमात् ।।
सपत्नीकौ ततः पूज्यौ, गणेशक्षेत्रपालकौ ।। ३२ ।।

मायाशक्तिञ्च चिच्छक्तिं, गङ्गाञ्च यमुनान्तथा ।।
धातारं च विधातारं देहल्यां देहलीं यजेत् ।। ३३ ।।

द्वाराग्रे वरुणञ्चैव स्वनामाद्यक्षरैर्यजेत् ।।
बिन्दुयुक्तैर्नामभिः स्वैश्चतुर्थीहृदयान्वितैः ।। ३४ ।।

साधकेन्द्रस्ततो गत्वा, सम्प्रोक्ष्य द्वारमुत्तमम् ।।
महालक्ष्मीसरस्वत्यौ, प्राग्वत् सम्पूज्य मध्यतः ।। ३५ ।।

सम्पूज्य बटुकं द्वारश्रियं चाभ्यर्च्य पूर्ववत् ।।
शाखानिध्यादिकान् दृष्ट्वा देहल्यां तान् समर्चयेत् ।।३६।।

कुबेरं पूर्वगद्वारं संप्रोक्ष्याऽभ्यर्च्य पूर्ववत् ।।
महालक्ष्मीसरस्वत्यौ, क्षेत्रेशं मध्यतो यजेत् ।। ३७ ।।

द्वारश्रियं ततोऽभ्यर्च्य, शङ्खनिध्यादि पूर्ववत् ।।
देहल्यन्तं समभ्यर्च्य, द्वाराग्रे शक्रमर्चयेत् ।। ३८ ।।
ततो दक्षिणमभ्येत्य, द्वारमभ्युक्ष्य पूर्ववत् ।।
महालक्ष्मीसरस्वत्यौ, प्राग्वदभ्यर्च्य मध्यतः ।। ३९ ।।

Scanned by CamScanner

गणनाथं समभ्यर्च्य, ग्लौं-बीजेन ततो गुरुम् ॥
द्वारश्रियं समभ्यर्च्य, शङ्खनिध्यादि पूर्ववत् ॥ ४० ॥
देहल्यन्तं समभ्यर्च्य द्वाराग्रे यममर्चयेत् ॥
स्वनामाद्यक्षरं बीजं, प्राग्वज्जलधनेशयोः ॥ ४१ ॥
चक्रस्य च यमस्यापि, लंटं बीजद्वयं भवेत् ॥
पुनः पश्चिममासाद्य, द्वारं साधकसत्तमः ॥ ४२ ॥
वामपादं पुरस्कृत्य, तोरणान्तः प्रविश्य च ॥
रत्नसोपानपंक्तिञ्च, पूजयेच्चन्दनादिभिः ॥ ४३ ॥
तामारुह्य ततो गत्वा, मञ्चस्योपरि मंत्रवित् ॥
पश्चिमद्वारबाह्ये तु, समासीनां वरानने ॥ ४४ ॥
तद्द्वाराऽभिमुखीं देवीं, तिरस्करणिकां यजेत् ॥

तिरस्करिणीध्यानम् --

श्यामवर्णां मदाघूर्णरक्तनेत्रत्रयान्विताम् ॥ ४५ ॥
कृष्णाम्बरां गदां खड्गं, दधतीञ्च भुजद्वये ॥
दोर्भ्यां मनोहराभ्याञ्च, खर्जूरीकुम्भधारिणीम् ॥ ४६ ॥
नीलन्तुरङ्गमारूढां, प्रौढां पीनघनस्तनीम् ॥
मुक्तकेशीं विवसनां, सर्वालङ्कारभूषिताम् ॥ ४७ ॥
स्वयोनिदर्शनान्मुह्यत्पशुवर्गामुपास्महे ॥

तिरस्करिणीमन्त्रोद्धारः —

इति ध्यात्वा यजेद् देवीं, तन्मंत्रेणैव मंत्रवित् ॥ ४८ ॥
वाग्भवं बीजमुच्चार्य, नमो भगवतीति च ॥
माहेश्वरि पदस्यान्ते, पशुजनमनः पदम् ॥ ४९ ॥
चक्षुस्तिरस्करपदे, णं कुरु द्वितयं द्विठः ॥
तिरस्करिण्या विद्यायाः, त्रिंशदर्णाः समीरिताः ॥ ५० ॥
नमोऽन्ते श्रीपदं पश्चात्पादुकां पूजयामि च ॥
इत्युच्चार्य यजेद् देवीं, प्रोक्तरूपां धिया स्मरन् ॥ ५१ ॥
मञ्चस्य पश्चिमद्वारपार्श्वयोर्दक्षिणाऽन्ययोः ॥
सरस्वतीं महालक्ष्मीमन्तराले तयोस्ततः ॥ ५२ ॥
[illegible] गौरीलोकपदादिकाम् ॥
[illegible] योगेश्वरीं पश्चादुत्तरद्वारपार्श्वयोः ॥ ५३ ॥

Scanned by CamScanner

मायां दुर्गां समभ्यर्च्य, यजेद् गौर्यादि पूर्ववत् ।।
एवञ्च दक्षिणद्वारि, स्वाहाञ्चैव शुभङ्करीम् ।। ५४ ।।
गौर्याद्याश्च समभ्यर्च्य, पुनर्द्वारञ्च पश्चिमम् ।।
आसाद्य तालत्रितयमस्त्रमंत्रेण साधकः ।। ५५ ।।
कृत्वा बद्धाथ समादाय, कुशभस्मादिसर्षपान् ।।
गन्धपुष्पाक्षतयुतान्, सदूर्वानभिमन्त्र्य च ।। ५६ ।।
अस्त्रमन्त्रेणाष्टवारं, मण्डपान्तर्विकीर्य च ।।
नाराचमुद्रया मन्त्री मन्त्रद्वयमिमं पठन् ।। ५७ ।।

भूतापसारणम् —

अपक्रामन्तु भूतानि, पिशाचाः प्रेतगुह्यकाः ।।
ये चात्र निवसन्त्यन्ये, देवता भुवि संस्थिताः ।। ५८ ।।
अपसर्पन्तु ते भूता, ये भूता भुवि संस्थिताः ।।
ये भूता विघ्नकर्तारस्ते नश्यन्तु शिवाज्ञया ।। ५९ ।।
इत्यन्ते रोषतोऽस्त्रेण, तस्मान्निर्गच्छतां बुधः ।।
दद्यात्स्ववामतो मार्गं, भूतानां विघ्नकारिणाम् ।। ६० ।।
पाखण्डचारिणो भूताः, भूमौ ये चान्तरिक्षगाः ।।
दिवि लोके स्थिता ये च, ते नश्यन्तु शिवाज्ञया ।। ६१ ।।
इत्यन्तेऽस्त्रं पठन् मन्त्री, पार्ष्णिघातत्रयेण तु ।।
भौमानूर्ध्वोर्ध्वतस्तालत्रितयेनाऽन्तरिक्षगान् ।। ६२ ।।
तीक्ष्णदृष्ट्यवलोकेन, दिव्यान् विघ्नान् निवारयेत् ।।
मण्डपाऽभ्यन्तरे वास्तुपुरुषं नैर्ऋते यजेत् ।। ६३ ।।
तत्रैव वास्त्वधीशानं, ब्रह्माणं चन्दनादिना ।।
ऐशान्यां कुलनाथञ्च, दीपनाथञ्च पूजयेत् ।। ६४ ।।
दीपनाथं रक्तवर्णं, द्वारे द्वादशशक्तिभिः ।।
सहितं पूजयेन्मंत्री, श्रीसप्ताक्षरविद्यया ।। ६५ ।।
ततः सम्प्रार्थयेद् दीपनाथस्याज्ञां समाहितः ।।
अस्मिन् क्षेत्रे दीपनाथ निर्विघ्नं सिद्धिहेतवे ।। ६६ ।।
श्रीचक्रक्रमपूजार्थमनुज्ञां दीयतां मम ।।
पश्चिमद्वारमारभ्य, नवशक्तीरिमा यजेत् ।। ६७ ।।
शक्तिद्वयं प्रतिद्वारं, मध्ये चैकां यथाक्रमम् ।।
दूतरी सुन्दरी चैव, सुमुखी च विरूपगा ।। ६८ ।।

Scanned by CamScanner

एवमेताः समभ्यर्च्य, भैरवाज्ञामथाऽर्थयेत् ।।
तीक्ष्णदंष्ट्र महाकाय, कल्पान्तदहनोपम ।। ७० ।।
भैरवाय नमस्तुभ्यमनुज्ञां दातुमर्हसि ।।
इति प्रार्थ्य च लब्धाज्ञो यागरक्षार्थमर्चयेत् ।। ७१ ।।
रुद्रं शलभनामानं, सुदर्शनहरिं ततः ।।
अघोररुद्रं गन्धाद्यैर्दुर्गां विन्ध्यनिवासिनीम् ।। ७२ ।।
उत्तरद्वारमारभ्य, यावद्द्वारन्तु पश्चिमम् ।।
तत्रादावुत्तरद्वारे, रुद्रं शलभसंज्ञकम् ।। ७३ ।।
तारहृद्भागमानीय, कामिका सोर्ध्वकेशिनी ।।
बकेशश्च पिनाकीशो, निद्रा वै मृत्युरूपिणी ।। ७४ ।।
सदीर्घाऽथ पिनाकीशो जलस्थोऽनन्तसंयुतः ।।
वायुश्च लोहितेशश्च संवर्तेशः सलोचनः ।। ७५ ।।
वह्निदीर्घयुतः छान्तो, दीर्घावान् मारुतस्ततः ।।
महाकालो महाकालो, बकेशः पूतनाग्नियुक् ।। ७६ ।।
वामकर्णयुतावाथ, सदीर्घः शेषयुग्मकम् ।।
सन्ध्यावायुः पुनश्चैतत् त्रयं मेधाद्वयं पृथक् ।। ७७ ।।
कवचास्त्राग्नि — जायातश्चतुस्त्रिंशद्भिरक्षरैः ।।
मन्त्रेणाऽनेन सम्पूज्य, शलभं चन्दनादिभिः ।। ७८ ।।

अथ पूर्वद्वारार्चनम् —

श्रीगुरो ! दक्षिणामूर्ते ! भक्तानुग्रहकारक ।
अनुज्ञां भगवन देहि, पूर्व – द्वारार्चनाय मे ।। ७९ ।।
पूर्वाम्नायमयं पूर्वद्वारं देवि भजामि ते ।
[illegible] द्वारदेवेशं, सर्वकामार्थसिद्धये ।। ८० ।।
पूर्वद्वारं समासाद्य, मण्डपस्यार्घ्यवारिणा ।
ततश्च तोरणद्वारमभ्युक्ष्याऽथ समर्चयेत् ।। ८१ ।।
[illegible]शाखायां वामदक्षिणयोः क्रमात् ।
[illegible]मन्त्री, महालक्ष्मीं सरस्वतीम् ।। ८२ ।।
[illegible] च [illegible], कच्छपं च मुकुन्दकम् ।
[illegible], विरिञ्चि च गणाधिपम् ।। ८३ ।।

ankurnagpal108@gmail.com

क्षेत्रपालं च मायां च, चिच्छक्तिं चैव दिव्यगाम् ।
यमुनां धातृविधातारौ, देहल्यां शक्रमर्चयेत् ।। ८४ ।।

अथ दक्षिणद्वारार्चनम् —

श्रीगुरो ! दक्षिणामूर्ते ! भक्तानुग्रहकारक ।
दक्षिणद्वारपूजार्थमाज्ञां यच्छ महेश्वर ।। ८५ ।।

दक्षिणाम्नायरूपं ते, दक्षिणद्वारमाश्रये ।
यजेऽहं द्वारदेवेशं, सर्वकामार्थसिद्धये ।। ८६ ।।

अथ दक्षिणमभ्येत्य द्वारमभ्युक्ष्य पूर्ववत् ।
सरस्वतीं महालक्ष्मीं प्राग्वदभ्यर्च्य मध्यतः ।। ८७ ।।

गणनाथं समभ्यर्च्य, गौं–बीजेन ततः सदा ।
द्वारश्रियं च निध्यादिं, नन्दनीलौ च कालिकाम् ।। ८८ ।।

लक्ष्मीं गणपतिं चैव, क्षेत्रेशं क्षत्रपालकम् ।
मायाशक्तिं च चिच्छक्तिं, गंगां च यमुनान्तथा ।। ८९ ।।

धातारं च विधातारं, तन्मन्त्रेण विचक्षणः ।
देहल्यां तु समभ्यर्च्य, द्वाराग्रे यममर्चयेत् ।। ९० ।।

अथ पश्चिमद्वारार्चनम् —

श्रीगुरो ! दक्षिणामूर्ते ! भक्तानुग्रहकारक ।
पश्चिमद्वारपूजार्थमनुज्ञां यच्छ यच्छ मे ।। ९१ ।।

नमामि ते परं द्वारं, पश्चिमाम्नायरूपकम् ।
यजेऽहं द्वारदेवेशं, सर्वकामार्थसिद्धये ।। ९२ ।।

पश्चिमे मण्डपस्याथ, मण्डपाऽभिमुखस्थिताम् ।
वाराहीमर्चयेन्मन्त्री, तन्मन्त्रेण विचक्षणः ।। ९३ ।।

मध्ये दुर्गां समभ्यर्च्य, द्वारश्रियमथार्चयेत् ।
स्वस्वनामाद्यवर्णन्तु, बिन्दुदीर्घसमन्वितम् ।। ९४ ।।

महालक्ष्म्याः सरस्वत्याः बीजं द्वारश्रियं तथा ।
दुमित्येकाक्षरं बीजं, दुर्गायाः परिकीर्तितम् ।। ९५ ।।

द्वारस्य शाखयोः पूज्यौ, शङ्खपद्मनिधी क्रमात् ।
सपत्नीकैस्ततः पूज्ये, विघ्नेशाघोरकुब्जिके ।। ९६ ।।

क्षेत्रपालञ्च सम्पूज्य, पुष्पगन्धैर्विधानतः ।
मायाशक्तिञ्च चिच्छक्तिं, गंगां च यमुनां तथा ।। ९७ ।।

Scanned by CamScanner

धातारं च विधातारं, देहल्यां देहलीं यजेत् ।
द्वाराग्रे वं वरुणाय, पूजयेद् भक्तिमान्नरः ॥ ९८ ॥

अथ उत्तरद्वारार्चनम् —

श्रीगुरो ! दक्षिणामूर्ते ! भक्तानुग्रहकारक ।
अनुज्ञां भगवन् देहि, द्वारोत्तरार्चनाय मे ॥ ९९ ॥

वन्देऽहमुत्तरं द्वारमुत्तराम्नायरूपकम् ।
यजेऽहं द्वारदेवेशं, सर्वकामार्थसिद्धये ॥ १०० ॥

साधकेन्द्रस्ततो गत्वा, सम्प्रोक्ष्य द्वारमुत्तरम् ।
महालक्ष्मी-सरस्वत्यौ, प्राग्वत् संपूज्य मध्यतः ॥ १०१ ॥

सम्पूज्य बटुकं द्वारश्रियं चाभ्यर्च्य पूर्ववत् ।
महापद्मनिधिं यष्ट्वा, पूजयेन्मकरं निधिम् ॥ १०२ ॥

सिद्धलक्ष्मीं समुद्दिष्टामुच्छिष्टगणनायकम् ।
महालक्ष्मी-सरस्वत्यौ, क्षेत्रेशं मध्यतो यजेत् ॥ १०३ ॥

मायाशक्तिं च चिच्छक्तिं, गंगां च यमुनान्तथा ।
धातारं च विधातारं देहल्यां सोममर्चयेत् ॥ १०४ ॥

अथ ऊर्ध्वद्वारार्चनम् —

श्रीगुरो ! दक्षिणामूर्ते ! भक्तानुग्रहकारक ।
अनुज्ञां भगवन् देहि, ऊर्ध्वद्वारार्चनाय मे ॥ १०५ ॥
ऊर्ध्वाम्नायमहं वन्दे, ऊर्ध्वद्वारं कुलेश्वरि ।
यजेऽहं द्वारदेवेशं सर्वकामार्थसिद्धये ॥ १०६ ॥
ऊर्ध्वोदुम्बरदेहल्यां, महागणपतिं यजेत् ।
क्षेत्रपालं ततो द्वारश्रियं च देहलीं क्रमात् ॥ १०७ ॥
प्राकारान्तः प्रविश्याथ, प्रादक्षिण्येन साधकः ।
प्रागादीनथ दिक्पालानर्चयेत् स्वदिगास्थितान् ॥ १०८ ॥❀

❀ [illegible] सृष्टिक्रमे, पूर्व-दक्षिण-पश्चिम-उत्तरद्वारपूजाक्रमो विद्यते ।
[illegible] स्थितिक्रमे, दक्षिण-पश्चिम-उत्तर-पूर्वद्वारपूजाक्रमो भवति ।
[illegible] संहारक्रमे, पश्चिम-उत्तर-पूर्व दक्षिणद्वारपूजाक्रमो भवति ।
[illegible] भाषायां च उत्तर-पश्चिम-दक्षिण-पूर्वद्वारपूजाक्रमोऽस्ति ॥

सृष्टिक्रमे आसनम्—

पद्मासनं नमस्यामि, सर्वत्रैकरसं स्थिरम् ।
महाप्रेतासनं वंदे, पर्यङ्कपीठकासनम् ।।
नवयोन्यासनं नौमि, साध्यसिद्धासनं भजे ।
सर्वमन्त्रासनं नत्वा, सर्वचक्रासनं भजे ।।
ततो दिव्यासनं नौमि, नौमि पीताम्बुजासनन्
कालचक्रासनं नौमि, सुधार्णवासनं पुनः ।।

सृष्टिक्रमे योगिन्यः—

परापरातिरहस्याऽतिरहस्या ततः परम् ।
रहस्ययोगिनी पूज्या निगर्भा कुलकौलिनी ।।
सम्प्रदाया गुप्ततरा गुप्तान्ते मातृका स्मृता ।
ततः प्रकटयोगिन्यः सृष्टिमार्गस्य पूजने ।।

सृष्टिक्रमे चक्रनायिकाः—

चक्रेश्वरी तु प्रथमा, महात्रिपुरसुन्दरी ।
द्वितीया तु सदा पूज्या, श्रीमत्त्रिपुरभैरवी ।।
तृतीया त्रिपुराम्बा स्यात्सदा सृष्टिक्रमार्चने ।
चतुर्थी त्रिपुरा सिद्धा, ततस्त्रिपुरमालिनी ।।
त्रिपुराश्रीर्भवेत् षष्ठी, ततस्त्रिपुरसुन्दरी ।
सर्वान्ते त्रिपुरा पूज्या, सृष्टिमार्गसमर्चने ।।

स्थितिक्रमे आसनम् —

सुधार्णवासनं नौमि, कालचक्रासनं ततः ।
पीताम्बुजासनं नौमि, वंदे दिव्यासनं ततः ।।
महाप्रेतासनं वन्दे, पर्यङ्कपीठकासनम् ।
नवयोन्यासनं नौमि, साध्यसिद्धासनं भजे ।।
सर्वमंत्रासनं नत्वा, सर्वचक्रासनं भजे ।
पद्मासनं नमस्यामि, सर्वत्रैकरसं स्थिरम् ।।

स्थितिक्रमे योगिन्यः—

प्रकटा मातृका गुप्ता, तथा गुप्ततरा स्मृता ।
परापरातिरहस्या, ततश्चातिरहस्यकाः ।।
रहस्या च निगर्भाख्या, कुलोत्तीर्णास्ततः परम् ।
सम्प्रदायाख्ययोगिन्यः, पूज्याः स्थितिक्रमार्चने ।।

अथ मन्दिरार्चनम्

भक्त्या नत्वा यन्त्रराजं, कुर्यात् श्रीमन्दिरार्चनम् ।
अमृताम्भोनिधिं तत्र, रत्नद्वीपं नमाम्यहम् ।। १०९ ।।
नानावृक्षमहोद्यानं वन्देऽहं कल्पवाटिकाम् ।
सन्तानवाटिकां वन्दे, हरिचन्दनवाटिकाम् ।। ११० ।।
मन्दारवाटिकां वन्दे, पारिजाताख्यवाटिकाम् ।
नमामि तव देवेशि, कदम्बवनवाटिकाम् ।। १११ ।।

स्थितिक्रमे चक्रनायिकाः—

त्रिपुरा त्रिपुरेशी च, ततश्च त्रिपुरेशिनी ।
त्रिपुरसुन्दरी चैव, चतुर्थी चाष्टपत्रके ।।
चतुर्दशारे सम्पूज्या, महात्रिपुरसुन्दरी ।
त्रिपुरभैरवी चैव, त्रिपुराम्बा ततः परम् ।।
ततस्तु त्रिपुरा सिद्धा, ततस्त्रिपुरमालिनी ।
त्रिपुराश्रीः सदा पूज्या, स्थितिमार्गार्चने बुधैः ।।

संहारक्रमे आसनम् —

सुधार्णवं नमस्यामि, कालचक्रासनं तथा ।
पीताम्बुजं च देव्यात्मसर्वचक्रासने सदा ।।
सर्वमन्त्रं नमस्यामि, साध्यसिद्धं तथा भजे ।
नवयोन्यासनं वन्दे पर्यङ्कमासनं तथा ।।
सदाशिवं महाप्रेतं, देवतासनमुत्तमम् ।
षड्दलं कमलं वन्दे, देवतासनमुत्तमम् ।।
षट्त्रिंशद् योगतत्त्वं च, नमस्यामि महेश्वरि ।।
वन्देऽहं महापीठयोगासनं शुभं सदा ।।

संहारक्रमे योगिन्यः—

प्रकट-मातृका-गुप्त-गुप्ततर, सम्प्रदाय-कुलोत्तीर्ण-निगर्भ
रहस्य-अतिरहस्य-परापररहस्याख्याः ।

संहारक्रमे चक्रनायिकाः—

(1) त्रिपुरा (2) त्रिपुरेशानी (3) त्रिपुरेशी
(4) त्रिपुरसुन्दरी (5) त्रिपुरवासिनी
(6) त्रिपुराश्रीः (7) त्रिपुरमालिनी
(8) त्रिपुरासिद्धा (9) त्रिपुराम्बा (10) त्रिपुरभैरवीसंज्ञकाः ।

पुष्पराग – महारत्न – प्राकारं प्रणमाम्यहम् ।
पद्मरागाख्यरत्नानां, प्राकारं सर्वदा भजे ॥ ११२ ॥

गोमेद – रत्न – प्राकारं, वज्रप्राकारमाश्रये ।
वैडूर्य – रत्न – प्राकारं, प्रणमामि तवेश्वरि ॥ ११३ ॥

इन्द्रनीलाख्यरत्नानां, प्राकारं प्रणमाम्यहम् ।
मुक्तारत्नमयं चैव, प्राकारं सर्वदा भजे ॥ ११४ ॥

मरकताख्य - महारत्न-प्राकाराय नमस्तव ।
विद्रुमाख्य - महारत्न-प्राकारं तु तवाश्रये ॥ ११५ ॥

माणिक्य-मण्डपं वन्दे, सहस्रस्तम्भमण्डपम् ।
त्रिपुरे तव देवेशि, भजाम्यमृतवापिकाम् ॥ ११६ ॥

आनन्दवापिकां वन्दे, भजे चैव विमर्शिकाम् ।
भजे बालातपोद्गारं, चन्द्रिकोद्गारमाश्रये ॥ ११७ ॥

महाश्रृङ्गारपरिखां, महापद्माटवीं भजे ।
चिन्तामणिमहारत्नगृहराजं, नमाम्यहम् ॥ ११८ ॥

ब्रह्मात्मकं मञ्चपादमेकं तव नमाम्यहम् ।
एकं विष्णुमयं मञ्चपादं तव नमाम्यहम् ॥ ११९ ॥

एकं रूद्रमयं मञ्चपादं तव नमाम्यहम् ।
मञ्चपादं नमाम्येकं तव देवीश्वरात्मकम् ॥ १२० ॥

मञ्चैकं फलकं वन्दे, सदाशिवमयं शुभम् ।
नमामि ते हंसतूलतूलिकाम् परमेश्वरि ॥ १२१ ॥

भजामि ते हंसतूलमहोपधानमुत्तमम् ।
कौसुंभास्तरणं देवि, तव नित्यं भजाम्यहम् ॥ १२२ ॥

महावितानकं वन्दे, महाजवनिकां भजे ।
एवं पूजागृहं ध्यात्वा, श्रीचक्रस्य शिवप्रिये ॥ १२३ ॥

मद्दक्षिणे स्थापयामि, भागे पुष्पाक्षतादिकम् ।
लयस्वरूपिणीं ध्याये, महात्रिपुरसुन्दरीम् ॥ १२४ ॥

जलसंशोधनं मन्त्रं, न्यस्य वस्तुषु प्रोक्षणम् ।
ततोऽमृतीकृत्य तालं, त्रिधाऽवगुण्ठ्य चेक्षणम् ॥ १२५ ॥

अधिष्ठाने च पुष्पस्य, प्रणवं पूर्वमुद्धरेत् ।
शताभिषेकेति पदं, शतमीति ततः परम् ॥ १२६ ॥

Scanned by CamScanner

चेकेति च ततः प्रोक्तं, हुंफट् स्वाहा ततः परम् ।
प्रणवं पुष्पकेतुश्च, तथा राजार्हतेऽपि च ॥ १२७ ॥

शताय सम्यगित्युक्त्वा, जपेच्चैव च हूमिति ।
पुष्पचयावकीर्णे हुँफट्स्वाहा च ततः परम् ॥ १२८ ॥

विशोध्य पुष्पमेतेन, जलं पूर्ववदाहरेत् ।
पुष्पे पुष्पे महापुष्पे, पुष्पावकीर्णं इत्यपि ॥ १२९ ॥

स्वाहेति शोधयेत् पुष्पं, तेन पुष्पेण पूजयेत् ।
अभितस्ते महादेवि, दीपाँस्तान्दर्शयाम्यहम् ॥ १३० ॥

[1]दीपदेवि ! महादेवि ! शुभं भवतु मे सदा ।
यावत्पूजासमाप्तिः स्यात्तावत्प्रज्वल सुस्थिर ॥ १३१ ॥

सुगन्ध-पुष्पाण्यादाय, चन्दनाक्तानि मन्त्रवित् ।
मन्त्रयित्वा करौ सम्यक्, सुरभीकृतविद्यया ॥ १३२ ॥

करशुद्धाख्यया वामकरेणादाय तान्यथ ।
नाराचमुद्रामंत्रेण, वक्ष्यमाणेन दूरतः ॥ १३३ ॥

ते सर्वे विलयं यान्तु, ये मां हिंसन्ति हिंसकाः ।
मृत्युरोगभयक्लेशाः, पतन्तु रिपुमस्तके ॥ १३४ ॥

पठित्वेत्थं परित्यज्य, वामे नाराचमुद्रया ।
पुनश्च करशुद्धयाख्यविद्ययाऽन्योऽन्यमार्जनम् ॥ १३५ ॥

शोधयित्वा करौ पश्चात्, मध्यमादितलावधि ।
मध्याऽऽनामाकनिष्ठासु, तर्जन्यङ्गुष्ठयोरपि ॥ १३६ ॥

तलयोश्च न्यसेद् विद्यां, स्थित्या सा वक्ष्यतेऽधुना ।
मूलेन त्रिपुराचक्रं, तव सम्पूजयाम्यहम् ॥ १३७ ॥

त्रिभिः खण्डैस्तव न्यस्तं, पूजयामि शिवप्रिये ।
वाय्वग्निजलसंयुक्तप्राणायामैरहं शिवे ॥ १३८ ॥

शोषणं दाहकं देवि, करोम्याप्लावनं तथा ।
त्रिवारं मूलमन्त्रेण, प्राणायामं करोम्यहम् ॥ १३९ ॥

अस्त्रमन्त्रेणाष्टवारं, मण्डपान्तर्विकीर्य च ।
नाराचमुद्रया मन्त्री, मन्त्रद्वयमिमं पठन् ॥ १४० ॥

---

१. घृतदीपो दक्षिणे स्यात्तैलदीपस्तु वामतः ।
सितवर्तियुतो दक्षे, रक्तवर्तिस्तु वामतः ॥

अपक्रामन्तु भूतानि, पिशाचाः प्रेतगुह्यकाः ।
ये चात्र निवसन्त्यन्ये, देवता भुवि संस्थिताः ।। १४१ ।।

अपसर्पन्तु ते भूता, ये भूता भुवि संस्थिताः ।
ये भूताः विघ्नकर्त्तारस्ते नश्यन्तु शिवाज्ञया ।। १४२ ।।

इत्यन्ते रोषतोऽस्त्रेण, तस्मान्निर्गच्छतां बुधः ।
दद्यात्स्ववामतो मार्गं, भूतानां विघ्नकारिणाम् ।। १४३ ।।

पाखण्डचारिणो भूताः, भूमौ ये चान्तरिक्षगाः ।
दिवि लोके स्थिता ये च, ते नश्यन्तु शिवाज्ञया ।। १४४ ।।

ये चात्र विघ्नकर्त्तारो, भुवि दिव्यन्तरिक्षगाः ।
विघ्नभूताश्च ये चान्ये, मम मन्त्रस्य सिद्धिषु ।। १४५ ।।

मयैतत् कीलितं क्षेत्रं, परित्यज्य विदूरतः ।
अपसर्पन्तु ते सर्वे, निर्विघ्नं सिद्धिरस्तु मे ।। १४६ ।।

वेतालाश्च पिशाचाश्च, राक्षसाश्च सरीसृपाः ।
अपसर्पन्तु सर्वत्र, मन्त्ररूपास्त्रमाहितम् ।। १४७ ।।

इत्यन्तेऽस्त्रं पठन् मंत्री, पार्ष्णिघातत्रयेण तु ।
भौमानूर्ध्वोर्ध्वतत्तालत्रितयेनाऽन्तरिक्षगान् ।। १४८ ।।

तीक्ष्णदृष्ट्यावलोकेन, दिव्यान् विघ्नान् निवारयेत् ।
मण्डपाऽभ्यन्तरे वास्तुपुरूषं नैर्ऋते यजेत् ।। १४९ ।।

तत्रैव वास्त्वधीशानं, ब्रह्माणं चन्दनादिभिः ।
ऐशान्यां कुलनाथञ्च, दीपनाथञ्च पूजयेत् ।। १५० ।।

दीपनाथं रक्तवर्णं, द्वारद्वादशशक्तिभिः ।
रक्तप्रभा तथा ज्वाला, तेजोवती तथैव हि ।। १५१ ।।

ज्योत्स्ना प्रकाशिनी शक्तिरूद्योतिनी तथैव च ।
अंशुभूता च संपूज्या, दुःस्पर्शनीतिनामिकाः ।। १५२ ।।

मयूखमालिनीख्याता, निर्विकल्पेति शक्तयः ।
सहितं पूजयेन्मन्त्री, श्रीसप्ताक्षरविद्यया ।। १५३ ।।

ततः संप्रार्थयेद् दीपनाथस्याज्ञां समाहितः ।
अस्मिन् क्षेत्रे दीपनाथ, निर्विघ्नं सिद्धिहेतवे ।। १५४ ।।

श्रीचक्रक्रमपूजार्थमनुज्ञां दीयतां मम ।
श्रीगुरो ! दक्षिणामूर्ते ! भक्तानुग्रहकारक ।। १५५ ।।

अनुज्ञां देहि भगवन्, श्रीचक्रयजनाय मे ।
एवमेतान् समभ्यर्च्य, भैरवाज्ञामथाऽर्थयेत् ।। १५६ ।

तीक्ष्णदंष्ट्र ! महाकाय ! कल्पान्तदहनोपम ! ।
भैरवाय नमस्तुभ्यमनुज्ञां दातुमर्हसि ।। १५७ ।।

गुरुदेवतयोर्मन्त्रदेवयोश्च क्षणं पुनः ।
ऐक्यं सञ्चिन्त्य गृह्णीयादाज्ञां बद्धाञ्जलिः पठन् ।। १५८ ।।

महात्रिपुरसुन्दरि ! देह्यनुज्ञां महेश्वरि ।
प्रवर्तिष्ये निदेशस्ते, योगक्षेमार्थसिद्धये ।। १५९ ।।

एवं निदेशं संगृह्य, योगक्षेमप्रवोत्तमम् ।
इति प्रार्थ्य च सन्मार्गो, यागरक्षार्थमर्चयेत् ।। १६० ।।
पश्चिमद्वारमारभ्य, नवशक्तीर्विभो यजेत् ।

प्राकिहाय प्रतिहारं, मध्ये चैकां यथाक्रमम् ।। १६१ ।।
कुलटी कुलवरी चैव, विरूपा सुमुखी तथा ।
विमला चामरी पश्चात्, सम्बरी च पुरन्दरी ।। १६२ ।।

कुलमार्द्गमथाऽम्बा श्रीपादुकां पूजयामि च ।
रुद्रं शलभनामानं सुदर्शनहरिं ततः ।। १६३ ।।

अघोरघं गन्धाद्यैः दुर्गां विन्ध्यनिवासिनीम् ।
उत्तरद्वारमारभ्य यावद् द्वारन्तु पश्चिमम् ।। १६४ ।।

तत्रापायुत्तरद्वारे रुद्रं शलभसंज्ञकम् ।
तारहृद्भगमानीय कामिका सोर्ध्वकेशिनी ।। १६५ ।।

बकेशश्च पिनाकीशो निद्रा वै मृत्युरूपिणी ।
सदीर्घापि पिनाकीशो जलस्थोऽनन्तसंयुतः ।। १६६ ।।

वायुस्तथा लोहितेशः संवर्तेशः सलोचनः ।
वह्निवीर्ययुतः छान्तो दीर्घादान मरुतस्तथा ।। १६७ ।।

महाकालो महाकालो बकेशः पूतनाग्नियुक् ।
वामकर्णयुतावाथ सदीर्घः शेषयुग्मकम् ।। १६८ ।।

सन्ध्यावायुः पुनश्चैतत् त्रयं मेधाद्वयं पृथक् ।
तद्वामपार्श्वे शलभं ध्यात्वा शिवसमाकृतिम् ।। १६९ ।।

तारहृद्भगवत्यन्ते शलभ्यन्ते च शालिनी ।
शलभीमर्चयेद् भक्त्या साधकश्चन्दनादिभिः ।। १७० ।।

Scanned by CamScanner

पूर्वद्वारे यजेत्पश्चात् ध्यात्वा विष्णुं सुदर्शनम् ।
प्रणवौ भृगुहंसौ च पुनर्ब्रह्मासनो भृगुः ।। १७१ ।।

ततस्तु दक्षिणे द्वारे ह्यघोरं चन्दनादिभिः ।
अथ दुर्गां यजेद् द्वारि पश्चिमे विन्ध्यवासिनीम् ।। १७२ ।।

स्वाग्रे त्रिकोणं कुर्यादासनाधो महेश्वरि ।
तत्र योगासनं पूज्यं वीरासनमथाऽर्चयेत् ।। १७३ ।।

शरासनं पूजयित्वा चानन्तासनमर्चयेत् ।
अर्चयित्वा महेशानि विमलासनमुत्तमम्[1] ।। १७४ ।।

तत्रोपविश्य चाचम्य देहशुद्धिं करोम्यहम् ।
पूजावेदीं समासाद्य पृथिवीं प्रार्थयेत्ततः ।। १७५ ।।

मेरुपृष्ठ-ऋषिः प्रोक्तः सुतलं छन्द ईरितम् ।
कूर्मोऽत्र देवता प्रोक्ता आसनारोपणे तथा ।। १७६ ।।

विनियोगस्तु कथितस्ततो धृत्वा पठेदिदम् ।
पृथ्वि त्वया धृता लोका देवि त्वं विष्णुना धृता ।। १७७ ।।

त्वं च धारय मां देवि, पवित्रं कुरु चासनम् ।
वसुधे हेमगर्भाऽसि, शेषस्योपरिशायिनि ।। १७८ ।।

स्थानं मे देहि पूजार्थं, गृहाणार्घ्यं धरित्रि मे ।
ॐ नमो देव्यै भगवत्यै धरण्यै धारिणि धरे ।। १७९ ।।

स्वाहेत्यनेन मन्त्रेण, दद्यादर्घ्यं विधानतः ।
प्रथमं त्रिकोणमालिख्य, योगवीरौ शरं तथा ।। १८० ।।

कूर्मविमलावनन्तञ्च, पूजयेदासनं शुभम् ।
ॐ नियन्त्रिता मया देवि, साङ्गा च गुरुपूर्वकम् ।। १८१ ।।

पुष्पधूपादिसहिते, सौमनस्यं प्रयच्छ मे ।
आमंत्रिता मया भक्त्या, श्रीचक्रगुरुदेवता ।। १८२ ।।

दिव्ययागसमृध्यर्थमेह्येहि परमेश्वरि ।
इत्युक्त्वैव दूर्वाक्षतान्, वेद्यां मंत्री च निक्षिपेत् ।। १८३ ।।

किंचिद् विचिन्त्य स्वात्मानं, शिरसावरोहनं यजेत् ।
मंचस्य दक्षिणद्वारपार्श्वयोरुभयोः खलु ।। १८४ ।।

---

(१) आधारशक्तिकमलासनं देवीं ततोऽर्च्य ।

मायां दुर्गां समर्चेत, पूर्वोक्तसंविधानतः ।
मंचस्य पूर्वद्वारे तु, पार्श्वयोरुभयोस्ततः ॥ १८५ ॥

भद्रकालीं च स्वस्ति श्रीमभ्यर्च्य च विधानतः ।
एवं तथोत्तरे द्वारि, पार्श्वयोरुभयोर्ननु ॥ १८६ ॥

पूजये पूर्वविधानेन, स्वाहा चैव शुभङ्करी ।
गौरी श्रीलोकधारी च द्वाराग्रे दक्षिणोत्तरे ॥ १८७ ॥

द्वाराग्रे पश्चिमे द्वारि पूज्या वागीश्वरी ततः ।
करोम्यनेन मन्त्रेण, तालत्रयमहं शिवे ॥ १८८ ॥

नारायणोऽहं ब्रह्माहं, भैरवोऽहं शिवोऽस्म्यहम् ।
देवोऽहं परमात्माहं, महात्रिपुरसुन्दरि ॥ १८९ ॥

[illegible] षडङ्गकवचं, न्यासं तव करोम्यहम् ।
कुमारीबीजसंयुक्तं, महात्रिपुरसुन्दरि ॥ १९० ॥

[illegible] मां रक्ष रक्षेति, करोम्यञ्जलिमीश्वरि ।
सुधार्णवासनं नौमि, कालचक्रासनं ततः ॥ १९१ ॥

पोताम्बुजासनं नौमि, वन्दे दिव्यासनं ततः ।
सर्वचक्रासनं वन्दे, सर्वमन्त्रासनं ततः ॥ १९२ ॥

साध्यसिद्धासनं वन्दे, नवयोन्यासनं ततः ।
पर्यङ्कपीठासनकं, महाप्रेतासनं ततः ॥ १९३ ॥

ततः पद्मासनं वन्दे, सर्वत्रैवं सुसंस्थिरम् ।
नमो दिव्यासनायेति, प्रकरोम्यासनं शिवे ॥ १९४ ॥

चक्रासनं नमस्यामि, सर्वमन्त्रासनं भजे ।
साध्य-सिद्धासनं वन्दे, मन्त्रैरेभिर्महेश्वरि ॥ १९५ ॥

करोम्यस्मिंश्चक्रमन्त्रदेवतासनमुत्तमम् ।
वशिन्याद्यष्टकं न्यासं, नवयोन्याख्यमुत्तमम् ॥ १९६ ॥

षोढान्यासं ततः कुर्वे, महाषोढामनन्तरम् ।
[षोढान्यासं तु वै कुर्यात् येन ब्रह्माण्डरूपकम् ॥ १९७ ॥ A

विराट्स्वरूपी परमात्मा, शिवः साक्षान्न संशयः ।
चक्रन्यासं ततः कुर्वे, श्रीकण्ठन्यासमुत्तमम् ॥ १९८ ॥

A ऋषिस्तु दक्षिणामूर्तिः, गायत्री छन्द उच्यते ।
विराट्स्वरूपिणी देवी, महात्रिपुरसुन्दरी ॥

Scanned by CamScanner

केशवादिमहान्यासं, कामन्यासं करोम्यहम् ।
कलान्यासं ततः कुर्वे कामकलाह्वयम् ॥ १९९ ॥
पीठन्यासं ततः कुर्वे तत्त्वन्यासं करोम्यहम् ।
करोम्यथ षडङ्गाख्यं, मातृकाश्च करोम्यहम् ॥ २०० ॥ B

षोढान्यासस्य स्वरूपम् —

बीजकूटं क्रमो धातुस्तत्त्वं पञ्चमपञ्चकम् ।
पञ्चविंशतिसंख्याकाः न्यासा एते प्रकीर्तिताः ॥ २०१ ॥
ततश्च लघुषोढा स्यात्, महाषोढा ततः परम् ।
महानिर्वाणषोढा च, सर्वे देवि प्रकीर्तिताः ॥ २०२ ॥

अङ्गषोढा—

अङ्गषोढा कुलेशानि, कुर्यात् पूर्वोक्तवर्त्मना ।
महाषोढाह्वयं न्यासं, ततः कुर्यात् समाहितः ॥ २०३ ॥

अधराम्नाय-षोढान्यासः—

रवौ पद्मे शिवकला, ग्रहदोषनिवारकः ।
दिक्पाल-डाकिनी-तारादिकं पीठं च विन्यसेत् ॥ २०४ ॥

पूर्वाम्नायषोढान्यासः —

प्रातः श्रीभुवनेश्वर्याः, षोढान्यासं समाचरेत् ।
श्रीमहाभुवनेश्वर्याः महाषोढां तथा न्यसेत् ॥ २०५ ॥
स्वाधिष्ठाने तु न्यस्तथ्याः, पूर्वाम्नायक्रमादिमे ।
मध्यान्हे दक्षिणाकाल्याः, महाषोढां च विन्यसेत् ॥ २०६ ॥
परा परात्परान्यासो, परात्परातीता तथा ।
चित्परा चित्परात्परा, सोमे स्वाधिष्ठाने तथा ।
सा चित्परात्परातीता, तथेयं भुवनेश्वरी ॥ २०७ ॥

दक्षिणाम्नाय-षोढान्यासः —

मणिपूराख्यचक्रे तु, भक्तिभावसमन्वितः ।
महोग्रतारादेव्यास्तु, मूलाधारे न्यसेत् सदा ॥ २०८ ॥

B वारदीक्षाक्रमश्चैव, दीक्षाक्रमस्तथैव च ।
न्यासश्च द्विविधावुक्तौ, नित्यं नहि क्रियेत चेत् ॥

Scanned by CamScanner

हंसः मन्त्रो लघुश्चैव, महाषोढा तथा स्मृतः ।
ग्रहाश्च राशिनक्षत्रे, योगः करण एव च ।
पञ्च संवत्सराः काल्याः मनोर्भामे न्यसेत्तथा ॥ २०९ ॥

पश्चिमाम्नाय-षोढान्यासः —

घोराष्टकं त्रिखण्डा तु, चैवाक्षरो द्विपञ्चकम् ।
डादिषण्ठकन्यासोऽपि, षोढान्यास उदाहृतः ॥ २१० ॥

ग्रन्थिन्यासं तथाघोरं, द्वादशांगं षडङ्गकम् ।
मालिनी-शब्दराशौ च षड्दूतं रत्नपञ्चकम् ।
नवात्मा नवघोराश्च, षोढाश्चैव त्रिविधया ॥ २११ ॥

त्रिखण्डं मन्त्रखण्डं, तु, मातृखण्डं तथैव च ।
रुद्रखण्डमिति प्रोक्तमनाहते बुधवासरे ।
रक्ष मां कुब्जिके देवि, रक्ष मां कुब्जिकेश्वरि ॥ २१२ ॥

रक्ष रक्ष महादेवि ! अस्मदीयमिदं वपुः ।
कुलदेवीतिविख्याता, कैलासशिखरालये ।
सा कुब्जिका महामाया, स्थातु श्रीर्मम मस्तके ॥ २१३ ॥

कवचपाठे महत्पुण्यं, जायते तेन निर्भयः ।
कवचेन रक्षां प्राप्नोति, तस्मान्नित्यं पठेन्नरः ॥ २१४ ॥

उत्तराम्नाय-षोढान्यासः —

प्रातैव ब्राह्ममुहूर्तात्, कुर्यात्षोढाचतुष्टयम् ।
आम्नाया पञ्चवक्त्राख्य, महाषोडशिकाख्यायाः ॥ २१५ ॥
महात्रिपुरसुन्दर्या, आज्ञाचक्रे तु विन्यसेत् ।
गुरुसान्निध्यमासाद्य, प्राक् प्रातः कृत्यतश्चरेत् ॥ २१६ ॥

गुह्यातिगुह्यः काली, कुलपीठानि योगिनी ।
देवता-मन्त्ररूपाणि, न्यासोऽयं कालिकाक्रमे ।
षोढान्यासो विशुद्धे तु, विन्यसेच्च क्रमात्तथा ॥ २१७ ॥

ततश्च लघुषोढा स्यात् महाषोढा ततः परम् ।
महानिर्वाणषोढा च, गुरावेतत् प्रकीर्तितम् ॥ २१८ ॥

ऊर्ध्वाम्नायलघुषोढान्यासः —

शुक्रवारे गणेशश्च, दशविद्यामयो ग्रहः ।
नक्षत्रयोगिनीराशि-पीठं लघुषोढा स्मृतः ॥ २१९ ॥

Scanned by CamScanner

ऊर्ध्वाम्नायमहाषोढान्यासः—

प्रपञ्चभुवनं मूर्त्ति– मन्त्रदैवतमातरः । A
महाषोढा ह्ययं न्यास, आज्ञायां विन्यसेत्सदा ।। २२० ।।
सास्मदीयं शिरःपातु, सदा तिष्ठतु भैरवी ।
या विशाला विशालाक्षी, निर्मला मलवर्जिता ।
सा योगिनी महामाया, स्थातु श्रीर्मस्तके मम ।। २२१ ।।
सिद्धेश्वरी परापरा, महाविद्या महाकला ।
बीजकलावरोहाश्च, सहस्रारे शनौ न्यसेत् ।। २२२ ।।
एतत्पाठे महत्पुण्यं, न्यासो देवस्वरूपगः ।
केवलन्यासपाठेन, तत्र तिष्ठन्ति देवताः ।। २२३ ।।
(केवलं स्मृतिमात्रेण, तिष्ठन्ति सर्वदेवताः ।)

पात्रसाधनम्

ततः करोमि स्थित्यादिन्यासं त्वत्त्रिपुरेश्वरि ।
ततःशुद्धोदकेनाहं, वामभागे महेश्वरि ।। २२४ ।।
करोमि मण्डलं वृत्तं, चतुरस्रं शिवप्रिये ।
पुष्पैरभ्यर्च्य साधारं, शङ्खं संस्थापयाम्यहम् ।। २२५ ।।
अर्चयामि षडङ्गेन, जलमापूरयाम्यहम् ।
ददामि चादिमं बिन्दुं, कुर्वे मूलाभिमन्त्रितम् ।। २२६ ।।
तज्जलेन जगन्मातस्त्रिकोणं वृत्तसंयुतम् ।
षट्कोणं चतुरस्रं च, मण्डलं प्रकरोम्यहम् ।। २२७ ।।
विद्यया पूजनं मध्ये, खण्डैस्त्र्यस्राभिपूजनम् ।
बीजावृत्त्या कोणषट्कं पूजयामि शिवप्रिये ।। २२८ ।।
तस्मिन्दशकलायुक्तमग्निमण्डलमाश्रये ।
धूम्रार्चिषं नमस्यामि उष्मांच ज्वलिनीं भजे ।। २२९ ।।
ज्वालिनीं च नमस्यामि, वन्देऽहं विस्फुलिङ्गिनीम् ।
सुश्रियं च सुरूपां च, कपिलां प्रणमाम्यहम् ।। २३० ।।

A कूटैर्बीजैर्विना देवि, षोढान्यासो न सिद्ध्यति ।
तस्मात् सर्वप्रयत्नेन, कूटमन्त्रान् हि योजयेत् ।।

Scanned by CamScanner

नौमि हव्यवहां नित्यं, भजे कव्यवहां कलाम् ।
यादिभिः सहिता वह्नेः, कला दश तथा भजे ॥ २३१ ॥

सूर्यस्य मण्डलं तत्र, कला द्वादशकात्मकम् ।
अर्घ्यपात्रे त्वहं वन्दे, तपिनीं तापिनीं भजे ॥ २३२ ॥

धूम्रां मरीचिं वन्देऽहं, ज्वालिनीं च रुचिं भजे ।
सुषुम्णां भोगदां वन्दे, भजे विश्वां च बोधिनीम् ॥ २३३ ॥

धारिणीं च क्षमां वन्दे, सौरा एताः कला भजे ।
सोमस्य मण्डलं तत्र, कलाः षोड़शकात्मकाः ॥ २३४ ॥

अग्राङ्किताः कला अमावस्यायाः खलु :—

अमृता मानसी तुष्टिः, पुष्टिः प्रीती रतिस्तथा ।
श्रीश्च ह्रीश्च स्वधा रात्रिर्ज्योत्स्ना हैमवती तथा ।
छायाऽन्या पूर्णिमा विद्या, अमावस्या च षोडशी ।
आभिर्वा पूजयेत् सोमं, पराभिर्वा यथाक्रमात् ॥

एताश्च शुक्ल पक्षस्य : —

अमृता मानदा पूषा, तुष्टिः पुष्टिः रतिर्धृतिः ।
शशिनी चन्द्रिका कान्तिर्ज्योत्स्ना श्रीः प्रीतिरङ्गदा ।
पूर्णा पूर्णामृता कामदायिन्यः स्वरगाः कलाः ॥
अर्घ्यामृतात्मकं वन्देऽमृताञ्च मानदां स्तुवे ।
पूषां तुष्टिं भजे पुष्टिं, रतिं धृतिमहं भजे ॥ २३५ ॥

शशिनीं चन्द्रिकां वन्दे, कान्तिं ज्योत्स्नां श्रियं भजे ।
नौमि प्रीतिं चाङ्गदां च, पूर्णां पूर्णामृतां भजे ॥ २३६ ॥

स्वरैःषोडशभिर्युक्ता, भजे सोमस्य वै कलाः ।
त्रिकोणलेखनं कुर्वे, अकथादिसुरेखकम् ॥ २३७ ॥
ह-ळ-क्षवर्णसंयुक्तं, स्थितान्तर्हंसभास्वरम् ।
वाक्कामशक्तिसंयुक्तहंसेनाराधयाम्यहम् ॥ २३८ ॥

वृत्ताद्बहिः षडस्त्रे च, लेखनं प्रकरोम्यहम् ।
पुरोभागादि-षट्कोणं, षडङ्गेनार्चयाम्यहम् ॥ २३९ ॥

श्रीविद्यायाः सप्तवारं, करोम्यत्राभिमन्त्रणम् ।
समर्पयामि विश्वेशि, तस्मिन् गन्धाक्षतादिकम् ॥ २४० ॥

स्थापयामि पूजाद्रव्यं ते, सर्वं विद्यामयं शुभम् ।
चतुर्नवतिसन्मन्त्रान् स्पृष्ट्वाततप्रयजाम्यहम् ॥ २४१ ॥

वन्ह्वेर्दशकलाः सूर्यकलाद्वादशकं भजे ।
आश्रये षोडशकलास्तत्र सोमस्य कामदाः ॥ २४२ ॥

सृष्टिमृद्धिं स्मृतिं वन्दे, मेधां कान्तिं नमाम्यहम् ।
लक्ष्मीं धृतिं स्थिरां वन्दे, स्थितिं सिद्धिं भजाम्यहम् ॥ २४३ ॥

एता ब्रह्मकला वन्दे, जरां तां पालिनीं भजे ।
शान्तिं नमामीश्वरीं च, रतिं वन्दे च कामिकाम् ॥ २४४ ॥

वरदां ह्लादिनीं वन्दे, प्रीतिं दीर्घां भजाम्यहम् ।
टादिभिः सहिता विष्णोः, कला दश तथा भजे ॥ २४५ ॥

एता विष्णोः कला वन्दे, तीक्ष्णां रौद्रीं भयां तथा ।
निद्रां तन्द्रां क्षुधां वन्दे, नमामि क्रोधिनीं क्रियाम् ॥ २४६ ॥

उद्गारीं च भजे मृत्युमेता रुद्रकला भजे ।
पीतां श्वेतां भजे नित्यमरुणां च तथा भजे ॥ २४७ ॥

भजेऽसितां तथाऽनन्तां, पादिभिः सहितास्तथा ।
ईश्वरस्य कला ह्येता, वन्दे नित्यमभीष्टदाः ॥ २४८ ॥

निवृत्तिं च प्रतिष्ठां च, विद्यां शान्तिं नमाम्यहम् ।
इन्धिकां दीपिकां चैव, रेचिकां मोचिकां तथा ॥ २४९ ॥

परां सूक्ष्मां नमस्यामि, नौमि सूक्ष्मामृतां कलाम् ।
वन्दे ज्ञानकलां चैव, तथा ज्ञानामृतां कलाम् ॥ २५० ॥

आप्यायिनीं व्यापिनीं च, व्योमरूपां नमाम्यहम् ।
कलाः सदाशिवस्यैताः, षोडश प्रणमाम्यहम् ॥ २५१ ॥

हंसाख्यं च महामन्त्रं, ज्योतिषं हंसमाश्रये ।
प्रतत्प्रथमविश्वान्तं, मन्त्रं ज्योतिषमाश्रये ॥ २५२ ॥

त्र्यम्बकं च नमस्यामि, तद्विष्णोः प्रणमाम्यहम् ।
विष्णुर्योनिं मूलविद्यां, मन्त्रैरेभिरनुत्तमैः ॥ २५३ ॥

अमृतं मन्त्रितं वन्दे, चतुर्नवतिभिस्तव ।
अखण्डैकरसानन्दकरेऽपरसुधात्मनि ॥ २५४ ॥

स्वच्छन्द - स्फुरणामत्र निधेह्यकुलरूपिणि ।
अकुलस्थाऽमृताकारे, शुद्धज्ञानकरे परे ॥ २५५ ॥

अमृतत्वं निधेह्यस्मिन्, वस्तुनि क्लिन्नरूपिणि ।
तद्रूपिण्यैकरस्य त्वं, कृत्वा ह्येतत्स्वरूपिणि ॥ २५६ ॥

Scanned by CamScanner

भूत्वा परामृताकारा, मयि चित्स्फुरणं कुरु ।
अमृतेशीं नमस्यामि, सर्वदामृतवर्षिणीम् ॥ २५७ ॥

वाग्वादिनीं नमस्यामि, श्रीविद्यां प्रणमाम्यहम् ।
एभिर्मन्त्रैर्वन्दे, मन्त्रितं परमामृतम् ॥ २५८ ॥

ज्योतिर्मयमिदं कुर्वे, परमर्घ्यं महेश्वरि ।
तद्बिन्दुभिर्मे शिरसि, त्रिगुरून्पूजयाम्यहम् ॥ २५९ ॥

साक्षी तु सर्वभूतानां, ज्ञानात्मा परिकीर्तितः ।
आत्मान्तरात्मपरमज्ञानात्मानः प्रकीर्तिताः ॥ २६० ॥

एतद्रूपं हि चित्कुण्डं, चतुरस्रं विभावयेत् ।
आनन्दमेखलारम्यं, बिन्दुत्रिवलयान्वितम् ॥ २६१ ॥

अर्धमात्रा - योनिरूपं, ब्रह्मानन्दमयं सदा ।
परदेवमये सर्वज्ञानदीपविजृम्भिते ॥ २६२ ॥

ब्रह्माहमस्मि तद्बिन्दुं कुण्डलिन्यां जुहोम्यहम् ।
हृच्चक्रस्थां महादेवीं, महात्रिपुरसुन्दरीम् ॥ २६३ ॥

जुहुयात् सन्निभे वह्नौ, प्रपञ्चाहुतिमुत्कटम् ।
शब्दाख्यमातृकारूपमक्षवर्णविराजितम् ॥ २६४ ॥

---

* (अ) हंसः शुचिषद्वसुरन्तरिक्षसद्धोता वेदिषदतिथिर्दुरोणसत् ।
नृषद्वरसदृतसद्व्योमसदब्जा गोजा ऋतजा अद्रिजा ऋतं बृहत् ॥ नमः ॥
ऋक् ४।४०।५

प्रतद्विष्णु स्तवते वीर्याय मृगो न भीमः कुचरो गिरिष्ठाः ।
यस्योरुषु त्रिषु विक्रमणेष्वधिक्षियन्ति भुवनानि विश्वा ॥ नमः ॥ शु.य. ५।२०
त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्धनम् ।
उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय मामृतात् ॥ नमः ॥ शु.य. ३।६०
तद्विष्णोः परमं पद ँ सदा पश्यन्ति सूरयः ।
दिवीव चक्षुराततम् । तद्विप्रासो विपन्यवो जागृवांसः समिन्धते ।
विष्णोर्यत्परमं पदम् ॥ नमः ॥ शु.य. ६।५
विष्णुर्योनिं कल्पयतु त्वष्टा रूपाणि पिंशतु ।
आसिञ्चतु प्रजापतिर्धाता गर्भं दधातु ते ॥ ऋक् १०।१८४।१
गर्भं धेहि सिनीवालि गर्भं धेहि सरस्वति ।
गर्भं ते अश्विनौ देवावाधत्तां पुष्करस्रजा ॥ नमः ॥ ऋक् १०।१८४।२

अक्षराणि हुतान्यत्र निःशब्दं ब्रह्म जायते ।
कृत्याकृत्ये पापपुण्ये, संकल्पञ्च विकल्पनम् ।। २६५ ।।

धर्माधर्मैः साधकेन्द्रो, हविस्तेन प्रकल्पयेत् ।
जुहुयाच्च चित्स्वरूपाग्नौ, मनुभिस्तेन याजकः ।। २६६ ।।

मूलविद्यां ब्रह्मरूपां, ध्यात्वा संविन्मयीं पराम् ।
धर्माधर्महविर्दीप्त, आत्माग्नौ मनसा स्रुचा ।। २६७ ।।

सुषुम्नावर्त्मना नित्यमक्षवृत्तीर्जुहोम्यहम् ।
अग्निजायान्वितो मन्त्रो, मूलान्ते प्रकटीकृतः ।। २६८ ।।

नाभौ चैतन्यरूपाग्नौ, हविषा मनसा स्रुचा ।
ज्ञानप्रदीपिते नित्यमक्षवृत्तीर्जुहोम्यहम् ।। २६९ ।।

वह्निजायान्वितो मन्त्रो, मूलान्ते समुदाहृतः ।
प्रकाशमक्षहस्ताभ्यामवलम्ब्योन्मनी स्रुचा ।। २७० ।।

धर्माधर्मकलास्नेह-पूर्णमग्नौ जुहोम्यहम् ।
अग्निजायान्वितो मन्त्रो, मूलान्ते च महात्मना ।। २७१ ।।

अन्तर्निरन्तरनिरिन्धनमेधमाने
मायान्धकारपरिपन्थिनि संविदग्नौ ।
कस्मिंश्चिदद्भुतमरीचिविकाशभूमौ
विश्वं जुहोमि वसुधादि शिवावसानम् ।। २७२ ।।

जुहुयान्मूलमन्त्रान्ते, ब्रह्मप्राप्त्यै च साधकः ।
निष्प्रपंचो यदा काले, जायते ब्रह्मविन्नरः ।। २७३ ।।

तदा संविन्मयः साक्षात्, केवलं ब्रह्मरूपतः ।
अन्तर्होममनुः प्रोक्तः, सर्वपापनिकृन्तनः ।। २७४ ।।

येनेदं ज्ञायते सर्वं, समत्वेन च सर्वदा ।
चन्द्रःसूर्यो यथा नित्यं, नीरक्षीरेषु दृश्यते ।। २७५ ।।

तद्वत् क्षीरस्य समता, नीरक्षीरनिभेदतः ।
कर्दमे चन्दने भिन्नं, न भवेदन्त्यजे द्विजे ।। २७६ ।।

निरस्तमोहतिमिरां, साक्षात्संवित्स्वरूपिणीम् ।
नासापुटे परकलमथ निर्गमयाम्यहम् ।। २७७ ।।

समानयामि तां हस्ते, त्रिखण्डकुसुमाञ्जलौ ।
जगन्मातर्महादेवि, महात्रिपुरसुन्दरि ।। २७८ ।।

Scanned by CamScanner

सुधाचैतन्यमूर्त्तिं ते, कल्पयामि नमःशिवे ।
अनेन मनुना देवि, यन्त्रे त्वां स्थापयाम्यहम् ।। २७९ ।।

महापद्मवनान्तस्थे, कारणानन्दविग्रहे ।
सर्वभूतहिते मातरेह्येहि परमेश्वरि ।। २८० ।।

देवेशि भक्तिसुलभे, सर्वावरणसंयुते ।
यावत्त्वां पूजयिष्यामि, तावत्त्वं सुस्थिरा भव ।। २८१ ।।
अनेन मन्त्रयुग्मेन, त्वामत्रावाहयाम्यहम् ।
कल्पयामि नमः पाद्यमर्घ्यं ते कल्पयाम्यहम् ।। २८२ ।।

पादुके परिधायाम्ब, त्रिपुरे रत्ननिर्मिते ।
सुगन्धतैलाभ्यङ्गं च, मज्जशालाप्रवेशनम् ।। २८३ ।।

स्नानमण्डपमायाहि, स्नानार्थं शक्रदिग्गतम् ।
आगच्छ निर्मलं याम्यमलङ्कारस्य मण्डपम् ।। २८४ ।।

पादुकायुग्ममारुह्य, पञ्चवाद्यपुरःसरम् ।
यागमण्डपमायाहि, परिवारगणैः सह ।। २८५ ।।

कल्पयामि नमस्तस्मिन्, मणिपीठोपवेशनम् ।
दिव्यस्नानीयमीशानि, गृहाणोद्वर्तनं शुभम् ।। २८६ ।।
गृहाणोष्णोदकस्नानं, कल्पयामि नमस्तव ।
हेमकुम्भच्युतैस्तीर्थैः, कल्पयाम्यभिषेचनम् ।। २८७ ।।

कल्पयामि नमस्तुभ्यं, धौतेन परिमार्जनम् ।
बालभानुप्रतीकाशं, दुकूलपरिधानकम् ।। २८८ ।।

अरुणेन दुकूलेनोत्तरीयं कल्पयामि ते ।
प्रवेशनं कल्पयामि, सर्वालेपनमण्डपम् ।। २८९ ।।

नमस्ते कल्पयाम्यत्र, मणिपीठोपवेशनम् ।
चन्दनागरुगन्धैः कल्पयामि, सर्वाङ्गेषु विलेपनम् ।। २९० ।।
कालागरुमहाधूपस्तव केशभरस्य हि ।
मल्लिका - मालती - जाती - चम्पकादिमनोरमैः ।। २९१ ।।

रचिताः कुसुमैर्मालाः, कल्पयामि नमस्तव ।
प्रवेशनं कल्पयामि, नमो भूषणमण्डपम् ।। २९२ ।।

स्नानमण्डपमायाहि, स्नानार्थं शक्रदिग्गतम् ।
आगच्छ निर्मलं याम्यमलङ्कारस्य मण्डपम् ।। २९३ ।।

Scanned by CamScanner

पादुकायुग्ममारुह्य, पञ्चवाद्यपुरःसरम् ।
यागमण्डपमायाहि, परिवारगणैः सहः ।। २९४ ।।

उपवेशं रत्नपीठे, तत्र ते कल्पयाम्यहम् ।
ततः सीमन्तसिन्दूरं, ततस्तिलकमुत्तमम् ।। २९५ ।।

नवमाणिक्यमुकुटं, तच्चन्द्रशकलं ततः ।
कालाञ्जनं कल्पयामि, पालीयुगल मुत्तमम् ।। २९६ ।।

मणिकुण्डलयुग्मं ते नासाभरणमीश्वरि ।
ते कल्पयामि त्रिपुरे, ललिताऽधरयावकम् ।। २९७ ।।

अथाऽऽभूषणं कण्ठे हेमचिन्ताकमुत्तमम् ।
पदकं ते कल्पयामि महापदकमुत्तमम् ।। २९८ ।।

कल्पयामि नमो मुक्तावलिमेकावलिं च ते ।
छन्नवीरं च केयूर-युगलानां चतुष्टयम् ।। २९९ ।।

वलयावलिमीशानि ऊर्मिकावलिमीश्वरि ।
काञ्चीदामकटीसूत्रं, सौभाग्याभरणं च ते ।। ३०० ।।

त्रिपुरे पादकटकं कल्पये रत्ननूपुरम् ।
पादांगुलीयकं तुभ्यं, पाशमेकं करे तव ।। ३०१ ।।

अन्यस्मिन्नंकुशं देवि, पुंड्रेक्षुधनुषं परे ।
अपरे पुष्पबाणांश्च, श्रीमन्माणिक्यपादुके ।। ३०२ ।।

नवावरणदेवीभिर्महाचक्राधिरोहणम् ।
कामेश्वराङ्कपर्यङ्क, उपवेशनमुत्तमम् ।। ३०३ ।।

सुधासवाख्यं चषकं, तत आचमनीयकम् ।
कर्पूरवीटिकां तुभ्यं, कल्पयामि नमः शिवे ।। ३०४ ।।

आनन्दोल्लासवैलासहासं ते कल्पयाम्यहम् ।
मङ्गलारातिकं देवि, छत्रं ते कल्पयाम्यहम् ।। ३०५ ।।

ततश्चामरयुग्मं ते, दर्पणं कल्पयाम्यहम् ।
तालवृन्तं कल्पयामि, गन्धं पुष्पं महेश्वरि ।। ३०६ ।।

धूपं दीपं च नैवेद्यं, कल्पयामि नमस्तव ।
अथाहं बैन्दवे चक्रे, सर्वानन्दमयात्मिके ।। ३०७ ।।

रत्नसिंहासने रम्ये, समासीनां शिवप्रियाम् ।
सृष्टिक्रमेण ध्यायामि महात्रिपुरसुन्दरि ।। ३०८ ।।

अथ प्रथमावरणार्चनम्

अथ वक्ष्ये, महेशानि, प्रथमावरणार्चनम् ।
त्रैलोक्यमोहनं चक्रं, सृष्टिसृष्टयात्मकं खलु ॥ ३०९ ॥

अथ प्राथमिके देवि, चतुरस्रे तदेश्वरि ।
त्रैलोक्यमोहने चक्रे, बाह्यरेखां समाश्रिताः ॥ ३१० ॥

सामान्यपात्रसुधया, पूजयेत् सिद्धिदेवताः ।
चतुरस्रान्तरेखायां, पश्चिमादिषु वै क्रमात् ॥ ३११ ॥

द्वारेषु वायुकोणादिकोणेषु हृदय ऊर्ध्वतः ।
दक्षिणावर्तयोगेन, यजेत् सर्वार्थसिद्धये ॥ ३१२ ॥

चतुरस्रान्तरेखातः, बहिरेव यजेत् सुधीः ।
उत्तरे शरभो देवो, पूर्वद्वारे सुदर्शनः ।
अघोरो दक्षिणद्वारे, वनदुर्गा च पश्चिमे ॥ ३१३ ॥

गणपतिः क्षेत्रपालश्च, दक्षिणपूर्वयोस्तथा ।
पश्चिमे योगिनी चैव, बटुकस्त्वुत्तरे ननु ॥ ३१४ ॥

इन्द्राग्नियमाश्चैव, निर्ऋतिर्वरुणस्तथा ।
वायुः सोमस्तथैशानः, ब्रह्मानन्तौ तथैव च ॥ ३१५ ॥

वज्रशक्तिस्तथा दण्डं, खड्गपाशाङ्कुशाः गदा ।
त्रिशूलं पद्मचक्रे च, पूज्या चायुधदेवता ॥ ३१६ ॥

आम्नायनायिका पूज्या, द्वारेषु च यथाविधि ।
द्वारे वै पश्चिमे पूज्या, नायिका घोरकुब्जिका ॥ ३१७ ॥

उत्तरे सिद्धलक्ष्मीश्च, पूर्वे चोन्मनी तथा ।
आद्याकाली दक्षिणे स्यात्, पूज्या द्वाराङ्गदेवताः ॥ ३१८ ॥

नैर्ऋत्ये चैव संपूज्या, तिरस्करिणीति वै शुभा ।
चामुण्डा भद्रकालीति, कथिता द्वारदेवता ॥ ३१९ ॥

आग्नेये वनदुर्गा च महालक्ष्मीति-विश्रुता ।
कामरतिस्तथैशाने, महाकालीति वै शुभा ॥ ३२० ॥

वसन्तप्रीतिर्वायव्ये, महासरस्वती तथा ।
द्वारपार्श्वेषु पूज्या हि, निधिदेवता वै क्रमात् ॥ ३२१ ॥

सम्प्रीतिर्स्वर्गतोऽज्ञाः पन्नगुरु प्रणामः।
ज्योतिर्मग्न भवन्ति नवयौवना महामहिमा॥
ankurnagpal108@gmail.com

Scanned by CamScanner

पूर्वादौ दक्षपार्श्वे तु, वामपार्श्वे क्रमात्ततः ।
कच्छपश्च मुकुन्दश्च, नन्दो नीलनिधिस्तथा ।। ३२२ ।।

शंखपद्म-महापद्म-मकराः निधयस्तथा ।
अणिमा गरिमासिद्धिः, लघिमा महिमा तथा ।। ३२३ ।।

ईशित्वं च वशित्वं च, प्राकाम्यं मुक्तिरेव च ।
इच्छाप्राप्तिः सर्वकामा, मोक्षसिद्धिः क्रमात् प्रिये ।। ३२४ ।।

सद्यः सन्तप्तहेमाभाः, पाशाङ्कुशधराः शुभाः ।
महाभरणरत्नानि, ससुवर्णानि वै निधीन् ।। ३२५ ।।

(अभीष्टसिद्धिम्मे देहि शरणागत-पालिके ।
भक्त्यासमर्पये तुभ्यमिदमावरणार्चनम् ।। ३२६ ।।)

प्रयच्छन्त्यः साधकेभ्यः, पद्मयुग्मधरास्तथा ।
त्रैलोक्यमोहने चक्रे, मध्यरेखां समाश्रिताः ।। ३२७ ।।

तप्तजाम्बूनदाभासाः पञ्चाशत्पीठदेवताः ।
पाशाङ्कुशाभयवरकराः प्रकटरूपकाः ।। ३२८ ।।

ताः पूजयित्वा च ततो, ब्राह्म्याद्याः सिद्धिवद्यजेत् ।
पूर्वद्वारादिद्वारेषु, शुचिकोणादिषु क्रमात् ।। ३२९ ।।

ब्राह्मी माहेश्वरी चैव, कौमारी वैष्णवी तथा ।
वाराही न्द्री च चामुण्डा, महालक्ष्मीः क्रमात् प्रिये ।।३३०।।

असिताङ्गो रुरुश्चण्डः, क्रोधश्चोन्मत्तसंज्ञकः ।
कपाली भीषणश्चैव, संहारश्चाष्टभैरवाः ।। ३३१ ।।

कामरूपं च मलयं, कौल्लाख्यं च कुलान्तकम् ।
चोहारपीठं देवेशि, जालन्धरमतः परम् ।। ३३२ ।।

उड्यानं देविकोट्टं च, पीठाष्टकमुदाहृतम् ।
मातरो भैरवाङ्कस्थाः, स्मेरवक्त्राः मदालसाः ।। ३३३ ।।

ब्राह्मीप्रभृतयो दिव्या, योगिन्यः प्रकटाः शुभाः ।
पाशाङ्कुशधराः सर्वाः, क्रमेण दधतीः स्मरेत् ।। ३३४ ।।

विघ्नं शूलं च शक्तिं च, चक्रं चैव गदां ततः ।
वज्रं वैदूर्यमालां च, पद्मं च वरदं तथा ।। ३३५ ।।

भैरवास्त्वसिताङ्गाद्याः पीठाष्टकनिवासिनः ।
शूलं कपालं प्रेतं च, बिभ्राणाः क्षुद्रदुन्दुभिम् ।। ३३६ ।।

Scanned by CamScanner

गजत्वगम्बरा भीमाः, कुटिलालकशोभिनः ।
पाशाङ्कुशकरा भीतिकराः पीठाष्टकदेवताः ।। ३३७ ।।

तत्र जाम्बूनदप्रख्या, योगिन्यः प्रकटाः शुभाः ।
एवं तृतीयरेखायां, सिद्धिवत् पूजयेत् प्रिये ।। ३३८ ।।

मुद्रादेवीप्रयत्नेन, सर्वसंक्षोभणादिकाः ।
सर्वसंक्षोभिणी, चैव सर्वविद्राविणी तथा ।। ३३९ ।।

सर्वाकर्षणिका सर्ववशीकरणिका तथा ।
सर्वोन्मादिनिका चैव, ततः सर्वमहाङ्कुशा ।। ३४० ।।

सर्वखेचरिका सर्वबीजमुद्रा तथैव च ।
सर्वयोनिस्ततः सर्वत्रिखण्डा परिकीर्तिता ।। ३४१ ।।

त्रिपुरा चोन्मनी पूज्ये, चक्राम्नायनायिके ।
यथोपचारैराराध्य, चतुष्पीठादिदेवताः ।। ३४२ ।।

चतुरस्रे तु पूर्वादि, श्रीपात्रामृतबिन्दुभिः ।
श्रीविंशकाक्षरी चैव, महालक्ष्मीस्तथैव च ।। ३४३ ।।

त्रिशक्तिसर्वसाम्राज्यलक्ष्मीति पञ्च कीर्तिताः ।
चक्राग्रे वै प्रपूज्येत, अणिमा सिद्धिरेव च ।। ३४४ ।।

पाशाङ्कुशकरारक्त-निजायुधकरद्वयाः ।
सर्वसंक्षोभणीरूपा, त्वार्याकिदर्शनं शुभम् ।। ३४५ ।।

यजेद् यथोपचारैश्च, सायुधाः देवताः सदा ।
तप्तचामीकाराभासा, योगिन्यः प्रकटाः शुभाः ।। ३४६ ।।

पाशाङ्कुशोत्पलाभीतिपाणयो रक्तविग्रहाः ।
पञ्चोपचारैराराध्य, मुद्रामाद्यां च दर्शयेत् ।। ३४७ ।।

एताः प्रकटयोगिन्यश्चतुरस्रे व्यवस्थिताः ।
त्रैलोक्यमोहिनीचक्रे, समुद्राः सायुधास्तथा ।। ३४८ ।।

सवाहनाश्च सपरिवाराश्चैव ससिद्धयः ।
साङ्गोपाङ्गाश्च सर्वोपचारैः संपूजितास्तथा ।। ३४९ ।।

तर्पिताः सन्त्विति वदेज्जलं तत्र विनिक्षिपेत् ।
हृदयं प्रणमेद् भक्त्या, त्रिपुरां मनसि स्थिताम् ।। ३५० ।।

अभीष्टसिद्धिं मे देहि, त्रिपुरे देवपूजिते ।
भक्त्या समर्पये तुभ्यं, प्रथमावरणार्चनम् ।। ३५१ ।।

Scanned by CamScanner

त्रिपुरेशी च चक्रेशी, अन्नपूर्णेश्वरी तथा ।
षोडशारे तु पूर्वादि–श्रीपात्रामृतबिन्दुभिः ॥ ३७८ ॥
पूज्या च पंचकोशाम्बा, यथाशास्त्रं विधानतः ।
श्रीविद्या च परं ज्योतिः, परनिष्कलशाम्भवी ॥ ३७९ ॥
अजपामातृका चेति, पञ्चकोशाः प्रकीर्तिताः ।
स्वरवर्णा रक्तवर्णाः, स्रवत्पीयूषविग्रहाः ॥ ३८० ॥
पाशाङ्कुश (धरा)सुधापूर्ण-काश्मीरीघटदानदाः ।
लघिम्ना पूजयेन्नित्यं, कामाकर्षणिकाग्रतः ॥ ३८१ ॥
सर्वविद्राविणीं मुद्रां, तथा च बौद्धदर्शनम् ।
सर्वाशापूरकं चक्रं, तथा च गुप्तयोगिनीम् ॥ ३८२ ॥
मुखं च प्रणमेदत्र, ध्यात्वा वै भक्तिभावतः ।
पुष्पादिभिर्यजेद् विद्वान्, समुद्राः सायुधास्तथा ॥ ३८३ ॥
सवाहनपरीवारास्तथा चैव ससिद्धयः ।
साङ्गोपाङ्गाश्च सर्वोपचारैः संपूजितास्तथा ॥ ३८४ ॥
तर्पिताः सन्त्विति वदेज्जलं तत्र विनिक्षिपेत् ।
अभीष्टसिद्धिं मे देहि त्रिपुरे देवपूजिते ।
भक्त्या समर्पये तुभ्यं, तृतीयावरणार्चनम् ॥ ३८५ ॥

४ सर्वसंक्षोभणंचक्रम्

अथ वक्ष्ये महेशानि चतुर्थावरणार्चनम् ।
सर्व-संक्षोभणं चक्रं, प्रोक्तं सृष्टिलयात्मकम् ॥ ३८६ ॥
इत्युच्चार्य च देवेश्यै, दद्यात् पुष्पाञ्जलिं ततः ।
सर्व-संक्षोभणे चक्रे, दलाष्टकविजृम्भिते ॥ ३८७ ॥
यजेत् सामान्यसुधया, अनङ्गकुसुमादिकाः ।
पूर्वादिदिक्षु पत्रेषु, आग्नेयादि–विदिक्षु च ॥ ३८८ ॥

Scanned by CamScanner

अनङ्गकुसुमानङ्गमेखला तदनन्तरम् ।
अनङ्गमदना पश्चादनङ्गमदनातुरा ॥ ३८९ ॥

अनङ्गरेखानङ्ग-वेगिन्यथानङ्गाङ्कुशा ततः ।
अनङ्गमालिनी ह्येता, बन्धूककुसुमप्रभाः ॥ ३९० ॥

पाशाङ्कुशस्फुरत्कुन्दनीलोत्पलकराः शुभाः ।
अनङ्गकुसुमाग्रे तु, यजेत् त्रिपुरसुन्दरीम् ॥ ३९१ ॥

भुवना भुवनेशी च, पद्मसिंहासना तथा ।
पूज्या यथाक्रमं भक्त्या, पुष्पदीपादिभिः सदा ॥ ३९२ ॥

बाला सम्पत्प्रदा चैव, चैतन्या तदनन्तरम् ।
द्वितीया चैतन्यरूपा, कामेशी भैरवी तथा ॥ ३९३ ॥
सिंहासनं तथाग्नेयं, यजेच्च तदनन्तरम् ।
रुद्रप्रेतासनं चैवं, तथान्येषां दिशि क्रमात् ॥ ३९४ ॥
अघोरभैरवी चैव, भैरवी च महाधिका ।
ललिता भैरवी चैव, कामेशी भैरवी तथा ॥ ३९५ ॥

भैरवी रक्तनेत्रा च, विष्णुप्रेतासनस्थिता ।
दक्षिणे संस्थिताश्चैव, यजेत् सौभाग्यहेतवे ॥ ३९६ ॥

षट्कूटा भैरवी नित्या, भैरवी तदनन्तरम् ।
मृत-संजीवनी चैव, मृत्युञ्जयपरा तथा ॥ ३९७ ॥

वज्रप्रस्तारिणी चैव, कुब्जिका रौद्रमेव च ।
महेन्द्रासने देवि, पश्चिमायां दिशि क्रमात् ॥ ३९८ ॥
सिंहासने तूत्तरे तु, पूजयेद् भुवनेश्वरीम् ।
भैरवीं कमलेशीं च, सिद्धकौलेशभैरवीम् ॥ ३९९ ॥

कामराज्ञीं भैरवीं च, कामिनीभैरवीं तथा ।
ब्रह्मासने च वायव्ये, यजेद् धीमान् यथाविधि ॥ ४०० ॥
ईशानाधिपतेः विष्णोरासनं च ततो यजेत् ।
कालिकामीश्वराख्यां च, यजेत् सिंहासनं बुधः ॥ ४०१ ॥

बिन्दुमध्ये महेशानि, ऊर्ध्वं सिंहासनस्थिताः ।
बाला कुलसुन्दरी च, संपत्प्रदा च भैरवी ॥ ४०२ ॥

प्रथमा सुन्दरी चैव, द्वितीया सुन्दरी तथा ।
तृतीया सुन्दरी चैव, चतुर्थी सुन्दरी तथा ॥ ४०३ ॥

Scanned by CamScanner

पञ्चमी सुन्दरी चैव, महात्रिपुरसुन्दरी ।
सदाशिवाख्यं देवेशि, मध्ये सिंहासनं यजेत् ।। ४०४ ।।

महिमासिद्धिमत्रैव, मुद्रां च सर्वाकर्षणीम् ।
तथैवानन्तरञ्चैव, गं-गाणपत्येदर्शनम् ।। ४०५ ।।

एता गुप्ततराश्चैव, योगिन्यः सर्वसम्मताः ।
वराभयकरारक्ताः, पाशाङ्कुशकराः शुभाः ।। ४०६ ।।

सर्वसंक्षोभणे चक्रे, समुद्राः सायुधास्तथा ।
सवाहन-परीवारास्तथैव च ससिद्धयः ।। ४०७ ।।

साङ्गोपाङ्गाश्च सर्वोपचारैः संपूजितास्तथा ।
तर्पिताः सन्त्विति-वदेज्जलं तत्र विनिक्षिपेत् ।। ४०८ ।।

नमेद् भक्त्या भ्रुवोर्मध्ये, साधकस्तदनन्तरम् ।
अभीष्टसिद्धिं मे देहि, त्रिपुरे देवपूजिते ।
भक्त्या समर्पये तुभ्यं, चतुर्थावरणार्चनम् ।। ४०९ ।।

पूर्वाम्नायसमष्टिक्रमः

चतुरस्रे धरा पूज्या, त्रिवृत्ते जलपूजनम् ।
सोमं षोडशपत्रे च, व्योम चाष्टदले यजेत् ।। ४१० ।।

चतुरस्रे तु सम्पूज्या, उन्मनाऽम्नायिकेश्वरी ।
महोन्मनी त्रिवृत्ते च, यजनीया प्रयत्नतः ।। ४११ ।।

अन्नपूर्णा महेशानी, पूज्या षोडशपत्रके ।
अष्टपत्रे तु भुवना, पूज्या सृष्टिसमष्टिके ।। ४१२ ।।

लीयन्ते भुवनायां वै, गुर्वन्ताश्च शिवादिकाः ।
सृष्टिकामेश्वरीमध्ये, लीयते भुवनेश्वरी ।। ४१३ ।।

अनाख्यायां सिद्धलक्ष्मीः, कामेश्वर्यां विलीयते ।
भासायां लयमायाति, देवी बालाख्यसुन्दरी ।। ४१४ ।।

स्थितौ पूर्ववदभ्यर्च्याः, धरा वारि नभः शशी ।
स्थिति-भुवनेश्वरीमध्ये, देवतानां लयो भवेत् ।। ४१५ ।।

स्थिति-कामेश्वरीमध्ये, लीयते भुवना तु सा ।
संहारसृष्टौ सम्पज्या, धरा वारि शशी नभः ।। ४१६ ।।

Scanned by CamScanner

लय-भुवनेश्वरीमध्ये, देवतानां लयो भवेत् ।
लय-कामेश्वरीमध्ये, भुवना सा लयं व्रजेत् ॥ ४१७ ॥

अथ पञ्चमावरणम्

अथ वक्ष्ये महेशानि, पञ्चमावरणार्चनम् ।
स्थितिसृष्ट्यात्मकं चक्रं, सर्वसौभाग्यदायकम् ॥ ४१८ ॥

चतुर्दशारके चक्रे, सर्वसौभाग्यदाभिधे ।
सामान्याद्भिः पश्चिमादिवामावर्तक्रमेण च ॥ ४१९ ॥

सर्वसंक्षोभिणीमुख्याः, शक्तीर्वै पूजयेत् प्रिये ।
सर्वसंक्षोभिणी शक्तिः, सर्वविद्राविणी तथा ॥ ४२० ॥

सर्वाकर्षिण्यथ ततः, सर्वाह्लादिन्यनन्तरम् ।
सर्वसंमोहिनी सर्वस्तम्भिनी सर्वजृम्भणी ॥ ४२१ ॥

सर्ववशङ्करी शक्तिः, तथा सर्वार्थरञ्जिनी ।
ततः सर्वोन्मादिनी च, तथा सर्वार्थसाधनी ॥ ४२२ ॥

ततो वै सर्वसंपत्ति-पूरणी शक्तिरेव च ।
सर्वमन्त्रमयी शक्तिः, सर्वद्वन्द्वक्षयङ्करी ॥ ४२३ ॥×

चक्रेश्वरी ततः पूज्या, देवी त्रिपुरवासिनी ।
आद्याकालीति-विख्याता, तथा चाम्नायनायिका ॥ ४२४ ॥

ततश्चेशित्वसिद्धिश्च, पूज्या ह्यत्र प्रयत्नतः ।
चक्राग्रे च पञ्चकल्पं लताम्बां पूजयेत्ततः ॥ ४२५ ॥

चतुर्दशारे पूर्वादिश्रीपात्रामृतबिन्दुभिः ।
श्रीविद्या त्वरिता चैव, पारिजातेश्वरी तथा ॥ ४२६ ॥

त्रिकूटा पञ्चबाणेशी-पञ्चकल्पलताः स्मृताः ।
पाशाङ्कुशकरा रक्ताः, निजायुधकरद्वयाः ॥ ४२७ ॥

× चतुर्दशारे चक्रे तु, पार्श्वयोरुभयोस्तथा ।
अग्रे च बिन्दुमध्ये च, सामान्यामृतबिन्दुभिः ॥
वेदसंख्या अवस्थाश्च, यजेत् सर्वार्थसिद्धये ।
जाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्यश्च, तुरीया च प्रकीर्तिताः ।
वराभयकरारक्ता धृतपाशाङ्कुशाः शुभाः ।
मध्याष्टदलमूले च, वृत्ते वेष्टनया शिवे ॥

सर्ववशङ्करी मुद्रा सांख्यादिदर्शनं शुभम् ।
सर्वसौभाग्यदे चक्रे, सर्वसंक्षोभिणीमुखाः ॥ ४२८ ॥

संप्रदायाख्य—योगिन्यः सर्वाभरणभूषिताः ।
इन्द्रगोपनिभाः सर्वाः, सगर्वोन्मत्तयौवनाः ॥ ४२९ ॥

पाशाङ्कुशौ दर्पणं च, पानपात्रं सुधामयम् ।
बिभ्रत्यः सर्वसुभगाः, साधकाभीष्टदायिकाः ॥ ४३० ॥

सवाहनपरीवाराः, समुद्राः सायुधाश्च ताः ।
साङ्गोपाङ्गाश्च सर्वोपचारैः संपूजितास्तथा ॥ ४३१ ॥

तर्पिताः सन्त्विति वदेज्जलं तत्र विनिक्षिपेत् ।
ललाटे प्रणमेदत्र साधको भक्तिभावतः ॥ ४३२ ॥

अभीष्टसिद्धिं मे देहि, त्रिपुरे देवपूजिते ।
भक्त्या समर्पये तुभ्यं, पञ्चमावरणार्चनम् ॥ ४३३ ॥

अथ षष्ठावरणार्चनम्

अथ वक्ष्ये महेशानि, षष्ठावरणार्चनम् ।
सर्वार्थसाधकं चक्रं, बहिर्दशारकस्थितम् ॥ ४३४ ॥

देव्यै पुष्पाञ्जलिं दद्यात्, ततः सर्वार्थसाधके ।
बहिर्दशारके चक्रे, सामान्यसुधया शिवे ॥ ४३५ ॥

पूर्ववत् पूजयेद् देवी, सर्वसिद्धिप्रदामुखाः ।
सर्वप्रियङ्करी देवी, सर्वमङ्गलकारिणी ॥ ४३६ ॥

सर्वकामप्रदा देवी सर्वदुःखविमोचनी ।
सर्वमृत्युप्रशमनी, सर्वविघ्नविनाशिनी ॥ ४३७ ॥

सर्वसुन्दरी देवी, सर्वसौभाग्यदायिनी ।
सर्वार्थसाधके चक्रे, कुलकौलाभिधाः पराः ॥ ४३८ ॥

सर्वसिद्धिप्रदाद्याश्च, योगिन्यः सर्वकामदाः ।
जपाकुसुमसंकाशाः, स्फुरन्मणिविभूषिताः ॥ ४३९ ॥

महासौभाग्यगम्भीराः पीनवृत्तघनस्तनाः ।
रत्नपेटी-विनिक्षिप्तसाधकेप्सितभूषणाः ॥ ४४० ॥

Scanned by CamScanner

नानारत्नमयान् दीपान्, दधत्यो हसिताननाः ।
पाशाङ्कुशधराः सर्वा, रत्नदानपरास्तथा ॥ ४४१ ॥
सर्वसिद्धिप्रदां देवीं, चक्रेशीं च तथा यजेत् ।
श्यामाकालीं दक्षिणां हि, पूजयेदाम्नायनायिकाम् ॥ ४४२ ॥

बहिर्दशारे पूर्वादि—श्रीपात्रामृतबिन्दुभिः ।
चक्राग्रे पञ्चरत्नाभेऽर्चयेच्च यथाविधि ॥ ४४३ ॥

श्रीविघ्नसिद्धिलक्ष्मीश्च, मातङ्गी भुवनेश्वरी ।
वाराहीति महेशानि, पञ्चरत्नं प्रकीर्तितम् ॥ ४४४ ॥ A

श्रीविघ्नपूजनस्थाने, चक्रराजे महेश्वरी ।
महारत्नेश्वरी-वृन्दमण्डितासनसंस्थिता ॥ ४४५ ॥

सर्वसौभाग्यजननी-पादुकां पूजयामि च ।
पाशाङ्कुशकरा रक्ता निजायुधकरद्वया ॥ ४४६ ॥

पञ्चरत्नं प्रपूज्याथ मुद्रादिकं यजेन्नरः ।
सर्वार्थसाधके चक्रे ससमुद्राः सायुधास्तथा ॥ ४४७ ॥

सवाहनाश्च सपरिवाराश्चैव ससिद्धयः ।
साङ्गोपाङ्गाश्च सर्वोपचारैः संपूजितास्तथा ॥ ४४८ ॥

वैदिकं दर्शनं चास्य, कुलोत्तीर्णं च योगिनीम् ।
देव्यै पुष्पाञ्जलिं दद्यात् ततः षष्ठावृतं यजेत् ॥ ४४९ ॥

तर्पिताः सन्त्विति वदेज्जलं तत्र विनिःक्षिपेत् ।
पूजिताः सम्प्रयच्छन्ति, ह्यनायासेन तत्फलम् ॥ ४५० ॥

बहिर्दशारे षड्वाचः, कामवत् पूजयेत् प्रिये ।
सामान्यपात्रसुधया, लीना वागपरा परा ॥ ४५१ ॥

मध्यमा वाक् च पश्यन्ती वैखरीति-प्रकीर्तिताः ।
ज्ञानमुद्राभयाः शुक्ला वीणापुस्तकपाणयः ॥ ४५२ ॥

ततः सर्वोन्मादिनीं च, मुद्रां संदर्शयेद् बुधः ।
एताश्च कुलकौलाख्य-योगिन्य-इति पूर्ववत् ॥ ४५३ ॥

A वैकुण्ठ-नगरस्था च, क्षीरसागरकन्यका ।
योगिहृत्पद्मसंस्था च, कल्पवल्ली दयावती ॥
भक्तचिन्तामणिश्चैव, ह्यादिमायेन्दिरा रमा ।
निराकारा च साकारा, पञ्चरत्नं प्रपूजयेत् ॥

Scanned by CamScanner

इत्युच्चार्य यजेदत्र, योनिमुद्रां प्रदर्शयेत् ।
अभीष्टसिद्धिं मे देवि त्रिपुरे देवपूजिते । B
भक्त्या समर्पये तुभ्यं षष्ठावरणार्चनम् ॥ ४५४ ॥

सप्तमावरणार्चनम्

अथ वक्ष्ये महेशानि, सप्तमावरणार्चनम् ।
स्थितिलयात्मकं चक्रं, सर्वरक्षाकरं शुभम् ॥ ४५५ ॥

सर्वरक्षाकरे चक्रेऽन्तर्दशारे महेश्वरि ।
सामान्यपात्रसुधया, पश्चिमादिक्रमेण तु ॥ ४५६ ॥

सर्वज्ञा सर्वशक्तिश्च, सर्वैश्वर्यप्रदा तथा ।
सर्वज्ञानमयी चैव, सर्वव्याधिविनाशनी ॥ ४५७ ॥

सर्वाधारस्वरूपा च, सर्वपापहरा तथा ।
सर्वानन्दमयी देवी, सर्वरक्षास्वरूपिणी ॥ ४५८ ॥

पूजनीया प्रयत्नेन, सर्वेप्सितफलप्रदाः ।
सर्वज्ञाद्याश्च योगिन्यो, ज्वलत्पावकतेजसः ॥ ४५९ ॥

उद्यत्सूर्य-सहस्राभा, मुक्तालङ्कारभूषिताः ।
पाशटङ्कायुधज्ञानमुद्रा-वरदसत्कराः ॥ ४६० ॥

सर्वज्ञा पुरतो देवि, यजेत् त्रिपुरमालिनीम् ।
सिद्धिदां सिद्धिकालीं च, तथाम्नायनायिकाम् ॥ ४६१ ॥

वैदिकं शैवसौरे च, गाणपत्यं तथैव च ।
वैष्णवं शाक्तमित्येव, यजेच्च षड्दर्शनम् ॥ ४६२ ॥

रक्षायै रक्षयेदत्र, ततश्च सूर्यदर्शनम् ।
निगर्भ-योगिनीः ध्यायेन्नादे नत्वा यथाविधि ॥ ४६३ ॥

B अथवा रश्मयः सर्वाः देवीरूपेण चिन्तयेत् ।
श्रीचक्रपरमेशानि, स्वतंत्रे स्वस्वसंनिभाः ॥
चक्रेशीं रतिपूर्वं तु, महात्रिपुरभैरवीम् ।
पूजयित्वा ततः सर्वयोनिमुद्रां प्रदर्शयेत् ॥
परापररहस्याख्या योगिनीत्यादिना प्रिये ।
देव्यै पुष्पाञ्जलिं दत्वा, तर्पयेच्च त्रिधा त्रिधा ॥

Scanned by CamScanner

प्राकाम्यसिद्धिमुद्रां च, सर्वमहाङ्कुशां तथा ।
वराभयकरारक्ताः स्वसायुधकरद्वयाः ॥ ४६४ ॥

पञ्चोपचारैराराध्य, लिङ्गमुद्रां प्रदर्शयेत् ।
अन्तर्दशारे देवेशि, पार्श्वयोरग्रयोस्तथा ॥ ४६५ ॥

बाणवद् यजनं कुर्यात्पञ्चकामान् प्रपूजयेत् ।
काम-मन्मथ-कन्दर्प-मकरध्वजसंज्ञकाः ॥ ४६६ ॥

मीनकेतुर्महेशानि, पञ्चकामाः प्रकीर्तिताः ।
न कदापि भवेद्रोगो, दारिद्र्यं नोपजायते ॥ ४६७ ॥

ग्रहपीडां विजित्याशु, पुत्रपौत्रैः समेधते ।
सर्वरक्षाकरे चक्रे, समुद्राः सायुधास्तथा ॥ ४६८ ॥

सवाहनाश्च सपरिवाराश्चैव ससिद्धयः ।
साङ्गोपाङ्गाश्च सर्वोपचारैः संपूजितास्तथा ॥ ४६९ ॥

तर्पिताः सन्त्विति वदेज्जलं तत्र विनिक्षिपेत् ।
अभीष्टसिद्धिं मे देहि, त्रिपुरे देवपूजिते ।
भक्त्या समर्पये तुभ्यं, सप्तमावरणार्चनम् ॥ ४७० ॥

दक्षिणाम्नायसमष्टिः

मायापूर्वा विश्वयोनिः, मनुकोणे प्रपूज्यते ।
वायुर्बहिर्दशारेऽर्च्यो, ह्यग्निरन्तर्दशारके ॥ ४७१ ॥

स्थितौ सृष्टौ देवतानां, पूजनक्रम ईरितः ।
स्थितिस्थितौ पूजनीयौ, वह्निरन्तर्दशारके ॥ ४७२ ॥

मायापूर्वां विश्वयोनिं मन्त्री चैवं प्रपूजयेत् ।
बहिर्दशारे वायुश्च, पूजयेत्तु समष्टिषु ॥ ४७३ ॥

स्थिति-कामेश्वरी-मध्ये दक्षिणायाः लयो भवेत् ।
कालिका दक्षिणा याति, लयं कामेश्वरीतनौ ॥ ४७४ ॥

दक्षिणाम्नायमार्गेण, समष्टिक्रम ईरितः ।
अनाख्यायां गुह्यकाली, भरतोपासिता तु या ॥ ४७५ ॥

सा देवी लयमायाति, स्थितिकामेश्वरीतनौ ।
स्थितिसंहारमध्ये तु चक्रे मन्वस्रके यजेत् ॥ ४७६ ॥
मायापूर्वां विश्वयोनिं बहिर्दिक्कोणकेऽनिलम् ।
अन्तर्दशारे वह्निं च, पूजयेत् साधकोत्तमः ॥ ४७७ ॥

Scanned by CamScanner

या बालासुन्दरी देवी, भासायां सुप्रतिष्ठिता ।
सा देवी लयमायाति, लयकामेश्वरीतनौ ॥ ४७८ ॥

अष्टमावरणार्चनम्

(सर्वरोगहरं चक्रम्)

अथ वक्ष्ये महेशानि अष्टमावरणार्चनम् ।
सर्वरोगहरं चक्रं लयसृष्टिस्वरूपिणम् ॥ ४७९ ॥

सर्वहराष्टारे चक्रे, यजेत् सामान्यबिन्दुभिः ।
पश्चिमादिक्रमेणैव, वशिन्याद्यां यजेत् क्रमात् ॥ ४८० ॥

वशिनी कामेश्वरी च, मोदिनी विमलारुणा ।
जयिनी सर्वेश्वरी च, कौलिनी वागधीश्वरी ॥ ४८१ ॥

सर्वरोगहरे चक्रे, रहस्याख्याः शुभप्रदाः ।
योगिन्यः कामदायिन्यो, दाडिमीकुसुमप्रभाः ॥ ४८२ ॥

रक्तवस्त्रपरीधाना, रक्तगन्धानुलेपनाः ।
नानाभरणसंपन्नाः, पञ्चबाणधनुर्धराः ॥ ४८३ ॥

पुस्तकं वरदानं च, दधाना वाक्प्रदा इमाः ।
यजेत् त्रिपुरसिद्धां च, चक्रेशीं वशिनीं पुरः ॥ ४८४ ॥

समय-कुब्जिकां चाथ, सर्वाम्नायनायिकाम् ।
वसुकोणे च पूर्वादि-श्रीपात्रामृतबिन्दुभिः ॥ ४८५ ॥

पूर्वाम्नायोन्मनी चैव, दक्षिणां भोगिनीं तथा ।
पश्चिमां, कुब्जिकां चैवोत्तराम्नायस्य कालिकाम् ॥४८६ ॥

ऊर्ध्वाम्नायेश्वरीं देवीं, श्रीविद्यामर्चयेद्बुधः ।
अनुत्तरवादिनीति—महात्रिपुरसुन्दरीम् ॥ ४८७ ॥

वराभयकरारक्ताः, पाशाङ्कुशधराः शुभाः ।
मुक्तिसिद्धिं ततो कालीं, पूजयेद् दक्षिणां तथा ॥ ४८८ ॥

मुद्रां प्रदर्शयेत्सर्वखेचरीं भाग्यहेतवे ।
वैष्णवं दर्शनं चाथ, सरहस्याख्ययोगिनी ॥ ४८९ ॥

अभीष्टसिद्धिं प्राप्नोति, देव्यै पुष्पाञ्जलिं क्षिपेत् ।
नादान्ते प्रणमेन्नित्यं, सदा कार्यार्थसिद्धये ॥ ४९० ॥

Scanned by CamScanner

पञ्चोपचारैः संपूज्य, योनिमुद्रां च दर्शयेत्।
भक्त्या समर्पये तुभ्यमष्टमावरणार्चनम् ॥ ४६१ ॥+

गुरुस्मरणम्

अथ वक्ष्ये गुरोश्चैव, परिवारप्रपूजनम्।
कृतेन येन मन्त्रज्ञो, लभते वांछिताधिकम् ॥ ४६२ ॥

मूलेन षोडशीमध्ये, यजेत् त्रिपुरसुन्दरीम्।
बिन्दुत्रिकोणयोर्मध्ये, त्रिभङ्गीभिर्गुरुन् यजेत् ॥ ४६३ ॥

दिव्यौघाश्चापि सिद्धौघा, मानवौघास्त्रिधा हि ते।
परप्रकाशः प्रथमस्ततः परशिवाभिधः ॥ ४६४ ॥

परशक्तिश्च कौलेशः, शुक्लादेवी कुलेश्वरः।
कामेश्वरीति सप्तैव, दिव्यौघा गुरवः पराः ॥ ४६५ ॥

भोगक्रीडश्च समयः, सहजश्च परावरः।
सिद्धौघा गुरवश्चैते चत्वारःपरिकीर्तिताः ॥ ४६६ ॥

गगनो विश्वविमलौ मदनो भुवनस्तथा।
लीला(सीता) स्वात्मप्रियेत्यष्टौ, मानवा अपरे मताः ॥४६७॥

आनन्दनाथशब्दान्ताः, पुरुषा गुरवः स्मृताः।
अम्बान्तास्तु स्त्रियः कार्य्याः, सर्वसिद्धिप्रदायिकाः ॥४६८॥

+ सामान्यां तु प्रपूज्याथ, [illegible]।
[illegible] शृणु प्रिये ॥
[illegible] च, एतान्यावश्यकानि वै।
[illegible] सामान्यायामृतबिन्दुभिः ॥

[illegible] प्रयजेद् देवि क्षोभणद्रावणौ ततः।
आकर्षवश्यबाणौ च दक्षिणे च समर्चयेत् ॥
अग्रे संमोहनं यष्ट्वा चिन्तयेद् बाणदेवताः।
वराभयकरारक्ताः सृष्टिबाणधनुर्धराः ॥

मध्ये दिक्षु क्रमेणैव यजेत् सर्वार्थसिद्धये।
सर्वज्ञा नित्यतृप्ता तथाऽनादिप्रबोधिनी ॥
स्वतन्त्रा च महाशक्तिर्नित्याऽलुप्ता तथैव च।
नित्याऽनन्ता च कथिता देव्याः शुभे षडङ्गके ॥

Scanned by CamScanner

परशक्तिस्तथा शुक्ला देवी कामेश्वरीति च ।
तिस्रः स्त्रियस्तु दिव्येषु प्रियलीलेति मानवी ।। ४९९ ।।
श्रीपादुकां पूजयामीत्यन्ते सर्वत्र योजयेत् ।
श्रीगुरुं परमगुरुं परात्परगुरुन्तथा ।। ५०० ।।
परमेष्ठिगुरूञ्चैव दक्षिणामूर्तिरूपिणम् ।
आचार्यश्रीगुरुं वन्दे, परमाचार्यरूपिणम् ।। ५०१ ।।
पूर्वसिद्धगुरुं वन्दे आदिसिद्धगुरुन्तथा ।
श्रीनाथादिगुरुं वन्दे सिद्धनाथादिरुपिणम् ।। ५०२ ।।
त्रिपुरादिनाथं वन्दे, पूजायाम्यात्मपादुकाम् ।
त्रिकोणशीर्षे द्वे द्वे च, पूजयेदङ्गदेवताः ।। ५०३ ।।
शुक्लपक्षे यजेन्नित्या कामेश्वर्यादि—षोडश ।
कृष्णपक्षे विचित्राद्याः कामेश्वर्यादिनामिकाः ।। ५०४ ।।
षोडशीं च यजेन्मध्ये वक्ष्ये तद्यजनक्रमम् ।
एकैकं हि समुच्चार्य नित्यामन्त्रं समुच्चरेत् ।। ५०५ ।।
कामेश्वर्यादि नमोन्ते च, नित्यां श्रीपादुकां पठेत् ।
पूजयामि तर्पयामि, हृदयं प्रोच्य पूजयेत् ।। ५०६ ।।
बिन्दुं परित आकल्प्य कल्पयते बिन्दुतोऽन्तिमः ।
दक्षहस्तेन पुष्पादि वामेनाम्भो विनिःक्षिपेत् ।। ५०७ ।।
वामावर्तेन सम्पूज्याःकोणपार्श्वेषु पञ्चशः ।
गुरुक्रमं प्रपूज्याथ, यजेदाम्नायदेवताः ।। ५०८ ।।
आम्नायान्ते प्रपूज्याथ पंचबाणं यजेन्नरः ।
देवीं मध्यविधयान्यावरणानि शृणु प्रिये ।। ५०९ ।।
तुरीयोपासकानां च एतान्यावश्यकानि वै ।
अष्टारपार्श्वयोरग्रे सामान्यामृतबिन्दुभिः ।। ५१० ।।
उदीच्यां प्रयजेद् देवि, क्षोभणद्रावणौ यतः ।
आकर्षवश्यबाणौ च, दक्षिणे तु समर्चयेत् ।। ५११ ।।
अग्रे संमोहनं यष्ट्वा, चिन्तयेद् बाणदेवताः ।
वराभयकरा रक्ताः सृष्टिबाणधनुर्धराः ।। ५१२ ।।

Scanned by CamScanner

अथ नवमावरणार्चनम्

अथ वक्ष्ये महेशानि, नवमावरणार्चनम् ।
त्रिकोणे तु महाचक्रे, सर्वसिद्धिप्रदायकम् ।। ५१३ ।।

अन्तराले महाचक्रे, सर्वसिद्धिप्रदाभिधे ।
सामान्यपात्रसुधया, यजेदायुधदेवताः ।। ५१४ ।।

ततः श्रीपात्रसुधया, निजाग्रादित्रिकोणके ।
वाग्भवाख्ये सूर्यचक्रे कामरूपे च पीठके ।। ५१५ ।।

मित्रेशनायिकात्मिका, तथा जाग्रदधिष्ठिता ।
उग्रात्मशक्तिसहिता, कामेशी सर्वसिद्धिदा ।। ५१६ ।।

कामेश्वरस्य कामेश्या, जृम्भका बाणदेवताः ।
मोहकाश्चापदेव्यश्च, पाशदेव्यो वशङ्कराः ।। ५१७ ।।

स्तम्भकाख्या महादेवि, तथैवाङ्कुशदेवताः ।
प्रसन्नां स्मेरवदनां, पाणिद्वयसमन्विताम् ।। ५१८ ।।

दक्षिणे शुद्धगुटिकां, वामे च मधुपात्रकाम् ।
वृषासनगतां दक्षे, लोहिताभां चतुर्भुजाम् ।। ५१९ ।।

दक्षिणे चाङ्कुशं खड्गं, वामे खेटकपालकौ ।
वायुतत्त्वाधिष्ठात्री देवी श्रीभगमालिनी ।। ५२० ।।

नित्यक्लिन्ना महेशानि यजेदाम्नायदेवताः ।
अग्नितत्त्वाधिष्ठात्री, भेरुण्डा वह्निवासिनी ।। ५२१ ।।

महावज्रेश्वरी देवी, जलतत्त्वाधिनायिका ।
शिवदूती त्वरिता च तथा वै कुलसुन्दरी ।। ५२२ ।।

विमला नीलपताका च, भूतत्त्वाधिनायिका ।
श्रीविजया नित्या चैव, तथा च सर्वमंगला ।। ५२३ ।।

ज्वालामालिनी चित्रा च, ललिता त्रिपुरेश्वरी ।
कामेश्वर्यादिनित्या च, तिथिरूपे दिने दिने ।। ५२४ ।।

नित्या सप्तदश प्रोक्ता, नित्या चाष्टदशात्मिका ।
लयकामेश्वरी चैव, गुटिका च कामेश्वरः ।। ५२५ ।।

खड्गं च खेटकं चैव कपालमङ्कुशन्तथा ।
ततो वै कामराजाख्ये, सोमचक्रे महेश्वरि ।। ५२६ ।।

पीठे पूर्णगिरौ चैवोड्डीशनाथात्मिका ततः ।
तथा स्वप्नाधिष्ठिता च विष्णुशक्तिरुदीरिता ।। ५२७ ।।

महावज्रेश्वरी देवी ततस्तृतीयकोणके ।
शक्त्याख्ये वह्निचक्रे च, पीठे जालन्धरे तथा ।। ५२८ ।।

षष्ठेशनाथात्मिका च तथा सुषुप्त्यधिष्ठिता ।
ब्रह्मात्मशक्तिरूदिता, देवी श्रीभगमालिनी ।। ५२९ ।।

बिन्दुमध्ये महेशानि, कूटत्रयविजृम्भिते ।
समस्तव्योमचक्रे च पीठे चोड्यानसंज्ञके ।। ५३० ।।

चर्य्यानाथात्मिका चैव तुरीयाधिष्ठिता ततः ।
परब्रह्मात्मशक्तिः श्रीमहात्रिपुरसुन्दरी ।। ५३१ ।।

सर्वसिद्धिप्रदे चक्रे, योगिन्यः सिद्धिदायिकाः ।
अतिरहस्यसंज्ञास्ता आयुधाष्टकदेवताः ।। ५३२ ।।

कामेश्वरीमुखास्तिस्रः कोणत्रयविराजिताः ।
आयुधाष्टकदेव्यस्ता, यौवनोन्मत्तविग्रहाः ।। ५३३ ।।

रक्ता विद्युल्लताकारा उद्दामकुसुमान्विताः ।
नवरत्नविशोभाढ्याः, स्वस्वायुधधराः क्रमात् ।। ५३४ ।।

वराभये सुधापात्रं, धारयन्त्यः सुखावहाः ।
कामेश्वरी शुक्लवर्णा, शुक्लमाल्यानुलेपना ।। ५३५ ।।

मुक्ताफलस्फुरद्भूषा नानाभरणभूषिताः ।
पुस्तकं चाक्षसूत्रं च, वरदं चाभयं तथा ।। ५३६ ।।

दधती चाग्रकोणस्था, रूद्रशक्तिः प्रकीर्तिता ।
वज्रेश्वरी कुङ्कुमाभा, स्फुरद्रत्नविभूषणा ।। ५३७ ।।

बालार्कवसना नीलकर्णचुम्बिविलोचना ।
इक्षुकोदण्डपुष्पेषु वरदाभयशोभिता ।। ५३८ ।।

दक्षकोणस्थिता देवी, विष्णुशक्तिरियं मता ।
सद्यः सन्तप्तहेमाभा भगमालासुशोभना ।। ५३९ ।।

अनर्घरत्नघटितभूषणा भुवनेश्वरी ।
पाशाङ्कुशज्ञानमुद्रावरदानकराम्बुजा ।। ५४० ।।

ब्रह्मशक्तिर्महेशानि तापत्रयनिकृन्तनी ।
उदक्कोणस्थिता देवी, सर्वकामफलप्रदा ।। ५४१ ।।

Scanned by CamScanner

चक्रेशीं त्रिपुराम्बां च, कामेशीं पुरतो यजेत् ।
पञ्चोपचारैराराध्य बीजमुद्रां प्रदर्शयेत् ।। ५४२ ।।

एता अपि रहस्याख्या, योगिन्य इति पूर्ववत् ।
पुष्पाञ्जलिं प्रदद्याद्वै देव्यै देवि महेश्वरि ।। ५४३ ।।

अभीष्टसिद्धिं मे देहि, त्रिपुरे देवपूजिते ।
भक्त्या समर्पये तुभ्यं नवमावरणार्चनम् ।। ५४४ ।।

अथ दशमावरणार्चनम्

अथ वक्ष्ये महेशानि दशमावरणार्चनम् ।
सर्वानन्दमये चक्रे महात्रिपुरसुन्दरीम् ।। ५४५ ।।

शक्तिधाम्ने नमः प्रोक्ष्य, सदैवोक्तक्रमेण च ।
संहारचक्रे चाग्नीशासुरवायव्यकोणके ।। ५४६ ।।

बिन्दुमध्ये चतुर्दिक्षु, श्रीपात्रामृतबिन्दुभिः ।
मध्ये दिक्षु क्रमेणैव यजेत् सर्वार्थसिद्धये ।। ५४७ ।।

सर्वानन्दमये चक्रे, रतिः प्रीतिः मनोभुवा ।
द्राविणी क्षोभिणी चैव, वशिनी च वशङ्करी ।। ५४८ ।।

आकर्षिणी मनोरम्या, शोभना मीनकेतना ।
सुभगा भगा तथानन्ता, तथा च भगसर्पिणी ।। ५४९ ।।

भगमालिनिकाऽनङ्गा तथाऽनङ्गमेखला ।
अनङ्गमदना दिव्यानंगमदातुरा ।। ५५० ।।

एताश्चक्रस्थिता नित्याः पूजयेत्ताः सुधीः नरः ।
साम्बसदाशिवश्चैव सद्योजातस्ततः परम् ।। ५५१ ।।

वामदेवस्तत्पुरुषोऽघोरः कालाग्निरुद्रकः ।
ईशानश्चैव सर्वज्ञा नित्यतृप्ताऽनन्दिबोधना ।। ५५२ ।।

स्वतन्त्रतामहाशक्तिः नित्यालुप्ता ह्यनन्तता ।
त्रिपुरभैरवी चक्रनायिकाऽघोरकुब्जिका ।। ५५३ ।।

प्राप्तिसिद्धिः सदा पूज्या षडाधारं ततोऽर्चयेत् ।
डाकिनी जीवजीवेशौ, साकिनी च सदाशिवः ।। ५५४ ।।

लाकिनीसहितो विष्णुः ,ब्रह्मा काकिन्या सह ।
ससाकिनीगणेशश्च, परमात्मा स–हाकिनी ।। ५५५ ।।

Scanned by CamScanner

सयाकिनी गुरुर्देवः पूज्यश्च यथाविधि ।
सर्वयोनिमुद्रां चैव, दर्शयेत् शैवदर्शनम् ॥ ५५६ ॥

योगिन्यश्चापरापरातिरहस्ययुक्ताः सदा ।
भक्त्या समर्पये तुभ्यमित्युच्चार्य पुनः पुनः ॥ ५५७ ॥

बिन्दौ पुष्पांजलिं दद्यात्, योनिमुद्रां च दर्शयेत् ।
प्रणमेत्पादयोरत्र, साधको भक्तितः सदा ॥ ५५८ ॥

देव्यै पुष्पाञ्जलिं दत्वा तर्पयेच्च त्रिधा त्रिधा ।
इति ते कथितं भद्रे दशमावरणार्चनम् ॥ ५५९ ॥

पश्चिमाम्नायसमष्टिक्रमः

संहारसृष्टिपूजायां, शिवं बिन्दौ समर्चयेत् ।
त्रिकोणे नादमभ्यर्च्य, काममष्टारके यजेत् ॥ ५६० ॥

अष्टकोणे यजेत् कामं, शिवं बिन्दौ समर्चयेत् ।
त्रिकोणे पूजयेन्नादं, संहारस्थितिपूजने ॥ ५६१ ॥

अष्टकोणे कामदेवं, त्रिकोणे नादमर्चयेत् ।
शिवं संहारसंहारे, बिन्दुचक्रे प्रपूजयेत् ॥ ५६२ ॥

अघोरकुब्जिकायां हि, देवतानां लयो भवेत् ।
कुब्जिकैषा लयं याति, लयकामेश्वरीतनौ ॥ ५६३ ॥

रामेणोपासिता गुह्यकाली स्याच्चक्रनायिका ।
तस्यां लयो देवतानां, भवेदेष लयक्रमः ॥ ५६४ ॥

तस्यास्तु विलयो देव्याः, लयकामेश्वरीतनौ ।
अनाख्यायां क्रमः प्रोक्तः, समभ्यर्चासु सर्वदा ॥ ५६५ ॥

भासा समष्टिपूजायां, देवतानां लयो भवेत् ।
देव्याः बाला-भैरवाख्या, तनौ भवति सर्वदा ॥ ५६६ ॥

सा बालाभैरवी देवी, देवैः सह लयं व्रजेत् ।
लयकामेश्वरीदेहे, तद्रूपं प्रतिपद्यते ॥ ५६७ ॥

एकादशावरणार्चनम्

(मन्वस्रादि-त्रिकोणान्तर्विनिर्मित-स्पन्दिचक्राय नमः)

अथ वक्ष्ये महेशान्येकादशावरणार्चनम् ।
स्पन्दिचक्रे शिवां वन्दे, श्रीगायत्री—स्वरूपिणीम् ॥ ५६८ ॥

Scanned by CamScanner

गुरुरेव परब्रह्म गुरोराज्ञा गरीयसी ।
गुर्वनुज्ञया देवी-कुलपूजां समाचरेत् ॥ ५६९ ॥

गायत्रीं तु समुच्चार्य, तत्तदावृत्तिदेवताः ।
पूजनीयाः प्रयत्नेन सर्वकामार्थसिद्धये ॥ ५७० ॥

अथवा सर्वदा पूज्या गायत्र्याः नामबोधिभिः ।
द्वात्रिंशदक्षरैः पूज्या गायत्री परमा शुभा ॥ ५७१ ॥

त्रिपदा गायत्री —

(त) [1]तत्त्वज्ञा ज्ञानदात्री च (त्) तत्त्वज्ञानप्रबोधिनी ।
शास्त्रे ख्याता सदा वन्द्या (स) सर्वशास्त्रार्थवादिनी ॥ ५७२ ॥

विबुधेषु च विज्ञेया (वि) विबुधार्थस्वरूपिणी ।
सर्वज्ञा सर्वदा देवी (तु) तुर्यामार्गप्रदर्शिनी ॥ ५७३ ॥

सनातना (र्) रमा दिव्या (व) वयोवस्थाविवर्जिता ।
रेवायाः रम्यतीर्थे च (रे) रेवातीरनिवासिनी ॥ ५७४ ॥

आगमैकरावारूपा (ण) निखिलागमवेदिनी ।
(य) यमुना (म्) मोक्षदा रम्या (भ) भक्ताभीष्टप्रदायिनी ॥५७५॥

भक्ताभीष्टप्रदा (र) रम्या (गो) गोवर्धनविवर्धिनी ।
शान्तिप्रिया च विघ्नेशी (दे) देशोपद्रवनाशिनी ॥ ५७६ ॥

वरदात्री सर्वदा सा (व) वक्रतुण्डवरप्रदा ।
(स) स्पन्दरूपा (य) योगगम्या ज्ञानविज्ञानसौख्यदा ॥ ५७७ ॥

(धी) धीरबन्धा वन्दिता च (म) महावैरिविनाशिनी ।
समग्रेषु च कार्येषु (म) हितकर्मफलप्रदा ॥ ५७८ ॥

---

१. श्रीमदाद्यशंकरभगवत्पादाचार्यवर्यैः प्रणीतायां यतिदण्डैश्वर्यविधानान्तर्गतपूजा-पद्धतौ गायत्र्याश्चत्वारिंशन्नामानि बोध्यानि ।

Scanned by CamScanner

(धि) धिषणा (यो) योधिनी चान्या (यो) योगक्षेमविहारिणी ।
(नः) नवसिद्धिसमाराध्या (प) प्रभवा (र्) रोग-शमनी ।। ५७९ ।।
(चो) चोरघ्नी चोरहन्त्री च (द) दक्षिणामूर्तिरूपिणी ।
वन्द्या च वेदमाता सा (या) यात्रापापविवर्जिता ।। ५८० ।।
स्तोतव्या छन्दसां माता (त्) तुरीयपथगामिनी ।

चतुष्पदा गायत्री —

(प) परब्रह्मात्मिका ब्राह्मी (रो) रोगेशी (र) रमणी-प्रिया । ।।५८१।।
(ज) जगत्-प्रिया (से) सेव्यमाना परमा (सा) सागराम्बरा ।
(व) वेदाक्षरपरीताङ्गी (दो) दोहिनी (म्) माधवी तथा ।।५८२।।
द्वात्रिंशदक्षरै रक्ता गायत्री परमा शुभा ।
अतोऽस्य पाठमात्रेण फलं प्राप्नोति वै शुभम् ।। ५८३ ।।

………………… ……………………………………

पूजयेच्च विधानेन, योगक्षेमार्थसिद्धये ।। ५८४ ।।

पूज्या चक्रेश्वरी चैव, बालात्रिपुरसुन्दरी ।
महात्रिपुरेश्वरी चैव, सर्वाम्नायनायिका ।। ५८५ ।।

चक्रस्थसिद्धा मुद्रा च, स्पन्दीचक्रनायिका ।
चक्रस्थयोगिनी चैव, महात्रिपुरसुन्दरी ।। ५८६ ।।

इत्युच्चार्य च संपूज्य पुष्पाञ्जलिभिस्ततः ।
हृदि च प्रणमेद्भक्त्या, योनिमुद्रां प्रदर्शयेत् ।। ५८७ ।।

साङ्गाः सवाहनाश्चैव सायुधाश्च ससिद्धयः ।
तर्पिताः सन्त्विति वदेज्जलं तत्र विनिक्षिपेत् ।। ५८८ ।।

अभीष्टसिद्धिं मे देहि, त्रिपुरे देवपूजिते ।
भक्त्या समर्पये तुभ्यं, शुभं चैतत् तवार्चनम् ।। ५८९ ।।

द्वादशावरणार्चनम्

अथ वक्ष्ये महेशानि, द्वादशावरणार्चनम् ।
स्पन्दीषु शिवां वन्दे, महाविद्यास्वरूपिणीम् ।। ५९० ।।

Scanned by CamScanner

दश महाविद्याः—

A काली तारा B षोडशीच, परमा भुवनेश्वरी ।
त्रिपुराभैरवी वन्द्या, छिन्नमस्ता तथैव च ॥ ५९१ ॥

धूमावती च बगला, मातङ्गी कमला तथा ।
दशविद्यामयी देवी, महात्रिपुरसुन्दरी ॥ ५९२ ॥

पूर्वस्य सिद्धलक्ष्मीश्च पञ्चवक्त्रा तथोत्तरा ।
मिलित्वा [illegible], महाकालीति-कथ्यते ॥ ५९३ ॥

कमला हि महालक्ष्मीः बगला दक्षिणोत्तरा ।
[illegible], महालक्ष्मीनिगद्यते ॥ ५९४ ॥

[illegible], मोहनी च सरस्वती ।
पश्चिमस्या च चामुण्डा, भद्रकाली हि प्रोच्यते ॥ ५९५ ॥

प्रतीच्यां चण्डमातङ्गी, छिन्नमस्ता तथोत्तरा ।
[illegible] मिलिता च, महासरस्वती ननु ॥ ५९६ ॥

[illegible] च, पूजनीया विधानतः ।
[illegible] नवार्णमन्त्रं च, पूजयेद् यत्नतो ननु ॥ ५९७ ॥

चामुण्डा भद्रकाली च, तथोपाम्नायनायिका ।
त्रिशक्तिचामुण्डायुक्ता, महात्रिपुरसुन्दरी ॥ ५९८ ॥

बालाचक्रेश्वरी चैव, तथा प्राकाम्यसिद्धिदा ।
महायोनिमुद्रा चैव, स्पन्दीयचक्रनायिका ॥ ५९९ ॥

निगर्भयोगिनी चैव, महात्रिपुरसुन्दरी ।
इत्युच्चार्य च संपूज्य, पुष्पाञ्जलिभिस्ततः ॥ ६०० ॥

भुवि च प्रणमेद्भक्त्या, योनिमुद्रां प्रदर्शयेत् ।
साङ्गाः सवाहनाश्चैव, सायुधाश्च ससिद्धयः ॥ ६०१ ॥

तर्पिताः सन्त्विति वदेज्जलं तत्र विनिः क्षिपेत् ।
अभीष्टसिद्धिं मे देहि, त्रिपुरे देवपूजिते ।
भक्त्या समर्पये तुभ्यं द्वादशावरणार्चनम् ॥ ६०२ ॥

समष्टिपूजनम् —

कलानादः शिवश्चायं, वसुकोणं त्रिकोणकम् ।
बिन्द्वात्मकमिति तथा, पश्चिमाम्नायो वै तथा ॥ ६०३ ॥

A. माया B. श्रीविद्या, त्रिपुरसुन्दरी, ललिता—इति नामान्तराणि ।

समिष्टं च महाकीर्तिप्रदं चक्रं तथैव च ।
लयश्चाघोरकुब्जेति, तथा च कुब्जिकेश्वरः ।। ६०४ ।।

लयः कामेश्वरश्चैव, साम्बा कामेश्वरी तथा ।
पराशक्त्यादिसहितं, समस्तं गुरुमण्डलम् ।। ६०५ ।। (अ)

त्रयोदशावरणार्चनम्

अथ वक्ष्ये महेशानि त्रयोदशावरणार्चनम् ।
वन्दे स्पन्दीषु बिन्दौ च महात्रिपुरसुन्दरीम् ।। ६०६ ।।

गुह्या कामकला काली, संहारभैरवस्तथा ।
भुवनेशी सदाशम्भुः भैरवी दक्षकालिका ।। ६०७ ।।

भैरवेति महाकालोऽक्षोभ्यो महोग्रतारका ।
रुद्रश्चाथ महाकाली, लक्ष्मीर्विष्णुभैरवः ।। ६०८ ।।

महासरस्वती ब्रह्मा, चामुण्डा भीषणस्तथा ।
अथोग्रचण्डा दुर्गा च, पाण्डनाथोऽथ भैरवः ।। ६०९ ।।

वज्रकुब्जा शिखाच्छन्दः कुब्जिकेश्वरभैरवः ।
शारदा त्रिपुराबाला, त्रिपुरो भैरवस्तथा ।। ६१० ।।

बाला वै सुन्दरी प्रोक्ता, वटुको भैरवस्तथा ।
बाला-त्रिपुरसुन्दर्याः, त्रिपुरेश्वरभैरवः ।। ६११ ।।

कादिविद्येश्वरी काली, हादिविद्या च सुन्दरी ।
सादि-तारिणी विद्या ललिता पञ्चदशी तु सा ।। ६१२ ।।

अथातो विबुधैर्ज्ञेया, महात्रिपुरसुन्दरी ।
ललितेशो भैरवश्चैव, ललितेश्वरषोडशी ।। ६१३ ।।

(अ) अतिरिक्त-समष्टिपूजनम्—

बिन्द्वादिभूपुरे पूज्या, दशचक्रस्थिता परा
दिव्योत्तराख्यके चक्रेऽनाख्यायां शुभे तथा
ब्रह्मादिपञ्चप्रेतस्था, रक्तोत्पलसुशोभिता
चतुःपञ्चाशद्दलैर्युक्त-कमलोपरिराजिता
सिद्धकाली शुभा पूज्या, त्र्यम्बिका त्रिपुरेश्वरी
भुवनमोहिनी पूज्या सर्वदानन्दिनी शुभा ।।

कामेश्वरः शिवश्चैव, महात्रिपुरसुन्दरी।
महाकामेश्वरश्चैव भैरवो मंगलप्रदः ॥ ६१४ ॥
ललिता गुह्यकाली च सर्वकामार्थसिद्धिदा।
तथा त्रिखण्डा मुद्रा च, परारहस्ययोगिनी ॥ ६१५ ॥

इत्युच्चार्य च संपूज्य, पुष्पाञ्जलिभिस्ततः।
हृदि प्रणमेद् भक्त्या, योनिमुद्रां प्रदर्शयेत् ॥ ६१६ ॥
सांगाः सवाहनाश्चैव सायुधाश्च ससिद्धयः।
तर्पिताः सन्त्विति वदेज्जलं तत्र विनिक्षिपेत् ॥ ६१७ ॥
अभीष्टसिद्धिं मे देहि त्रिपुरे देवपूजिते।
भक्त्या समर्पये तुभ्यं नवमावरणार्चनम् ॥ ६१८ ॥

अथ चतुर्दशावरणार्चनम्

श्रीगुरो दक्षिणामूर्ते, भक्तानुग्रहकारक।
अनुज्ञां भगवन् देहि, लयक्रमार्चनाय मे ॥ ६१९ ॥

ऋग्रूपिणी तु ब्रह्माणी, रुद्राणी यजुरूपिणी।
सामवेदस्वरूपा च, वैष्णवी परिकीर्तिता ॥ ६२० ॥

त्रिशक्तिरूपिणं तत्र, वेदाद्यं प्रणवं स्मरेत्।
अम्बाऽम्बिकाऽम्बालिकाश्च, विद्याऽविद्ये परं शिवम् ॥६२१॥
सर्वमन्त्रेश्वरी चैव सृष्टिस्थितिलयात्मिका।
अनाख्याभासा चैव सुन्दरीति प्रकथ्यते ॥ ६२२ ॥
कुलाम्नायात्मिका पूज्या, महात्रिपुरसुन्दरी
महाकामेश्वरी चैव, महावज्रेश्वरी तथा ॥ ६२३ ॥
महासमया नित्या च, प्रयजेत् भगमालिनीम्।
बालां समयानित्यां च, महात्रिपुरसुन्दरीम् ॥ ६२४ ॥

शुक्लं रक्तञ्च मिश्रञ्च, विश्रान्तिचरणं तथा।
निर्वाणचरणञ्चेति, तुरीयचरणं तथा ॥ ६२५ ॥
तुरीयातीतचरणं, पूजयामीह सर्वदा।
प्रथमः परमेश्वरश्चैव, द्वितीयो विच्चेश्वरस्तथा ॥ ६२६ ॥
अन्यो हंसेश्वरश्चैव, संवर्तेश्वरसंज्ञकः।
ततो द्वीपेश्वरश्चैव, नवात्मेश्वरसंज्ञकः ॥ ६२७ ॥
षडन्वयेति–सुप्रोक्तो, रश्मिरहितशाम्भवः।
षडन्वयो वाग्भवः कूटः, कामराजस्तथैव च ॥ ६२८ ॥

Scanned by CamScanner

सोम्यैन्द्री पश्चिमाम्नायः त्रितयात्मा च वाग्भवः ।
कादिः स एव कथितः, कूटस्तन्त्रविशारदैः ॥ ६२९ ॥
हादिः स एव कथितः, कूट-आगमवेदिभिः ।
षोडशकूटात्मिकेयं, कथ्यते चक्रनायिका ॥ ६३० ॥
ऊर्ध्वाम्नायेश्वरी चैव, सुप्रोक्ता महाषोडशी ।
यजेद् वै सर्वसिद्धीश्च सर्वकामार्थसिद्धिदाः ॥ ६३१ ॥
इत्युच्चार्य च संपूज्य, पुष्पाञ्जलिभिस्ततः ।
हृदि च प्रणमेद्भक्त्या, योनिमुद्रां प्रदर्शयेत् ॥ ६३२ ॥
साङ्गाः सवाहनाश्चैव, सायुधाश्च ससिद्धयः ।
तर्पिताः सन्त्विति वदेज्जलं तत्र विनिक्षिपेत् ॥ ६३३ ॥
अभीष्टसिद्धि मे देहि, त्रिपुरे देवपूजिते ।
भक्त्या समर्पये तुभ्यं शुभमेतत् तवार्चनम् ॥ ६३४ ॥

अथ पञ्चदशावरणार्चनम्

श्रीगुरो दक्षिणामूर्ते भक्तानुग्रहकारक ।
अनुज्ञां भगवन् देहि सृष्टिक्रमार्चनाय मे ॥ ६३५ ॥
बिन्दौ षट्कोणमाकल्प्य, चिन्तयेत् शाम्भवं शिवम् ।
सभैरवमुदीच्याथ, पूजयेदत्र देवताः ॥ ६३६ ॥
दक्षिणे पूजनीया च, दक्षिणा कालिका शिवा ।
महाकालो भैरवश्च, तया सार्द्धं प्रपूजयेत् ॥ ६३७ ॥
सर्वाम्नायात्मिका पूज्या, महात्रिपुरसुन्दरी ।
निर्वाणभैरवं चात्र यथाशास्त्रं समर्चयेत् ॥ ६३८ ॥
शाम्भवं रश्मिसहितं, प्रोच्यते च पृथक् पृथक् ।
यजेन्नवात्मेश्वरोऽत्र, दीपेश्वरस्तथैव च ॥ ६३९ ॥
संवर्तेश्वरः सुप्रोक्तः हंसेश्वरस्तथैव च ।
विच्चेश्वरः सुप्रोक्तः, परेश्वरस्तथैव च ॥ ६४० ॥
पूर्वाम्नाये यजेच्चैव, निर्वाणभुवनेश्वरीम् ।
दक्षिणाम्नाये निर्वाणकालिकां दक्षिणां यजेत् ॥ ६४१ ॥
अधराम्नाये निर्वाण–महोग्रतारां यजेत् ।
निर्वाणकुब्जिकां चैव, यजेत् पश्चिमाम्नायके ॥ ६४२ ॥
उत्तरे गुह्यकालीञ्च यजेदेवं विधानतः ।
ऊर्ध्वाम्नाये प्रपूज्या हि, महात्रिपुरसुन्दरी ॥ ६४३ ॥

Scanned by CamScanner

श्रीविद्या वगला चैव, कालरात्रिस्तथैव च ।
जयदुर्गा छिन्नमस्ता, महात्रिपुरसुन्दरी ।। ६४४ ।।
समयाविद्या कथिताः यदेताश्च यथाविधि ।
अघोरवज्रसमया च, घोरा वीरा जयस्तथा ।। ६४५ ।।
सिद्धभोगौ च मोक्षश्च यजेन्नवरत्नकुब्जिकाः ।
कामतारा रमा माया, वाग्दिव्ये तथा परा ।। ६४६ ।।
निर्वाणश्च तथा मोक्षः, यजेन्नवरत्नसुन्दरीम् ।
पूजयेदत्र निर्वाणमहात्रिपुरसुन्दरीम् ।। ६४७ ।।
महात्रिपुरसुन्दर्याः द्वादश च चतुर्दश ।
षोडशकूटात्मिकेयं, सर्वाम्नायात्मिका तथा ।। ६४८ ।।
अष्टादशी प्रपूज्या हि महात्रिपुरसुन्दरी ।
मोक्षसिद्धिः त्रिखण्डा च परापरातियोगिनी ।। ६४९ ।।
इत्युच्चार्य च संपूज्य पुष्पांजलिभिस्ततः ।
हृदि च प्रणमेद् भक्त्या योनिमुद्रां प्रदर्शयेत् ।। ६५० ।।
सांगाः सवाहनाश्चैव सायुधाश्च ससिद्धयः ।
तर्पिताः सन्त्विति वदेज्जलं तत्र विनिक्षिपेत् ।। ६५१ ।।

अथ षोडशावरणार्चनम्

अथ वक्ष्ये महेशानि षोडशावरणार्चनम् ।
भूपुराद् बहिः पूजयेदतोऽकारावधिस्ततः ।। ६५२ ।।
कलां तत्त्वं च वर्णं च, भुवनं च पदं तथा ।
मन्त्राध्यानं यजेच्चैव, तत्त्वाध्यानं च तत्त्वतः ।। ६५३ ।।
त्रिवेश्वरं यजेदत्र, डाकिनीसहितं सदा ।
राकिनं सदाशिवं, विष्णुं च लाकिन्या सह ।। ६५४ ।।
काकिन्या गणनाथं च, याकिन्या स्वगुरुं तथा ।
यजेत्सवा शुभां चैव, महात्रिपुरसुन्दरीम् ।। ६५५ ।।
मोक्षसिद्धां त्रिखण्डां च मुद्रां तत्र प्रदर्शयेत् ।
सर्वदर्शनमुत्तीर्णां सर्वाध्वशोधनेश्वरीम् ।। ६५६ ।।
परापरातियोगिनीं, यजेच्च रहस्यात्मिकाम् ।
त्रैलोक्यमोहने चक्रे, चतुरस्रे महेश्वरि ।। ६५७ ।।
चतुरस्रान्तरेखातः बहिरेवं यजेद् बुधः ।
कच्छपश्च मुकुन्दश्च नन्दो नीलनिधिस्तथा ।। ६५८ ।।

Scanned by CamScanner

शंख–पद्म–महापद्म – मकराः निधयस्तथा ।
आम्नायनायिका पूज्या, द्वारेषु च यथाविधि ॥ ६५९ ॥
द्वारे वै पश्चिमे पूज्या, नायिका घोरकुब्जिका ।
उत्तरे सिद्धलक्ष्मीश्च, पूर्वे चोन्मनी तथा ॥ ६६० ॥
आद्याकाली दक्षिणे स्यात्पूज्या द्वाराङ्गदेवताः ।
नैर्ऋत्ये चैव संपूज्या, तिरस्करणीति वै शुभा ॥ ६६१ ॥
आग्नेये वनदुर्गा च, महालक्ष्मीति-विश्रुता ।
कामरतिस्तथैशाने, महाकालीति वै शुभा ॥ ६६२ ॥
वसन्तप्रीतिर्वायव्ये, महासरस्वती तथा ।
द्वारपार्श्वेषु पूज्या हि, निधिदेवता वै क्रमात् ॥ ६६३ ॥
वज्रशक्तिस्तथा दण्डं, खड्गपाशाङ्कुशा गदाः ।
त्रिशूलं पद्मचक्रे च, पूज्या आयुधदेवताः ॥ ६६४ ॥
इन्द्राग्नियमाश्चैव, निर्ऋतिर्वरुणस्तथा ।
वायुः सोमस्तथैशानो, ब्रह्मानन्तौ तथैव च ॥ ६६५ ॥
उदीच्यां बटुकस्त्वत्र, प्रतीच्यां योगिनी तथा ।
क्षेत्रपालो गणपतिः, दक्षिणपूर्वयोस्तथा ॥ ६६६ ॥
प्रतीच्यां वनदुर्गा च द्वारेऽघोरस्तु दक्षिणे ।
पूर्वे सुदर्शनो ज्ञेयः, शरभः स्यादुत्तरे खलु ॥ ६६७ ॥
इत्युच्चार्य च संपूज्य पुष्पाञ्जलिभिस्ततः ।
हृदि च प्रणमेद् भक्त्या, योनिमुद्रां प्रदर्शयेत् ॥ ६६८ ॥
साङ्गाः सवाहनाश्चैव सायुधाश्च ससिद्धयः ।
तर्पिताः सन्त्विति वदेज्जलं तत्र विनिक्षिपेत् ॥ ६६९ ॥
अभीष्टसिद्धिं मे देहि, त्रिपुरे देवपूजिते ।
भक्त्या समर्पये तुभ्यं षोडशावरणार्चनम् ॥ ६७० ॥

समष्टिपूजनम् —

भासा समष्टिपूजायां देवतानां लयो भवेत् ।
देव्याः हि बालाभैरव्यास्तनौ भवति सर्वदा ॥ ६७१ ॥
सा बालाभैरवी देवी, देवैः सह लयं व्रजेत् ।
लयकामेश्वरीदेहे, तद्रूपं प्रतिपद्यते ॥ ६७२ ॥

इति श्रीमदाद्यशङ्कराचार्यविरचित-यतिदण्डैश्वर्यविधानान्तर्गता
पूजापद्धतिः समाप्ता ।

ankurnagpal108@gmail.com

Scanned by CamScanner

अथ हंस - षोढोपनिषद्

अथाह वै हंसषोढान्यासी शिवो भवेत्। सर्वसिद्धेश्वरो भवेत्। एतत्फलं वक्तुं सदाशिवोऽपि न समर्थः।

विनियोगः—

अस्य श्रीहंसषोढान्यासस्य विरूपाक्षमहाकालऋषिः, अनुष्टुप्छन्दः, काली देवता, कालीदेहार्थे विनियोगः।

ऋष्यादिन्यासः—

ह्सां ह्सीं ह्सूं ह्सैं ह्सौं ह्सः इति षट्कम्। हंसः सोहमिति ध्यानम्। निर्वाणरूपो भवेत्। हंसः कं खं गं घं ङं महामुण्डमाला-धारिणि महाकालप्रिये मां रक्ष रक्ष— हृदये [1] षट्चक्रवासिनि वाणीश्वरि जिह्वाग्रे वस वस हं नमः—शिरसि। हंसः चं छं जं झं ञं महात्रिपुर-भैरवि पुस्तकाक्षमालाधारिणि शत्रुमुखस्तम्भनं कुरु कुरु स्वाहा। (सहस्रा-रमहापद्मे।) हंसः टं ठं डं ढं णं डां डीं डूं डाकिनि मां रक्ष रक्ष स्वाहा। इति न्यसेत्। तृतीया भवति। हंसः तं थं दं धं नं महामारि मारहा-रिणि हुं हुं दारिद्र्यं हर हर स्वाहा (गुह्ये न्यसेत्।) स ब्रह्मकालीत्वं गच्छति। चतुर्थत्वं गच्छति। हंसः पं फं बं भं मं मार्जारि वीरार्वादि मसालस्यं नाशय नाशय। पञ्चमत्वं गच्छति। हंसः यं रं लं वं शं षं सं हं लम्बोदरि मात-ङ्गकुलप्रिये मम जाड्यं छेदय छेदय, भ्रंश भ्रंश, भगवति मां रक्ष रक्ष भुवनधारिणि मां धारय धारय स्वाहा। (पदद्वये न्यसेत्।) शिवो भवति। अथ वै षष्ठीं न्यसेत्। हंसः ळं क्षं महालक्ष्मि महालक्ष्मि राज-राजेश्वरि महाकालप्रिये कालखण्डिनि खण्डिनि खण्डय खण्डय खां खीं खूं खैं खौं खः खानिरित्र स मे स्वाहा। (इति सर्वाङ्गे न्यसेत्) (हंसः ५० व्यापकं कुर्यात्)। इति षष्ठी। स शिवो भवेत्। स सोमयाजी भवेत्। स विरक्तो भवेत्। स सर्वदीक्षितो भवेत्। सोऽमृतत्वं गच्छति। स सर्व-कालत्वं गच्छति। स सर्वन्यासकारी भवति। अनधीतविद्यां लभते। कर्तव्याकरणादिकर्त्ता भवेत्। सर्वसिद्धीश्वरो भवेत्। कालीरूपो भवेत्। सोऽहं हंसः इत्याह भगवान् सदाशिव इति प्रोक्तं वेद।

इति आथर्वणे सौभाग्यकाण्डे हंसषोढान्यासः।

१—प्रोक्तं वेदशिरो भवेत्।

अथ तारा-महाषोढा-न्यासः[1]

ॐ अस्य श्रीअधराम्नायतारा-महाषोढान्यासस्य अक्षोभ्यऋषिः, उष्णिक् छन्दः, श्रीताराभगवती देवता, शिवकलाग्रहबीजं, दिक्पालषट्चक्रं शक्तिः, तारापीठ—कीलकं, श्रीतारा-प्रीत्यर्थं महाषोढान्यासे विनियोगः ।

ऋष्यादि-न्यासः—

अक्षोभ्यऋषये नमः— शिरसि, उष्णिक्छन्दसे नमः— मुखे, श्रीताराभगवतीदेवतायै नमः— हृदये, शिवकला-ग्रह-बीजाय नमः— गुह्ये, दिक्पाल-षट्चक्रशक्तये नमः— पादयोः, तारा-पीठ-कीलकाय नमः— नाभौ, श्रीताराप्रीत्यर्थं महाषोढान्यासे विनियोगाय नमः— सर्वाङ्गे ।

कर-हृदयादि न्यासाः—

'स्त्रीं हूं फट्' इत्यनेन कर-हृदयादिन्यासान् कुर्यात् ।

ध्यानम्—

ध्यायेत् कोटिदिवाकरद्युतिनिभां बालेन्दुयुक्शेखरां,
रक्ताङ्गीं रसनां सुरक्तवसनां पूर्णेन्दुबिम्बाननाम् ।
पाशं कर्त्रि-महाङ्कुशाम्बुजधरां दोर्भिश्चतुर्भिर्युतां,
नानाभूषणभूषितां भगवतीं तारां जगत्तारिणीम् ॥

[१] **शिवकला-न्यासः—**

अस्य श्रीशिवकलामातृकान्यासमन्त्रस्य दक्षिणामूर्ति ऋषिः गायत्री-च्छन्दः, अर्धनारीश्वरो देवता, हलो बीजानि, स्वराः शक्तयः, क्षं विन्दुः कीलकं स्वाभीष्टसिद्धये न्यासे विनियोगः ।

(क) **ऋष्यादि-न्यासाः ।** (ख) **करहृदयादि-न्यासाः**—'ह्सां ह्सीं' इति दीर्घषट्केन यथा— ॐ ह्सां अङ्गुष्ठाभ्यां नमः— हृदयाय नमः । ॐ ह्सीं तर्जनीभ्यांनमः— शिरसे स्वाहा । ॐ ह्सूं मध्यमाभ्यां नमः—शिखायै वषट् ॥ ॐ ह्सैं अनामिकाभ्यां नमः — कवचाय हुम् ॥ ॐ ह्सौं कनिष्ठिकाभ्यां नमः— नेत्रत्रयाय वौषट् ॥ ॐ ह्सः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः—अस्त्राय फट् ॥

१—रवौ पद्मे शिवकला-ग्रह-दोष-निवारकाः ।
दिक्पाल-डाकिनी-तारादिकं पीठं च विन्यसेत् ॥
(पद्म =मूलाधारे । डाकिनी=षट्चक्रमिति ।)

Scanned by CamScanner

(ग) ध्यानम्—

पाशाङ्कुशवराक्षस्त्रक्पाणिशीतांशुशेखरम् ।
त्र्यक्षं रक्त-सुवर्णाभमर्द्धनारीश्वरं भजे ॥

ॐ ह्सौं	अं	श्रीकण्ठेश-पूर्णोदरीभ्यां नमः	ललाटे
,,	आं	अनन्तेश-विरजाभ्यां नमः	मुखवृत्ते
,,	इं	सूक्ष्मेश-शाल्मलीभ्यां नमः	दक्षनेत्रे
,,	ईं	त्रिमूर्तीश-लोलाक्षीभ्यां नमः	वामनेत्रे
,,	उं	अमरेश-वर्तुलाक्षीभ्यां नमः	दक्षकर्णे
,,	ऊं	अर्घीश-घोणाभ्यां नमः	वामकर्णे
,,	ऋं	भारभूतेश-दीर्घमुखीभ्यां नमः	दक्षनासायाम्
,,	ॠं	तिथीशगोमुखीभ्यां नमः	वामनासायाम्
,,	लृं	स्थाण्वीश-दीर्घजिह्वाभ्यां नमः	दक्षगण्डे
,,	ॡं	हरेश-कुण्डोदरीभ्यां नमः	वामगण्डे
,,	एं	झिण्टीश-ऊर्ध्वकेशीभ्यां नमः	ऊर्ध्वोष्ठे
,,	ऐं	भौतिकेश-विकृतमुखीभ्यां नमः	अधरोष्ठे
,,	ओं	सद्योजात-ज्वालामुखीभ्यां नमः	ऊर्ध्वदन्तपङ्क्तौ
,,	औं	अनुग्रहेश-उल्कामुखीभ्यां नमः	अधो दन्तपङ्क्तौ
,,	अं	अक्रूरेश-श्रीमुखीभ्यां नमः	शिरसि
,,	अः	महासेनेश-विद्यामुखीभ्यां नमः	मुखे
,,	कं	क्रोधीश-महाकालीभ्यां नमः	जिह्वाग्रे
,,	खं	चण्डेश-सरस्वतीभ्यां नमः	कण्ठदेशे
,,	गं	पञ्चान्तकेश-सर्वसिद्धि गौरीभ्यां नमः	दक्षबाहुमूले
,,	घं	शिवोत्तमेश-त्रैलोक्यविद्याभ्यां नमः	दक्षकूर्परे
,,	ङं	एकरुद्रेश-मन्त्रशक्तिभ्यां नमः	मणिबन्धे
ॐ ह्सौं	चं	कूर्मेश-आत्मशक्तिभ्यां नमः	दक्षहस्ताङ्गुलिमूले
,,	छं	एकनेत्रेश-भूतमातृभ्यां नमः	दक्षहस्ताङ्गुल्यग्रे
,,	जं	चतुराननेश-लम्बोदरीभ्यां नमः	वामबाहुमूले
,,	झं	अजेश-द्राविणीभ्यां नमः	वामकूर्परे
,,	ञं	सर्वेश-नागरीभ्यां नमः	वाममणिबन्धे
,,	टं	सोमेश-खेचरीभ्यां नमः	वामहस्ताङ्गुलिमूले
,,	ठं	लाङ्गलीश-मञ्जरीभ्यां नमः	वामहस्ताङ्गुल्यग्रे
,,	डं	दारुकेश-रूपिणीभ्यां नमः	दक्षजानुनि

Scanned by CamScanner

ॐ ह्सौं ढं अर्धनारीश-वीरिणीभ्यां नमः — दक्षपादमूले
,, णं उमाकान्तेश-काकोदरीभ्यां नमः — दक्षपादगुल्फे
,, तं आषाढीश-पूतनाभ्यां नमः — दक्षपादाङ्गुलिमूले
,, थं चण्डीश-भद्रकालीभ्यां नमः — दक्षपादाङ्गुल्यग्रे
,, दं अत्रीश-योगिनीभ्यां नमः — वामपादमूले
,, धं मीनेश-शङ्खिनीभ्यां नमः — वामजानौ
,, नं मेषेश-तर्जनीभ्यां नमः — वामपादगुल्फे
,, पं लोहितेश-कालरात्रीभ्यां नमः — वामपादाङ्गुलिमूले
,, फं शिखीश-कुब्जिनीभ्यां नमः — वामपादाङ्गुल्यग्रे
,, बं छगलण्डेश-कपर्दिनीभ्यां नमः — दक्षपार्श्वे
,, भं द्विरण्डेश-वज्राभ्यां नमः — वामपार्श्वे
,, मं महाकालेश-जयाभ्यां नमः — पृष्ठे
,, यं त्वगात्मभ्यां बालीशसुमुखेश्वरीभ्यां नमः — उदरे
,, रं असृगात्मभ्यां भुजङ्गेश-रेवतीभ्यां नमः — हृदि
,, लं मांसात्मभ्यां पिनाकीश-माधवीभ्यां नमः — दक्षांसे
,, वं मेदआत्मभ्यां खड्गीश-वारुणीभ्यां नमः — ककुदि
,, शं अस्थ्यात्मभ्यां बकेश-वायवीभ्यां नमः — वामांसे
,, षं मज्जात्मभ्यां श्वेतेशरक्षोविदारिणीभ्यां नमः — हृदयादिदक्षहस्तान्तम्
,, सं शुक्रात्मभ्यां भृग्वीश-महाजयाभ्यां नमः — हृदयादिवामहस्तान्तम्
,, हं प्राणात्मभ्यां नकुलीश लक्ष्मीभ्यां नमः — हृदयादिदक्षपादान्तम्
,, ळं शक्त्यात्मभ्यां शिवेश-व्यापिनीभ्यां नमः — हृदयादिवामपादान्तम्
,, क्षं क्रोधात्मभ्यां संवर्तकेश-महामायाभ्यां नमः — हृदयादिमस्तकान्तम्

[२] ग्रहन्यासः

ॐ ह्रीं स्त्रीं हूं अं……………अः रक्तवर्णाय सूर्याय नमः — हृदि
,, यं रं लं वं शुक्लवर्णाय सोमाय नमः — भ्रूद्वये
,, कं खं गं घं ङं रक्तवर्णाय मङ्गलाय नमः — लोचनद्वये
,, चं छं जं झं ञं श्यामवर्णाय बुधाय नमः — वक्षःस्थले
,, टं ठं डं ढं णं पीतवर्णाय बृहस्पतये नमः — कण्ठकूपे
,, तं थं दं धं नं श्वेतवर्णाय भार्गवाय नमः — घण्टिकायां

Scanned by CamScanner

ॐ ह्रीं स्त्रीं हूं पं फं बं भं मं नीलवर्णाय शनैश्चराय नाभेरधोदेशे
,, शं षं सं हं धूम्रवर्णाय राहवे नमः मुखे
,, ळं क्षं धूम्रवर्णाय केतवे नमः नाभौ

[३] दिक्पालन्यासः

ॐ ह्रीं स्त्रीं हूं अं इं उं ऋं लृं एं ओं अं इन्द्राय नमः ललाटपूर्वभागे
,, आं ईं ऊं ॠं ॡं ऐं औं अः अग्नये नमः ललाटस्याग्नेये
,, कं खं गं घं ङं यमाय नमः ललाटदक्षिणभागे
,, चं छं जं झं ञं निर्ऋतये नमः ललाटनैर्ऋत्यभागे
,, टं ठं डं ढं णं वरुणाय नमः ललाटपश्चिमभागे
,, तं थं दं धं नं वायवे नमः ललाटवायव्यभागे
,, पं फं बं भं मं सोमाय नमः ललाटोत्तरभागे
,, यं रं लं वं ईशानाय नमः ललाटईशानभागे
,, शं षं सं हं ब्रह्मणे नमः ललाटऊर्ध्वभागे
,, ळं क्षं अनन्ताय नमः ललाटपूर्वभागे

[४] षट्चक्रन्यासः

ॐ ह्रीं स्त्रीं हूं वं शं षं सं डाकिनीयुताय ब्रह्मणे नमः मूलाधारे
,, बं भं मं यं रं लं राकिनीयुताय विष्णवे नमः स्वाधिष्ठारे
,, डं ढं णं तं थं दं धं नं पं फं लाकिनीयुताय रुद्राय नमः
मणिपूरे
,, कं खं गं घं ङं चं छं जं झं ञं टं ठं काकिनीयुताय ईश्वराय नमः
अनाहते
,, अं आं ········ अः साकिनीयुताय सदाशिवाय नमः विशुद्धौ
,, हं ळं क्षं हाकिनीयुताय परशिवाय ब्रह्मणे नमः आज्ञायां

[५] तारादि-न्यासः—

ॐ ह्रीं स्त्रीं हूं अं आं कं खं गं घं ङं तारायै नमः ब्रह्मरन्ध्रे
,, इं ईं चं छं जं झं ञं उग्रायै नमः ललाटे
,, उं ऊं टं ठं डं ढं णं महोग्रायै नमः भ्रूमध्ये
,, ऋं ॠं तं थं दं धं नं वज्रायै नमः कण्ठे
,, लृं ॡं पं फं बं भं मं महाकाल्यै नमः हृदि
,, एं ऐं यं रं लं वं सरस्वत्यै नमः नाभौ
,, ओं औं शं षं सं हं कामेश्वर्यै नमः लिङ्गे
,, अं अः ळं क्षं चामुण्डायै नमः मूलाधारे

Scanned by CamScanner

[६] पीठ-न्यास: --

ॐ ह्रीं स्त्रीं हूं अं इं उं ऋं लृं एं ओं अं कामरूपपीठाय नम: आधारे
,, आं ईं ऊं ॠं ॡं ऐं औं अ: जालन्धरपीठाय नम: हृदि
,, कं खं गं घं ङं पूर्णगिरिपीठाय नम: ललाटे
,, चं छं जं झं ञं ओड्याणपीठाय नम: केशसन्धौ
,, टं ठं डं ढं णं वाराणसीपीठाय नम: भ्रुवो:
,, तं थं दं धं नं अवन्तीपीठाय नम: नेत्रयो:
,, पं फं बं भं मं मायापुरीपीठाय नम: मुखे
,, यं रं लं वं मथुरापीठाय नम: कण्ठे
,, शं षं सं हं अयोध्यापीठाय नम: नाभौ
,, ळं क्षं काञ्चीपुरीपीठाय नम: कट्याम्

अथ भुवनेश्वरी-महाषोढा-न्यास:[१]

विनियोग: —

ॐ अस्य पूर्वाम्नायश्रीभुवनेश्वरी-महाषोढान्यासस्य शक्ति: ऋषिर्गायत्रीछन्द:, श्रीभुवनेश्वरी देवता, ह्रीं बीजं, श्रीं शक्ति:, क्लीं कीलकं, (अथवा परा-परात्परा बीजं, परात्परातीता-चित्परा शक्ति:, चित्परात्परा-चित्परात्परातीता कीलकं,) श्रीभुवनेश्वरीप्रीत्यर्थं न्यासे विनियोग: ।

ऋष्यादिन्यास: —

'ह्रां ह्रीं ह्रूं ह्रैं ह्रौं ह्र:' इति षडङ्गन्यास: ।

ध्यानम्—

उद्यद्दिनद्युतिमिन्दुकिरीटां तुङ्गकुचां नयनत्रययुक्ताम् ।
स्मेरमुखीं वरदाङ्कुशपाशाभीतिकरां प्रभजे भुवनेशीम् ।।

१— परा-न्यास:

अस्य श्रीपरान्यासमन्त्रस्य०

ॐ अं ॐ अं ॐ अं नम: ललाटे
ॐ आं ॐ आं ॐ आं नम: मुखवृत्ते

---

[१]परा परात्परा [२]न्यास: [३]परात्परातीता तथा ।
[४]चित्परा [५]चित्परात्परा सोमे स्वाधिष्ठाने तथा ।।
[६]सच्चित्परात्परातीता तथेयं भुवनेश्वरी ।

ॐ इं ॐ इं ॐ इं नमः	दक्षनेत्रे
ॐ ईं ॐ ईं ॐ ईं नमः	वामनेत्रे
ॐ उं ॐ उं ॐ उं नमः	दक्षकर्णे
ॐ ऊं ॐ ऊं ॐ ऊं नमः	वामकर्णे
ॐ ऋं ॐ ऋं ॐ ऋं नमः	दक्षनासायाम्
ॐ ॠं ॐ ॠं ॐ ॠं नमः	वामनासायाम्
ॐ लृं ॐ लृं ॐ लृं नमः	दक्षकपोले
ॐ ॡं ॐ ॡं ॐ ॡं नमः	वामकपोले
ॐ एं ॐ एं ॐ एं नमः	ऊर्ध्वोष्ठे
ॐ ऐं ॐ ऐं ॐ ऐं नमः	अधरोष्ठे
ॐ ओं ॐ ओं ॐ ओं नमः	ऊर्ध्वदन्तपङ्क्तौ
ॐ औं ॐ औं ॐ औं नमः	अधोदन्तपङ्क्तौ
ॐ अं ॐ अं ॐ अं नमः	मूर्धनि
ॐ अः ॐ अः ॐ अः नमः	मुखे
ॐ कं ॐ कं ॐ कं नमः	दक्षिणबाहुमूले
ॐ खं ॐ खं ॐ खं नमः	दक्षिणकूर्परे
ॐ गं ॐ गं ॐ गं नमः	दक्षिणमणिबन्धे
ॐ घं ॐ घं ॐ घं नमः	हस्ताङ्गुलिमूले
ॐ ङं ॐ ङं ॐ ङं नमः	दक्षिणहस्तागुल्यग्रे
ॐ चं ॐ चं ॐ चं नमः	वामबाहुमूले
ॐ छं ॐ छं ॐ छं नमः	वामकूर्परे
ॐ जं ॐ जं ॐ जं नमः	वाम-मणिबन्धे
ॐ झं ॐ झं ॐ झं नमः	वाम-हस्ताङ्गुलिमूले
ॐ ञं ॐ ञं ॐ ञं नमः	वाम-हस्ताङ्गुल्यग्रे
ॐ टं ॐ टं ॐ टं नमः	दक्षिण पादमूले
ॐ ठं ॐ ठं ॐ ठं नमः	,, जानुनि
ॐ डं ॐ डं ॐ डं नमः	,, गुल्फे
ॐ ढं ॐ ढं ॐ ढं नमः	दक्षिण पादाङ्गुलिमूले
ॐ णं ॐ णं ॐ णं नमः	,, पादाङ्गुल्यग्रे
ॐ तं ॐ तं ॐ तं नमः	वाम-पादमूले
ॐ थं ॐ थं ॐ थं नमः	वाम-जानुनि
ॐ दं ॐ दं ॐ दं नमः	वाम-गुल्फे
ॐ धं ॐ धं ॐ धं नमः	वाम-पादाङ्गुलिमूले

Scanned by CamScanner

ॐ नं ॐ नं ॐ नं नमः	वाम-पादाङ्गुल्यग्रे
ॐ पं ॐ पं ॐ पं नमः	दक्षपार्श्वे
ॐ फं ॐ फ ॐ फं नमः	वाम-पाश्व
ॐ बं ॐ बं ॐ बं नमः	पृष्ठे
ॐ भं ॐ भं ॐ भं नमः	नाभौ
ॐ मं ॐ मं ॐ मं नमः	उदरे
ॐ यं ॐ यं ॐ यं नमः	त्वगात्मने नमः, हृदि
ॐ रं ॐ रं ॐ रं नमः	असृगात्मने नमः, दक्षांसे
ॐ लं ॐ लं ॐ लं नमः	मांसात्मने नमः, ककुदि
ॐ वं ॐ वं ॐ वं नमः	भेदआत्मने नमः वामांसे
ॐ शं ॐ शं ॐ शं नमः	अस्थ्यात्मने नमः हृदयादिदक्षहस्तान्तम्
ॐ षं ॐ षं ॐ षं नमः	मज्जात्मने नमः, हृदयादिवामहस्तान्तम्
ॐ सं ॐ सं ॐ सं नमः	शुक्रात्मने नमः, हृदयादिदक्षपादान्तम्
ॐ हं ॐ हं ॐ हं नमः	आत्मने नमः, हृदयादिवामपादान्तम्
ॐ ळं ॐ ळं ॐ ळं नमः	परमात्मने नमः, जठरे
ॐ क्षं ॐ क्षं ॐ क्षं नमः	प्राणात्मने नमः, हृदयादिमस्तकान्तम्

२—परात्परान्यासः —

श्रीं अं श्रीं अं श्रीं अं नमः	ललाटे
श्रीं आं श्रीं आं श्रीं आं नमः	मुखवृत्ते
श्रीं इं श्रीं इं श्रीं इं नमः	दक्षनेत्रे
श्रीं ईं श्रीं ईं श्रीं ईं नमः	वामनेत्रे
श्रीं उं श्रीं उं श्रीं उं नमः	दक्षकर्णे
श्रीं ऊं श्रीं ऊं श्रीं ऊं नमः	वामकर्णे
श्रीं ऋं श्रीं ऋं श्रीं ऋं नमः	दक्षनासायाम्
श्रीं ॠं श्रीं ॠं श्रीं ॠं नमः	वामनासायाम्
श्रीं ऌं श्रीं ऌं श्रीं ऌं नमः	दक्षकपोले
श्रीं ॡं श्रीं ॡं श्रीं ॡं नमः	वामकपोले
श्रीं एं श्रीं एं श्रीं एं नमः	ऊर्ध्वोष्ठे
श्रीं ऐं श्रीं ऐं श्रीं ऐं नमः	अधरोष्ठे
श्रीं ओं श्रीं ओं श्रीं ओं नमः	ऊर्ध्वदन्तपङ्क्तौ
श्रीं औं श्रीं औं श्रीं औं नमः	अधोदन्तपङ्क्तौ
श्रीं अं श्रीं अं श्रीं अं नमः	मूर्धनि

Scanned by CamScanner

श्रीं अः श्रीं अः श्रीं अः नमः	मुखे
श्रीं कं श्रीं कं श्रीं कं नमः	दक्षिण-बाहुमूले
श्रीं खं श्रीं खं श्रीं खं नमः	दक्षिणकूर्परे
श्रीं गं श्रीं गं श्रीं गं नमः	दक्षिणमणिबन्धे
श्रीं घं श्रीं घं श्रीं घं नमः	दक्षिणहस्ताङ्गुलिमूले
श्रीं ङं श्रीं ङं श्रीं ङं नमः	दक्षिणहस्ताङ्गुल्यग्रे
श्रीं चं श्रीं चं श्रीं चं नमः	वामबाहुमूले
श्रीं छं श्रीं छं श्रीं छं नमः	वामकूर्परे
श्रीं जं श्रीं जं श्रीं जं नमः	वाममणिबन्धे
श्रीं झं श्रीं झं श्रीं झं नमः	वामहस्ताङ्गुलिमूले
श्रीं ञं श्रीं ञं श्रीं ञं नमः	वाम-हस्ताङ्गुल्यग्रे
श्रीं टं श्रीं टं श्रीं टं नमः	दक्षिण-पादमूले
श्रीं ठं श्रीं ठं श्रीं ठं नमः	दक्षिण-जानुनि
श्रीं डं श्रीं डं श्रीं डं नमः	दक्षिण-पादगुल्फे
श्रीं ढं श्रीं ढं श्रीं ढं नमः	दक्षिण-पादाङ्गुलिमूले
श्रीं णं श्रीं णं श्रीं णं नमः	दक्षिण-पादाङ्गुल्यग्रे
श्रीं तं श्रीं तं श्रीं तं नमः	वाम-पादमूले
श्रीं थं श्रीं थं श्रीं थं नमः	वाम-जानुनि
श्रीं दं श्रीं दं श्रीं दं नमः	वाम-गुल्फे
श्रीं धं श्रीं धं श्रीं धं नमः	वाम-पादाङ्गुलिमूले
श्रीं नं श्रीं नं श्रीं नं नमः	वाम-पादाङ्गुल्यग्रे
श्रीं पं श्रीं पं श्रीं पं नमः	दक्षपार्श्वे
श्रीं फं श्रीं फं श्रीं फं नमः	वामपार्श्वे
श्रीं बं श्रीं बं श्रीं बं नमः	पृष्ठे
श्रीं भं श्रीं भं श्रीं भं नमः	नाभौ
श्रीं मं श्रीं मं श्रीं मं नमः	उदरे
श्रीं यं श्रीं यं श्रीं यं नमः त्वगात्मने नमः	हृदि
श्रीं रं श्रीं रं श्रीं रं नमः असृगात्मने नमः	दक्षांसे
श्रीं लं श्रीं लं श्रीं लं नमः मांसात्मने नमः	ककुदि
श्रीं वं श्रीं वं श्रीं वं नमः मेदआत्मने नमः	वामांसे
श्रीं शं श्रीं शं श्रीं शं नमः अस्थ्यात्मने नमः	हृदयादिदक्षहस्तान्तम्
श्रीं षं श्रीं षं श्रीं षं नमः मज्जात्मने नमः	हृदयादिवामहस्तान्तम्
श्रीं सं श्रीं सं श्रीं सं नमः शुक्रात्मने नमः	हृदयादिदक्षपादान्तम्

Scanned by CamScanner

श्रीं हं श्रीं हं श्रीं हं नमः	आत्मने नमः	हृदयादिवामपादान्तम्
श्रीं ळं श्रीं ळं श्रीं ळं नमः	परमात्मने नमः	जठरे
श्रीं क्षं श्रीं क्षं श्रीं क्षं नमः	प्राणात्मने नमः	हृदयादिमस्तकान्तम्

३—परात्परातीतान्यासः —

क्लीं अं क्लीं अं क्लीं अं नमः	ललाटे
क्लीं आं क्लीं आं क्लीं आं नमः	मुखवृत्ते
क्लीं इं क्लीं इं क्लीं इं नमः	दक्षनेत्रे
क्लीं ईं क्लीं ईं क्लीं ईं नमः	वामनेत्रे
क्लीं उं क्लीं उं क्लीं उं नमः	दक्षकर्णे
क्लीं ऊं क्लीं ऊं क्लीं ऊं नमः	वामकर्णे
क्लीं ऋं क्लीं ऋं क्लीं ऋं नमः	दक्षनासायाम्
क्लीं ॠं क्लीं ॠं क्लीं ॠं नमः	वामनासायाम्
क्लीं ऌं क्लीं ऌं क्लीं ऌं नमः	दक्षकपोले
क्लीं ॡं क्लीं ॡं क्लीं ॡं नमः	वामकपोले
क्लीं एं क्लीं एं क्लीं एं नमः	ऊर्ध्वोष्ठे
क्लीं ऐं क्लीं ऐं क्लीं ऐं नमः	अधरोष्ठे
क्लीं ओं क्लीं ओं क्लीं ओं नमः	ऊर्ध्वदन्तपङ्क्तौ
क्लीं औं क्लीं औं क्लीं औं नमः	अधोदन्तपङ्क्तौ
क्लीं अं क्लीं अं क्लीं अं नमः	मूर्धनि
क्लीं अः क्लीं अः क्लीं अः नमः	मुखे
क्लीं कं क्लीं कं क्लीं कं नमः	दक्षिणबाहुमूले
क्लीं खं क्लीं खं क्लीं खं नमः	दक्षिणकूर्परे
क्लीं गं क्लीं गं क्लीं गं नमः	दक्षिणमणिबन्धे
क्लीं घं क्लीं घं क्लीं घं नमः	हस्ताङ्गुलिमूले
क्लीं ङं क्लीं ङं क्लीं ङं नमः	दक्षिणहस्तांगुल्यग्रे
क्लीं चं क्लीं चं क्लीं चं नमः	वामबाहुमूले
क्लीं छं क्लीं छं क्लीं छं नमः	वामकूर्परे
क्लीं जं क्लीं जं क्लीं जं नमः	वाम-मणिबन्धे
क्लीं झं क्लीं झं क्लीं झं नमः	वाम-हस्ताङ्गुलिमूले
क्लीं ञं क्लीं ञं क्लीं ञं नमः	वाम-हस्ताङ्गुल्यग्रे
क्लीं टं क्लीं टं क्लीं टं नमः	दक्षिण पादमूले
क्लीं ठं क्लीं ठं क्लीं ठं नमः	,, जानुनि

Scanned by CamScanner

क्लीं डं क्लीं डं क्लीं डं नमः		,, गुल्फे
क्लीं ढं क्लीं ढं क्लीं ढं नमः		दक्षिण पादाङ्गुलिमूले
क्लीं णं क्लीं णं क्लीं णं नमः		,, पादाङ्गुल्यग्रे
क्लीं तं क्लीं तं क्लीं तं नमः		वाम-पादमूले
क्लीं थं क्लीं थं क्लीं थं नमः		वाम-जानुनि
क्लीं दं क्लीं दं क्लीं दं नमः		वाम-गुल्फे
क्लीं धं क्लीं धं क्लीं धं नमः		वाम-पादाङ्गुलिमूले
क्लीं नं क्लीं नं क्लीं नं नमः		वाम-पादाङ्गुल्यग्रे
क्लीं पं क्लीं पं क्लीं पं नमः		दक्षपार्श्वे
क्लीं फं क्लीं फ क्लीं फं नमः		वाम-पार्श्वे
क्लीं बं क्लीं बं क्लीं बं नमः		पृष्ठे
क्लीं भं क्लीं भं क्लीं भं नमः		नाभौ
क्लीं मं क्लीं मं क्लीं मं नमः		उदरे
क्लीं यं क्लीं यं क्लीं यं नमः	त्वगात्मने नमः,	हृदि
क्लीं रं क्लीं रं क्लीं रं नमः	असृगात्मने नमः,	दक्षांसे
क्लीं लं क्लीं लं क्लीं लं नमः	मांसात्मने नमः,	ककुदि
क्लीं वं क्लीं वं क्लीं वं नमः	मेदआत्मने नमः	वामांसे
क्लीं शं क्लीं शं क्लीं शं नमः	अस्थ्यात्मने नमः	हृदयादिदक्षहस्तान्तम्
क्लीं षं क्लीं षं क्लीं षं नमः	मज्जात्मने नमः,	हृदयादिवामहस्तान्तम्
क्लीं सं क्लीं सं क्लीं सं नमः	शुक्रात्मने नमः,	हृदयादिदक्षपादान्तम्
क्लीं हं क्लीं हं क्लीं हं नमः	आत्मने नमः,	हृदयादिवामपादान्तम्
क्लीं ळं क्लीं ळं क्लीं ळं नमः	परमात्मने नमः,	जठरे
क्लीं क्षं क्लीं क्षं क्लीं क्षं नमः	प्राणात्मने नमः,	हृदयादिमस्तकान्तम्

४– चित्परा-न्यासः

अस्य श्रीपरात्परालीलान्यासमन्त्रस्य०

ह्रीं अं ह्रीं अं ह्रीं अं नमः	ललाटे
ह्रीं आं ह्रीं आं ह्रीं आं नमः	मुखवृत्ते
ह्रीं इं ह्रीं इं ह्रीं इं नमः	दक्षनेत्रे
ह्रीं ईं ह्रीं ईं ह्रीं ईं नमः	वामनेत्रे
ह्रीं उं ह्रीं उं ह्रीं उं नमः	दक्षकर्णे
ह्रीं ऊं ह्रीं ऊं ह्रीं ऊं नमः	वामकर्णे
ह्रीं ऋं ह्रीं ऋं ह्रीं ऋं नमः	दक्षनासायाम्

ह्रीं ॠं ह्रीं ॠं ह्रीं ॠं नमः	वामनासायाम्
ह्रीं लृं ह्रीं लृं ह्रीं लृं नमः	दक्षकपोले
ह्रीं ॡं ह्रीं ॡं ह्रीं ॡं नमः	वामकपोले
ह्रीं एं ह्रीं एं ह्रीं एं नमः	ऊर्ध्वोष्ठे
ह्रीं ऐं ह्रीं ऐं ह्रीं ऐं नमः	अधरोष्ठे
ह्रीं ओं ह्रीं ओं ह्रीं ओं नमः	ऊर्ध्वदन्तपङ्क्तौ
ह्रीं ओं ह्रीं औं ह्रीं औं नमः	अधोदन्तपङ्क्तौ
ह्रीं अं ह्रीं अं ह्रीं अं नमः	मूर्धनि
ह्रीं अः ह्रीं अः ह्रीं अः नमः	मुखे
ह्रीं कं ह्रीं कं ह्रीं कं नमः	दक्षिणबाहुमूले
ह्रीं खं ह्रीं खं ह्रीं खं नमः	,, कूर्परे
ह्रीं गं ह्रीं गं ह्रीं गं नमः	,, मणिबन्धे
ह्रीं घं ह्रीं घं ह्रीं घं नमः	दक्षिणहस्ताङ्गुलिमूले
ह्रीं ङं ह्रीं ङं ह्रीं ङं नमः	,, हस्ताङ्गुल्यग्रे
ह्रीं चं ह्रीं चं ह्रीं चं नमः	वाम — बाहुमूले
ह्रीं छं ह्रीं छं ह्रीं छं नमः	,, कर्पूरे
ह्रीं जं ह्रीं जं ह्रीं जं नमः	,, मणिबन्धे
ह्रीं झं ह्रीं झं ह्रीं झं नमः	वामहस्ताङ्गुलिमूले
ह्रीं ञं ह्रीं ञं ह्रीं ञं नमः	,, हस्ताङ्गुल्यग्रे
ह्रीं टं ह्रीं टं ह्रीं टं नमः	दक्षिण —पादमूले
ह्रीं ठं ह्रीं ठं ह्रीं ठं नमः	,, जानुनि
ह्रीं डं ह्रीं डं ह्रीं डं नमः	,, गुल्फे
ह्रीं ढं ह्रीं ढं ह्रीं ढं नमः	,, पादाङ्गुलिमूले
ह्रीं णं ह्रीं णं ह्रीं णं नमः	,, पादाङ्गुल्यग्रे
ह्रीं तं ह्रीं तं ह्रीं तं नमः	वाम — पादमूले
ह्रीं थं ह्रीं थं ह्रीं थं नमः	,, जानुनि
ह्रीं दं ह्रीं दं ह्रीं दं नमः	,, गुल्फे
ह्रीं धं ह्रीं धं ह्रीं धं नमः	,, पादाङ्गुलिमूले
ह्रीं नं ह्रीं नं ह्रीं नं नमः	,, पादाङ्गुल्यग्रे
ह्रीं पं ह्रीं पं ह्रीं पं नमः	दक्षपार्श्वे
ह्रीं फं ह्रीं फं ह्रीं फं नमः	वामपार्श्वे
ह्रीं बं ह्रीं बं ह्रीं बं नमः	पृष्ठे
ह्रीं भं ह्रीं भं ह्रीं भं नमः	नाभौ

Scanned by CamScanner

ह्रीं मं ह्रीं मं ह्रीं मं नमः उदरे
ह्रीं यं ह्रीं यं ह्रीं यं नमः त्वगात्मने नमः, हृदि
ह्रीं रं ह्रीं रं ह्रीं रं नमः असृगात्मने नमः, दक्षांसे
ह्रीं लं ह्रीं लं ह्रीं लं नमः मांसात्मने नमः, ककुदि
ह्रीं वं ह्रीं वं ह्रीं वं नमः मेदआत्मने नमः, वामांसे
ह्रीं शं ह्रीं शं ह्रीं शं नमः अस्थ्यात्मने नमः हृदयादिदक्षहस्तान्तम्
ह्रीं षं ह्रीं षं ह्रीं षं नमः मज्जात्मने नमः हृदयादिवाम-हस्तान्तम्
ह्रीं सं ह्रीं सं ह्रीं सं नमः शुक्रात्मने नमः हृदयादिदक्षपादान्तम्
ह्रीं हं ह्रीं हं ह्रीं हं नमः आत्मने नमः हृदयादिवामपादान्तम्
ह्रीं ळं ह्रीं ळं ह्रीं ळं नमः परमात्मने नमः जठरे
ह्रीं क्षं ह्रीं क्षं ह्रीं क्षं नमः प्राणात्मने नमः, हृदयादिमस्तकान्तम्

५–चित्परात्परा-न्यासः—

ऐं ह्रीं ऋं ॠं लृं लॄं ऐं ह्रीं ऋं ॠं लृं लॄं ऐं ह्रीं ऋं ॠं लृं लॄं नमः(ललाटे)

अनेनैव मन्त्रेण ललाटाद्यङ्गेषु न्यासान् कुर्यात् ।

६–चित्परात्परातीता-न्यासः—

ऐं ह्रीं श्रीं ऐं ह्रीं अं ऐं ह्रीं श्रीं ऐं ह्रीं अं ऐं ह्रीं श्रीं ऐं ह्रीं अं नमः ललाटे

५	आं	५	आं	५	आं नमः मुखवृत्ते
,,	इं	,,	इं	,,	इं नमः
,,	ईं	,,	ईं	,,	ईं नमः
,,	उं	,,	उं	,,	उं नमः
,,	ऊं	,,	ऊं	,,	ऊं नमः
,,	ऋं	,,	ऋं	,,	ऋं नमः
,,	ॠं	,,	ॠं	,,	ॠं नमः
,,	लृं	,,	लृं	,,	लृं नमः
,,	लॄं	,,	लॄं	,,	लॄं नमः
,,	एं	,,	एं	,,	एं नमः
,,	ऐं	,,	ऐं	,,	ऐं नमः
,,	ओं	,,	औं	,,	ओं नमः
,,	औं	,,	औं	,,	औं नमः

Scanned by CamScanner

ऐं ह्रीं श्रीं ऐं ह्रीं श्रं ऐं ह्रीं श्रीं ऐं ह्रीं श्रं ऐं ह्रीं श्रीं ऐं ह्रीं श्रं नमः

५	अः	५	अः	५	अः नमः
,,	कं	,,	कं	,,	कं नमः
,,	खं	,,	खं	,,	खं नमः
,,	गं	,,	गं	,,	गं नमः
,,	घं	,,	घं	,,	घं नमः
,,	ङं	,,	ङं	,,	ङं नमः
,,	चं	,,	चं	,,	चं नमः
,,	छं	,,	छं	,,	छं नमः
,,	जं	,,	जं	,,	जं नमः
,,	झं	,,	झं	,,	झं नमः
,,	ञं	,,	ञं	,,	ञं नमः
,,	टं	,,	टं	,,	टं नमः
,,	ठं	,,	ठं	,,	ठं नमः
,,	डं	,,	डं	,,	डं नमः
,,	ढं	,,	ढं	,,	ढं नमः
,,	णं	,,	णं	,,	णं नमः
,,	तं	,,	तं	,,	तं नमः
,,	थं	,,	थं	,,	थं नमः
,,	दं	,,	दं	,,	दं नमः
,,	धं	,,	धं	,,	धं नमः
,,	नं	,,	नं	,,	नं नमः
,,	पं	,,	पं	,,	पं नमः
,,	फं	,,	फं	,,	फं नमः
,,	बं	,,	बं	,,	बं नमः
,,	भं	,,	भं	,,	भं नमः
,,	मं	,,	मं	,,	मं नमः

Scanned by CamScanner

ऐं ह्लीं श्रीं ऐं ह्लीं यं	ऐं ह्लीं श्रीं ऐं ह्लीं यं		ऐं ह्लीं श्रीं ऐं ह्लीं यं			नमः
५	रं	५	रं	५	रं	नमः
,,	लं	,,	लं	,,	लं	नमः
,,	वं	,,	वं	,,	वं	नमः
,,	शं	,,	शं	,,	शं	नमः
,,	षं	,,	षं	,,	षं	नमः
,,	सं	,,	सं	,,	सं	नमः
,,	हं	,,	हं	,,	हं	नमः
,,	ळं	,,	ळं	,,	ळं	नमः
,,	क्षं	,,	क्षं	,,	क्षं	नमः

मूलेनाष्टोत्तरशतवारं व्यापकं कुर्यात् । तथा चित्परान्यासवत् ललाटाद्यवयवेषु न्यासविधानं बोध्यम् ।

अथ महाकाली-महाषोढा-न्यासः

अस्य श्रीमहाकाली-महाषोढान्यासस्य महाकालीऋषिः उष्णिक् छन्दः श्रीमहाकाली देवता, ग्रहराशिबीजं, नक्षत्रयोगशक्तिः करण-संवत्सर-कीलकं, श्रीमहाकालीप्रीत्यर्थं न्यासे विनियोगः ।

ऋष्यादिन्यासः ।

क्रां क्रीं क्रूं क्रैं क्रौं क्रः इति षडङ्गन्यासान् कुर्यात् ।

ध्यानम्—

ध्यायेत् कालीं महामायां त्रिनेत्रां बहुरूपिणीम् ।
चतुर्भुजां ललज्जिह्वां पूर्णचन्द्रनिभाननाम् ।। १ ।।
नीलोत्पलदलप्रख्यां शत्रुसङ्घविदारिणीम् ।
नरमुण्डं तथा खड्गं कमलं वरदं तथा ।। २ ।।
बिभ्राणां रक्तरसनां दंष्ट्रालीं घोररूपिणीम् ।
अट्टाट्टहासनिरतां सर्वदेव दिगम्बराम् ।। ३ ।।
शवासनस्थितां देवीं मुण्डमालाविभूषिताम् ।
नागयज्ञोपवीतां च चन्द्रार्धकृतशेखराम् ।। ४ ।।
जटाजूटं च सञ्चिन्त्य महाकालसमीपगाम् ।
एवं ध्यायेत् महादेवीं सर्वकामार्थसिद्धये ।। ५ ।।

Scanned by CamScanner

१—ग्रहन्यासः—

ॐ अस्य श्रीकालीमहापोढान्यासान्तर्गत-ग्रहन्यासस्य ब्रह्मा ऋषिः गायत्रीच्छन्दः, ग्रहरूपिणी काली देवता, श्रीं बीजं, ह्रीं शक्तिः, स्लुं कीलकं ग्रहदोषनिवृत्तिपूर्वक-देवताभावसिद्धये न्यासे[1] विनियोगः ।

१. ऋष्यादिन्यासः । २-३-श्रां श्रीं श्रूं श्रैं श्रौं श्रः इति दीर्घषट्केन कर-हृदयादिन्यासान् कुर्यात् ।

ध्यानम्—

रक्तं श्वेतं तथा रक्तं, श्यामं पीतञ्च पाण्डुरम् ।
कृष्णं धूम्रं धूम्रधूम्रं भावयेद् रविपूर्वकान् ।।

ॐ अं आं..अः श्रीं क्रीं क्रीं क्रीं आदित्याय माणिक्यात्मनेऽनन्ताय नमः स्वाहा शिरसि

ॐ कं खं गं घं ङं हूं हूं इं ईं सोमाय मुक्तात्मने वासुकये नमः स्वाहा ललाटे

ॐ चं छं जं झं ञं ग्लों ह्रीं ह्रीं भौमाय विद्रुमात्मने तक्षकाय नमः स्वाहा भ्रूमध्ये

ॐ टं ठं डं ढं णं क्लूं दक्षिणे बुधाय मरकतात्मने कर्कोटकाय नमः स्वाहा मुखे

ॐ तं थं दं धं नं स्लुं कालिके बृहस्पतये पुष्परागात्मने पद्माय नमः स्वाहा कण्ठे

ॐ पं फं बं भं मं प्लुं क्रीं क्रीं क्रीं शुक्राय वज्रात्मने महापद्माय नमः स्वाहा हृदये

ॐ यं रं लं वं न्लुं हूं हूं शनैश्चराय नीलात्मने शङ्खपालाय नमः स्वाहा उदरे

ॐ शं षं सं हं ह्रीं ह्रीं ह्रीं राहवे गोमेदात्मने कुलिकाय नमः स्वाहा गुह्ये

ॐ ळं क्षं स्वाहा केतवे वैदूर्यात्मने कुलिकाय नमः स्वाहा ऊरूपादपर्यन्तयोः

अथ राशिन्यासः—

ॐ अस्य श्रीकालीमहापोढान्यासान्तर्गत-राशिन्यासस्य संवर्तभैरव-ऋषिः, गायत्रीच्छन्दः, राशिरूपिणी दक्षिणकाली देवता, ह्सैं बीजं, ह्रीं शक्तिः इं कीलकं ग्रहराशिवेधादिदोषशान्तिपूर्वकमायुर्वृद्ध्यर्थे न्यासे विनियोगः ।

ऋष्यादिन्यासं विधाय ह्सैं ह्रीं हूं ह्सैं ह्रीं हूं इति षडङ्गं कुर्यात् ।

---

१. ग्रहन्यासोऽस्म्यहं देवि देवताभावसिद्धये ।

Scanned by CamScanner

ध्यानम्—

रक्तं श्वेतं हरिद्वर्णं, पाण्डुचित्रं सितं स्मरेत् ।
पिशङ्ग - पिंगलकद्रु - कर्पूराऽरुणधूम्रकान् ।।

ह्सैं ह्रीं ईं ह्लीं क्रीं—	अं आं इं ईं	मेषराशिरूपिण्यै दक्षिणाकालिकायै	नमः	दक्षपादे
५	उं ऊं	वृषराशिरू०	,,	दक्षजानुनि
५	ऋं ॠं लृं ॡं	मिथुनराशि	,,	दक्षवृषणे
५	एं ऐं	कर्कराशि	,,	दक्षकुक्षौ
५	ओं औं	सिंहराशि	,,	दक्षस्कन्धे
५	अं अः	कन्याराशि	,,	शिरोदक्षभागे
५	कं खं गं घं ङं	तुलाराशि	,,	शिरोवामभागे
५	चं छं जं झं ञं	वृश्चिकराशि	,,	वामस्कन्धे
५	टं ठं डं ढं णं	धनूराशि	,,	वामकुक्षौ
५	तं थं दं धं नं	मकरराशि	,,	वामवृषणे
५	पं फं बं भं मं	कुम्भराशि	,,	वामजानुनि
५	यं रं लं वं क्षं	मीनराशि	,,	वामपादे

ग्रहराश्यादिवेधेषु महोत्पाते महाभये ।
महामृत्युभये घोरे राशिन्यासं समाचरेत् ।।
मन्त्रांश्च प्रजपेन्मन्त्री सर्वशान्तिमुपैति च ।
सर्वमङ्गलसम्पत्तिर्जायते नात्र संशयः ।।

३. अथ नक्षत्रन्यासः —

ॐ अस्य श्रीकालीमहाषोढान्यासान्तर्गत–नक्षत्रन्यासस्य प्रचण्डभैरव-ऋषिः गायत्रीच्छन्दः नक्षत्ररूपिणी दक्षिणकाली देवता, स्त्रीं बीजं, फट् शक्तिः हूं कीलकं, ग्रहोपग्रहवेधादि दुष्ट-राशिनक्षत्रस्य ग्रहदशोपदशादोषनिवृत्ति-पूर्वकं सर्वत्र सर्वसिद्धिसमृद्धिप्राप्तिदेवताभावसिद्ध्यर्थे न्यासे विनियोगः ।

ऋष्यादिन्यासं विधाय स्त्रीं हूं फट् —इत्यनेन षडङ्गन्यासो विधेयः ।

ध्यानम् —

नवत्रिकमयीं देवीं ज्वलत्कालाग्नि-सन्निभाम् ।
वरदाभयहस्ताञ्च सर्वाभरणभूषिताम् ।।

(स्त्रीं हूं फट् क्रीं ४) अं आं अश्विनीनक्षत्ररूपायै दक्षिणकालिकायै नमः स्वाहा ललाटे

४	इं ईं	भरणी	,,	दक्षनेत्रे
४	उं ऊं	कृत्तिका	,,	वामनेत्रे
४	ऋं ॠं	रोहिणी	,,	दक्षकर्णे
४	लृं लॄं	मृगशिरा	,,	वामकर्णे
४	एं ऐं	आर्द्रा	,,	दक्षनासायाम्
३	ओं औं अं अः	पुनर्वसु	,,	वामनासायाम्
४	कं	पुष्य	,,	कण्ठे
४	खं गं	अश्लेषा	,,	दक्षस्कन्धे
४	घं ङं	मघा	,,	वामस्कन्धे
४	चं	पूर्वाफाल्गुनौ	,,	दक्षकूर्परे
४	छं जं	उत्तराफाल्गुनी	,,	वामकूर्परे
४	झं ञं	हस्त	,,	दक्षमणिबन्धे
४	टं	चित्रा	,,	वाममणिबन्धे
४	ठं डं	स्वाति	,,	दक्षस्तने
४	ढं णं	विशाखा	,,	वामस्तने
४	तं थं दं	अनुराधा	,,	नाभौ
४	धं	ज्येष्ठा	,,	दक्षकक्षायां
४	नं पं फं	मूल	,,	वामकक्षायां
४	बं	पूर्वाषाढा	,,	दक्षोरौ
४	भं	उत्तराषाढा	,,	वामोरौ
४	मं	श्रवण	,,	दक्षजानुनि
४	यं रं	धनिष्ठा	,,	वामजानुनि
४	लं	शतभिषा	,,	दक्षजङ्घायाम्
४	वं शं	पूर्वाभाद्रपद	,,	वामजङ्घायाम्
४	षं सं हं	उत्तराभाद्रपद	,,	दक्षतले
४	ळं क्षं	रेवती	,,	वामपादतले

ग्रहोपग्रह-देवीनां दशासु प्रदशासु च ।

[illegible]

[illegible]

मनोरथाः कल्पवृक्षा भवन्ति त्वत्प्रसादतः ॥

ankurnagpal108@gmail.com

४—अथ योग-न्यासः —

ॐ अस्य श्रीकालीमहाषोढान्यासान्तर्गत—योगन्यासस्य मेलनभैरव-ऋषिः, गायत्रीच्छन्दः श्रीयोगरूपिणी दक्षिणाकाली देवता, रुं बीजं, हूं शक्तिः ॐ कीलकं शक्तिचालने विनियोगः ।

ऋष्यादिन्यासः । ॐ रुं ईं—इति षडङ्गन्यासः ।

ध्यानम्— ॐ ज्वलत्कालाग्निसङ्काशां त्र्यक्षां सन्दधतीं भुजे ।
वह्निं नागं शक्तिशूले वृकं गङ्गां धनुः शरान् ॥
महाकालमपि ध्यायेद् योगदेवीं ज्वलन्मुखीम् ।

(ॐ रुं हूं क्रीं) अं आं विष्कुम्भयोगरूपायै दक्षिणकालिकायै नमः स्वाहा ललाटे

४	इं ईं	प्रीति—	,,	,,	द. नेत्रे
४	उं ऊं	आयुष्मत्	,,	,,	वामनेत्रे
४	ऋं ॠं	सौभाग्य	,,	,,	द. क.
४	लृं लॄं	शोभन	,,	,,	वा. क.
४	एं ऐं	अतिगण्ड	,,	,,	द. ना.
४	ओं औं अं अः	सुकर्म	,,	,,	वा. ना.
४	कं	धृति	,,	,,	कण्ठे
४	खं गं	शूल	,,	,,	द. स्कन्धे
४	घं ङं	गण्ड	,,	,,	वा. स्कं.
४	चं	वृद्धि	,,	,,	द. कूर्परे
४	छं जं	ध्रुव	,,	,,	वा. कूर्परे
४	झं ञं	व्याघात	,,	,,	द. मणि.
४	टं	हर्षण	,,	,,	वा. मणि.
४	ठं डं	वज्र	,,	,,	द. स्तने
४	ढं णं	सिद्धि	,,	,,	वा. स्तने
४	तं थं दं	व्यतीपात	,,	,,	नाभौ
४	धं	वरीयो	,,	,,	द. कट्याम्
४	नं पं फं	परिघ	,,	,,	वा. कट्याम्
४	बं	शिव	,,	,,	दक्षोरौ
४	भं	सिद्ध	,,	,,	वामोरौ
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
४	[illegible]	ब्रह्म	,,	,,	वा. ,,
४	[illegible] हूं	ऐन्द्र	,,	,,	दक्षपादे
४	[illegible]	वैधृति	,,	,,	वामपादे

योगन्यासे कृते देवि ! खेचरक्रमवर्त्मगः ।
सूक्ष्मात्सूक्ष्मतरज्ञानी साक्षाच्छिवमयो भवेत् ।।

५–अथ करणन्यासः —

ॐ अस्य श्रीकालीमहाषोढान्यासान्तर्गत-करणन्यासस्य श्रीखण्डभैरव-ऋषिः, गायत्रीच्छन्दः, करणरूपिणी दक्षिणकालिकादेवता, हूं बीजं, फट्शक्तिः क्रीं कीलकं सर्वकरणसिद्ध्यर्थं न्यासे विनियोगः ।

ऋष्यादिन्यासः । क्रीं हूं फट् इत्यनेन षडङ्गन्यासः ।

ध्यानम्—

ज्वलत्कालाग्निसङ्काशां कालीं त्र्यक्षां ज्वलन्मुखीम् ।
पाशाङ्कुशाभयवरां पुस्त-स्रग्-वज्रभूकराम् ।।

(ॐ क्रीं हूं फट् क्रीं) अं आं इं ईं ववकरणरूपायै दक्षिणकालिकायै नमः स्वाहा। ललाटे

५	उं ऊं ऋं ॠं लृं ॡं बालव	,,	,,	भ्रुवोः
५	एं ऐं ओं औं अं अः कौलव	,,	,,	नेत्रयोः
५	कं खं गं घं ङं तैतिल	,,	,,	कर्णयो
५	चं छं जं झं ञं गर	,,	,,	नासिकयोः
५	टं ठं डं ढं णं वणिज	,,	,,	मुखे
५	तं थं दं धं नं विष्टि	,,	,,	कण्ठे
५	पं फं बं भं मं शकुनि	,,	,,	बाह्वोः
५	यं रं लं वं चतुष्पद	,,	,,	जठरे
५	शं षं सं हं नाग	,,	,,	गुह्ये
५	ळं क्षं किंस्तुघ्न	,,	,,	पादयोः

कृतेऽस्मिन् न्यासवर्ये तु करणानां जयो भवेत् ।
सर्वे करणन्यासस्य वशे तिष्ठन्ति सर्वदा ।।
समृद्धिः करणन्यासान्नित्यमीशत्वभाववान् ।
जायते नात्र सन्देहः साधकः कुलसुन्दरि ! ।।

६–अथ संवत्सरन्यासः —

ॐ अस्य श्रीकालीमहाषोढान्यासान्तर्गत-संवत्सरन्यासस्य परभैरव-ऋषिः गायत्रीच्छन्दः संवत्सररूपा दक्षिणाकालीदेवता, ह्रीं बीजं, श्रीं शक्तिः, क्लीं कीलकं, सृष्टिस्थितिसंहरणशिवतत्त्वसिद्ध्या तुर्यावस्थासिद्ध्ये न्यासे विनियोगः ।

Scanned by CamScanner

ऋष्यादिन्यासः । क्लीं श्रीं ह्रीं ऐं ॐ हूं— इत्यनेन षडङ्गन्यासः ।

ध्यानम्—

ॐ सहस्रवदनां त्र्यक्षां सहस्राष्टभुजां शिवाम् ।
बहुपादां सर्वशस्त्रां सृष्टिस्थित्यन्तकारिणीम् ॥
सहस्रसूर्यचन्द्राग्निलोचनां वायुवाहनाम् ।
विद्युत्कोटिनिभां करालरसनां दशनैर्दिशः ।
द्योतयन्तीं महाकालीं पञ्चसंवत्सरात्मिकाम् ॥
एवं ध्यात्वा न्यसेद् यस्तु, स सद्यःसुखमाप्नुयात् ॥

(ॐ क्लीं श्रीं ह्रीं ऐं ॐ हूं) लृं लॄं अं ङं ञं णं नं मं शं हं क्षं क्रीं
संवत्सररूपायै ईशानरूपायै दक्षिणाकालिकायै नमः स्वाहा ।
(ऊर्ध्ववक्त्रे)

७ — उं ऊं गं जं डं दं बं लं क्ष्रीं क्रीं परिवत्सररूपायै तत्पुरुषरूपायै सिद्धमातङ्गीकालिकायै नमः स्वाहा । (पूर्ववक्त्रे)

७ — इं ईं एं ऐं खं छं ठं थं फं रं क्षः क्रीं अनुवत्सररूपायै अघोररूपायै मातङ्गीकालिकायै नमः स्वाहा । (दक्षवक्त्रे)

७ — अं आं ऐं कं चं टं तं पं यं क्रीं इडावत्सररूपायै वामदेवरूपायै ताराकालिकायै नमः स्वाहा । (उत्तरवक्त्रे)

७ — ऋं ॠं औं घं झं ढं धं भं वं क्रीं वत्सररूपायै सद्योजातरूपायै धूमावतीकालिकायै नमः स्वाहा । (पश्चिमवक्त्रे)

४—अथ पश्चिमाम्नाय-कुब्जिका-महाषोढा-न्यासः

ॐ अस्य श्रीपश्चिमाम्नाय–कुब्जिका–महाषोढान्यासस्य सद्योजातऋषिः, त्रिष्टुप्छन्दः, श्रीकुब्जिकाभगवतीदेवता, ग्रन्थ्यघोरबीजं, मालिनीशब्दराशिः शक्तिः षड्दूती-रत्नपञ्चककीलकं श्रीकुब्जिकाभगवतीप्रीत्यर्थं न्यासे विनियोगः ।

ऋष्यादिन्यासः । करषडङ्गादिन्यासाश्च ऐं ह्रीं श्रीं हस्ख्फ्रें ह्सौः इति पञ्चबीजैः कर्तव्याः ।

मध्ये—ऐं ह्रीं श्रीं हस्ख्फ्रें ह्सौः हसक्षमलवरयऊं सहक्षमलवरयईं न्यासकर्म्मभट्टारिकायै पादुकां पूजयामि, तर्पयामि नमः, आसनं । पद्मासनाय पादुकां० । शवासनाय पादुकां० ।

ध्यानम्—

ऐं ह्रीं श्रीं हस्ख्फ्रें ह्सौः—

पद्मासन–शवस्थं च दशवक्त्रं त्रिलोचनम् ।
खवर्णं च महादीप्तं सर्वलक्षण–संयुतम् ॥
खवर्णं पूर्ववक्त्रं तु दक्षिणे कृष्णशोभितम् ।
उत्तरे पीतवर्णं स्यात् तदूर्ध्वं रक्तरञ्जितम् ॥
रक्तस्य दक्षिणे धूम्रं श्वेतमुत्तरमेव च ।
तदूर्ध्वं पीतवर्णं च पीतस्य कृष्णदक्षिणे ॥
रक्तमुत्तरमित्याहुस्तदूर्ध्वे श्वेतमुत्तमम् ।
अष्टादशभुजं देवं कबन्धहारभूषितम् ॥
खड्गफेटधरं देवं त्रिशूलमङ्कुशं तथा ।
सूत्रं कमण्डलुं श्रेष्ठं डमरुं खट्वाङ्गमेव च ॥
बाणान् धनुःसुसंयुक्तं परशुं घण्टशोभितम् ।
चक्रं चैव गदापाणिवरदाभयहस्तकम् ॥
काद्यं बिन्दुधरं देवं नानालङ्कारमण्डितम् ।
शवं पीतं भवेद् वर्णमासने सुखसंस्थितम् ॥
एवं रूपं नवात्मानं मण्डलं गुरुमण्डलम् ।
ध्यायेद् यस्तु प्रयुक्तात्मा क्षिप्रं सिद्धयति मानवः ॥

(इति मध्ये ध्यानं विचिन्तयेत्)

अथ न्यासाः —

(ऐं ह्रीं श्रीं हस्ख्फ्रें ह्सौः५) (हसक्षमलवरयऊं६) सहक्षमलवरयईं आस हसक्षमलवरयऊं (मध्ये) ऐं ५ ह ६ श्रीआनन्दशक्ति-भैरवानन्दवीराधिपतये स ६ नवात्मगुरुमण्डले श्रीकुब्जिकायै पादुकां पूजयामि । ५ न्लूं ओं महा-पूजागुरुमण्डले श्रीकुब्जिकायै पादुकां पूजयामि (त्रिकोणमध्ये) ।

५ न्लूं ऐं महापूजा गुरुमण्डलश्रीशक्त्यै पादुकां पूजयामि, त० त्रिकोणदक्षे
५ प्लूं उ परमेष्ठिगुरुमण्डलश्रीदेव्यै पादुकां ,, त्रिकोणाग्रे
५ स्लूं ई परमगुरुमण्डल श्री आज्ञायै पादुकां ,, त्रिकोणवामे
५ ग्लूं म गुरुलण्डलश्रीआज्ञायै पादुकां ,, परापरे
५ श्रीशिवतत्त्व गुरुमण्डलपरायै पादुकां ,, चतुरस्रपूर्वे
५ श्रीविद्यातत्त्व गुरुमण्डल–परापरायै पादुकां ,, दक्षिणे
५ श्रीआत्मतत्त्व गुरुमण्डल–श्रीअपरायै पादुकां ,, पश्चिमे

Scanned by CamScanner

५	श्रीआज्ञाकुसुमायै पादुकां	पूजयामि, न.	उत्तरे
५	श्रीजयायै पादुकां	,,	आग्नेये
५	श्रीविजयायै पादुकां	,,	नैर्ऋत्ये
५	श्री अजितायै पादुकां	,,	वायव्ये
५	श्रीअपराजितायै पादुकां	,,	ईशाने
५	श्रीहंसाग्निगायै पादुकां	,,	त्रिकोणमध्ये
५	श्री यं शान्तिना० पादुकां	,,	पश्चिमे
५	श्री रं विद्यायै पादुका	,,	उत्तरे
५	श्री वं प्रतिष्ठायै पादुकां	,,	दक्षिणे
५	श्री लं निवृत्त्यै पादुकां	,,	पूर्वे
५	श्रीकुलभैरव पादुकां	,,	वायव्ये
५	श्रीकुलनाथभैरव पादुकां	,,	ईशाने
५	श्रीकुलतुम्बुरुभैरव पादुकां	,,	आग्नेये
५	श्रीकुलपालभैरव पादुकां	,,	नैर्ऋत्ये
५	श्रीकुलाज्ञाभैरव पादुकां	,,	त्रिकोणदक्षिणरेखायाम्
५	श्रीकुलाज्ञादेवी पादुकां	,,	वामरेखायाम्
५	क्षां क्षीं क्षूं क्षः क्षेत्रपाल पादुकां	,,	वायव्ये
५	गां गीं गूं गः ग्लौं श्रीकुलगणेश्वर पादुकां	,,	ईशाने
५	श्रीं ह्रीं कुलपुत्रबटुकनाथ पादुकां	,,	आग्नेये
५	श्री महाकौमारिका विच्चे पादुकां	,,	नैर्ऋत्ये
५	त्रियांजलिमारिका विच्चे पादुकां	,,	

५ ५ ह ६ आनन्दशक्तिभैरवानन्दवीराधिपतये, स ६ नवात्मगुरुमण्डल-भट्टारिकायै पादुकां० । ,,

५ स ६ आनन्दशक्तिभैरवानन्द श्रीविद्याराजेश्वरी ह ६ नवात्मगुरुमण्डल-भट्टारिकायै पादुकां० । ,,

हां हृदयाय पादुकां (षडङ्गेन सम्पूज्य । ५ बलिः । ५ अघोर० । ५ वज्र० ।

५ य द्वात्रिंशदक्षरमन्त्रजपो बलिश्च ।

अथ द्वात्रिंशद्वर्णन्यासः—

न—शिखायाम् । मो—शिरसि । भ—ललाटे । ग—दक्षिणनेत्रे । व—वामनेत्रे । त्यै-नासिकायाम् । हस्ख्फ्रें—मुखे । कु—दक्षिणकर्णे । ब्जि—वामकर्णे । का—चिबुके । यै—कण्ठे । स्हां—हृदि । स्ह्रीं—दक्षिण-

स्तने । स्हूं—वामस्तने । ङ—दक्षिणपार्श्वे । ञ—वामपार्श्वे । ण—नाभौ । न—लिङ्गमूले । मो—अण्डयोः । ञ—पायौ । घो—दक्षिणोरौ । र—वामोरौ । मु—दक्षिणजानौ । म्वि—वामजानौ । छां—दक्षजङ्घायाम् । छीं—वामजङ्घायाम् । कि—दक्षगुल्फे । णि—वामगुल्फे । कि—दक्षपादे । णि—वामपादे । वि—दक्षपादाङ्गुलिषु । च्चे—वामपादाङ्गुलिषु ।

॥ इति द्वात्रिंशद्वर्णन्यासः ॥

समस्तमन्त्रपीठसिंहासन-पीठ पीठोपपीठक्षेत्रोपक्षेत्रसन्दोहोपसन्दोह-दिव्यचक्रसमयपादुकां० । उक्तमनुक्तं—यत् किञ्चित् सर्वं ऐं हृदयाय पादुकां० । आवाह्य योनिमुद्रां प्रदर्श्य नमः श्रीनाथायेत्यादि० । धूप-दीप-नैवेद्यान्ते जपः—हर-क-लीं स्वाहा ॥५८॥ स्तोत्रंतर्पणं । बिन्दुत्रय० ।

इति नवात्मानन्दनाथसमयादेव्यै गुरुमण्डलदेवार्चनविधिः समाप्तः ॥

ततः क्रमार्चनमारभेत—

अथ षडङ्गहृदयादिन्यासाः—

व—शिखायां । ञ—शिरसि । कु—ललाटे । ब्जि—दक्षिणनेत्रे । नि—वामनेत्रे । हस्ख्फ्रें—नासिकायाम् । त्रै—मुखे । लो—दक्षिणकर्णे । क्या—वामकर्णे । क—चिबुके । पि—कण्ठे । णि—हृदि । ह्रीं—दक्षिण-स्तने । का—वामस्तने । मां—दक्षिणपार्श्वे । ग—वामपार्श्वे । द्रा—नाभौ । वि—लिंगमूले । णि—अण्डयोः । क्लीं—पायौ । स्त्रीं—दक्षिणोरौ । म—वामोरौ । हा—दक्षिणजानौ । क्षो—वामजानौ । भ—दक्षगंघायाम् । का—वामजंघायाम् । रि—दक्षगुल्फे । णि—वामगुल्फे । ऐं—दक्षिणपादे । क्लीं—वामपादे । सौः—दक्षपादाङ्गुलिषु । सः—वामपादाङ्गुलिषु ।

ग्रन्थिन्यासं तथा घोरं द्वादशाङ्गं षडङ्गकम् ।
मालिनीं शब्दराशिं च षड्दूती रत्नपञ्चकम् ॥
नवात्मा नवघोरास्त्रं षोढाश्चैव त्रिविद्यया ।
घोराष्टकत्रिखण्डा चै वेकाक्षरी द्विपञ्चकम् ॥
दादिष्टकन्यासादि षोढान्यासमुद्राहृतम् ।
एतैर्न्यासैर्विना देवि नहि क्रमार्चनं भवेत् ॥
कमला कुलद्वीपा च तर्वरा बहुरूपिका ।
महत्तारी कोंकलाख्या कमलाद्यङ्गयं यजेत् ॥

Scanned by CamScanner

५	थं	दण्डीशाय	नमः वामोरौ पादुकां पूजयामि, तर्पयामि ।	
५	दं	धात्रीशाय	,,	वामजानौ ,,
५	धं	मीनाय	,,	वामजङ्घायाम् ,,
५	नं	मेषाय	,,	वामपादे ,,
५	पं	लोहिताय	,,	दक्षिणपार्श्वे ,,
५	फं	शिखीशाय	,,	वामपार्श्वे ,,
५	बं	छगलण्डाय	,,	पृष्ठवंशे ,,
५	भं	द्विरण्डाय	,,	नाभिमध्ये ,,
५	मं	महाकालाय	,,	हृन्मध्ये ,,
५	यं	जवालीशाय	,,	त्वग्मध्ये ,,
५	रं	भुजङ्गाय	,,	रक्ते ,,
५	लं	पिनाकीशाय	,,	मांसे ,,
५	वं	खड्गानन्दाय	,,	स्नायुमध्ये ,,
५	शं	वकानन्दाय	,,	अस्थिमध्ये ,,
५	षं	श्वेतानन्दाय	,,	मज्जायाम् ,,
५	सं	भृग्वीशाय	,,	शुक्रे ,,
५	हं	लकुलीशाय	,,	प्राणाधारे ,,
५	क्षं	संवर्तकाय	,,	पादाङ्गुष्ठग्रन्थौ ,,

ऐं ५ शब्दराशिन्यासात् स्त्रीहत्यामहापातकनाशनमिदं बलिं गृह्ण २ स्वाहा । ॥ इति शब्दराशिन्यासः ॥

५—षड्दूतीन्यासः—

ऐं ५ कालि २ महाकालि मांसशोणितभोजिनि ह्रां ह्रीं ह्रौं रक्त-कृष्णमुखि देवि मां मा पश्यन्तु शत्रवः, श्रीहृदयदूत्यै नमः—हृदयाय नमः पादुकां. पू. ।

ऐं ५ नमो भगवति दुष्टचाण्डालिनि हुं रुधिरमांसभक्षिणि कपाल खट्वाङ्गधारिणि हन २, दह २, धम २, पच २, मम शत्रून् ग्रस २, मारय २, हूं ३ फट् श्रीशिरोदूत्यै—शिरसे स्वाहा ।

ऐं ५ हस्फ्रां हस्फ्रीं हस्फ्रूं श्रीशिखादूत्यै—शिखायां वषट् ।

ऐं ५ उत्तोली असिमट्टि आसपूह ईशवट्टि आदिर्णि आशि उल्लेखि आ सर्वदुष्टभेलखी आ श्रीकवचदूत्यै कवचाय हुं ।

Scanned by CamScanner